

เอกสารตำราฝึก บช.ตชด.

ผู้บังคับสุนัขตำรวจพื้นฐาน

(อฝ.ตชด. ๑๐/๒๕๖๘)

เอกสารตำราฝึก กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

หมายเลข อผ. ๑๐/๒๕๖๘

ผู้บังคับสุนัขตำรวจพื้นฐาน

จัดทำโดย

คณะทำงานพัฒนาปรับปรุงเอกสารตำราฝึก ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ
กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

พิมพ์ครั้งที่ ๑

กันยายน ๒๕๖๘

คำสั่งกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ที่ ๔๔๖/๒๕๖๘

เรื่อง ให้ใช้เอกสารตำราฝึก คู่มือการฝึก และระเบียบการฝึก
สำหรับการฝึกและการปฏิบัติงานในกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้จัดทำเอกสารตำราฝึก คู่มือการฝึก และระเบียบการฝึก ของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อให้หน่วยฝึกและหน่วยในสังกัดของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้ใช้ในการฝึกและเตรียมความพร้อมหน่วยในการปฏิบัติราชการสนามหรือปฏิบัติการตามที่ได้รับมอบหมายจากกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานในกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพสูงสุด จึงให้หน่วยฝึกและหน่วยที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาและยึดถือเอกสารตำราฝึก คู่มือการฝึก และระเบียบการฝึก ในหลักสูตรต่าง ๆ ตามผนวกแนบท้ายคำสั่งนี้ เป็นแนวทางในการจัดการฝึกอบรม การเตรียมความพร้อมหน่วย และใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๙ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๘

พลตำรวจโท นิตินัย หลังยานาย

(นิตินัย หลังยานาย)

ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

สำเนาถูกต้อง

พล.ต.ต.

(นรินทร์ คำแก่น)

ผบก.กฝ.บช.ตชด.

ผนวก ก บัญชีเอกสารตำราฝึกของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน แบบท้ายคำสั่งกองบัญชาการ
ตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๔๖/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๘

ลำดับ	รายการเอกสารตำราฝึก	หน่วยรับผิดชอบ/จัดทำ
๑	ยุทธวิธีการต่อสู้ปราบปรามการก่อความไม่สงบ	กองกำกับการ ๑ กองบังคับการฝึกพิเศษฯ
๒	การดูแลการชุมนุมสาธารณะ	กองกำกับการ ๒ กองบังคับการฝึกพิเศษฯ
๓	อาวุธประจำกาย การยิงปืนทางยุทธวิธีด้วยระบบจำลองสถานการณ์(Simulator)	กองกำกับการ ๓ กองบังคับการฝึกพิเศษฯ
๔	การยิงปืนพก	กองกำกับการ ๔ กองบังคับการฝึกพิเศษฯ
๕	ยุทธวิธีสำหรับหน่วยปราบปรามยาเสพติด	กองกำกับการ ๕ กองบังคับการฝึกพิเศษฯ
๖	การบังคับเรือและใช้อุปกรณ์ประจำเรือสำหรับภารกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัย	กองกำกับการ ๖ กองบังคับการฝึกพิเศษฯ
๗	การต่อสู้ป้องกันตัวด้วยกระบองกัทส์บาตอง (GUTS BATON)	กองกำกับการ ๗ กองบังคับการฝึกพิเศษฯ
๘	การช่วยเหลือผู้ประสบภัย	กองกำกับการ ๘ กองบังคับการฝึกพิเศษฯ
๙	จักรยานยนต์ทางยุทธวิธี	กองกำกับการ ๙ กองบังคับการฝึกพิเศษฯ
๑๐	ผู้บังคับสุนัขตำรวจ	ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษฯ

สำเนาถูกต้อง

ตรวจแล้วถูกต้อง

พลตำรวจตรี นรินทร์ คำแก่น

พล.ต.ต.

(นรินทร์ คำแก่น)

(นรินทร์ คำแก่น)

ผู้บังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ผนก.กฝ.บช.ตชด.

ผนวก ง บัญชีการแจกจ่ายเอกสารตำราฝึก คู่มือการฝึก ระเบียบการฝึก ของกองบัญชาการตำรวจ
 ตระเวนชายแดน แบบท้ายคำสั่งกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๔๖/๒๕๖๘ ลงวันที่
 ๙ กันยายน ๒๕๖๘

ลำดับ	หน่วย	จำนวนชุด
๑	ตัวจริง/คู่ฉบับ (กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน)	๒
๒	กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ห้องสมุดยุทธการ)	๑
๓	กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๑-๔	๑
๔	กองบังคับการสนับสนุนทางอากาศ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน	๑
๕	กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ฝ่ายอำนวยการ ๑,๓ กองบังคับการ)	๒
๖	กองบังคับการสนับสนุน กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน	๑
๗	กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๑๑-๑๔,๒๑-๒๔,๓๑-๓๔,๔๑-๔๔	๑๖
๘	กองกำกับการ ๑-๕ กองบังคับการสนับสนุนทางอากาศ กองบัญชาการตำรวจตระเวน ชายแดน	๕
๙	กองกำกับการ ๑-๙, ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการ ตำรวจตระเวนชายแดน	๑๐
๑๐	กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๑๔-๑๑๗,๑๒๔-๑๒๗,๑๓๔-๑๓๗,๑๔๔-๑๔๗, ๒๑๔-๒๑๗,๒๒๔-๒๒๗,๒๓๔-๒๓๗,๒๔๔-๒๔๗,๓๑๔-๓๑๗,๓๒๔-๓๒๗,๓๓๔-๓๓๗, ๓๔๔-๓๔๗,๔๑๔-๔๑๗,๔๒๔-๔๒๗,๔๓๔-๔๓๗,๔๔๔-๔๔๗	๖๖

ตรวจแล้วถูกต้อง

พลตำรวจตรี นรินทร์ คำแก่น

(นรินทร์ คำแก่น)

ผู้บังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

สำเนาถูกต้อง

พล.ต.ต.

(นรินทร์ คำแก่น)

ผบก.กฝ.บช.ตชด.

คำนำ

เอกสารตำราฝึก ผู้บังคับสุนัขนำตรวจพื้นฐาน นี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกในหลักสูตรต่าง ๆ ของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้ใช้ศึกษาและนำไปใช้เป็นแนวทางในการรับการฝึกในเรื่องหลักสูตรผู้บังคับสุนัขนำตรวจ หรือการฝึกในส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นเอกสารข้อมูลสำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการฝึกของหน่วยฝึกและการฝึกเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานของหน่วยในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

กรณีที่ผู้ใช้เอกสารตำราฝึกฉบับนี้ พบว่ามีเนื้อหาที่เป็นข้อสงสัยหรือข้อบกพร่องที่ควรมีความแก้ไขปรับปรุง หรือมีข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพิ่มเติม ขอความกรุณาแจ้งข้อมูลรายละเอียดพร้อมด้วยเหตุผลประกอบการพิจารณา ส่งมายัง ศูนย์ฝึกสุนัขนำตรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ๑๒๘๓ ถนน เพชรเกษม ตำบล ชะอำ อำเภอ ชะอำ จังหวัด เพชรบุรี ๗๖๑๒๐

คณะทำงานพัฒนาปรับปรุงเอกสารตำรา ศูนย์ฝึกสุนัขนำตรวจ
กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

สารบัญ

	หน้า
เอกสารนำ	๑
บทที่ ๑ ปฐมนิเทศและประวัติการใช้สุนัข	๒ - ๕
๑.๑ กล่าวทั่วไป	
๑.๒ ประวัติการใช้สุนัขของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	
๑.๓ เหตุผลในการนำสุนัขมาใช้งาน	
๑.๔ สายพันธุ์สุนัขที่นำมาใช้ในการทำงาน	
๑.๕ การแบ่งประเภทหน้าที่สุนัขในการใช้งาน	
๑.๖ ลักษณะอันพึงประสงค์ของสุนัขหน้าที่ต่าง ๆ	
บทที่ ๒ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับสุนัขกับสุนัข	๖ - ๗
๒.๑ การจับคู่ระหว่าง ผู้บังคับสุนัขกับสุนัข	
๒.๒ มาตรการรักษาความปลอดภัย เมื่อเข้าหาสุนัขใหม่	
บทที่ ๓ การขยับย้ายสุนัข	๘ - ๑๐
๓.๑ กล่าวทั่วไป	
๓.๒ วิธีการขยับย้ายระยะใกล้	
๓.๓ วิธีการขยับย้ายระยะไกล	
๓.๔ ข้อควรระมัดระวัง	
บทที่ ๔ หลักการฝึกสุนัข	๑๑ - ๑๗
๔.๑ ความมุ่งหมาย	
๔.๒ คุณลักษณะของ ผู้บังคับสุนัข	
๔.๓ คุณลักษณะทั่ว ๆ ไปของสุนัข	
๔.๔ ข้อพิจารณาในการนำสุนัขมาฝึก	
๔.๕ สัญชาติญาณสุนัข	
๔.๖ หลักการฝึกสุนัข	
๔.๗ ท่าฝึกเบื้องต้น	
บทที่ ๕ หลักการใช้งานสุนัข	๑๘ - ๒๓
๕.๑ หน้าที่ชุดสุนัขลาดตระเวน	
๕.๒ หน้าที่ชุดสุนัขตรวจค้นท่อนระเบิดและอุโมง	
๕.๓ หน้าที่ชุดสุนัขสะกดรอย	
๕.๔ หน้าที่ชุดสุนัขตรวจค้นหายาเสพติด	

สารบัญ

หน้า

๕.๕	หน้าที่ชุดสุนัขตรวจค้นหาวัตถุระเบิด	
๕.๖	หน้าที่ชุดสุนัขยาม และชุดสุนัขยามสายตรวจ	
๕.๗	หน้าที่ชุดสุนัขอารักขา	
๕.๘	หน้าที่ชุดสุนัขสลายมวลชน	
๕.๙	การขอใช้ชุดสุนัข	
บทที่ ๖	การฝึกสุนัขเชื่องฟังคำสั่ง	๒๔ - ๓๔
๖.๑	ความมุ่งหมายของการฝึก	
๖.๒	ระเบียบการฝึก	
๖.๓	คำสั่งมูลฐาน	
๖.๔	การฝึกสุนัขโดยใช้คำสั่ง และทำสัญญาณมูลฐานสุดท้ายสูง ๖๐ นิ้ว	
๖.๕	การฝึกสุนัขโดยใช้คำสั่ง และทำสัญญาณมูลฐานสุดท้ายสูง ๓๖๐ นิ้ว	
๖.๖	การฝึกควบคุมสุนัข	
๖.๗	ข้อควรปฏิบัติในการฝึก	
บทที่ ๗	การบำรุงเลี้ยง	๓๕ - ๕๗
๗.๑	ความมุ่งหมาย	
๗.๒	อาหาร การเตรียมอาหาร การให้อาหารและน้ำแก่สุนัข	
๗.๓	การใช้ การทำความสะอาด และการระวังการรักษาอุปกรณ์ที่ใช้กับสุนัข	
๗.๔	การสุขาภิบาล การทำความสะอาด และฆ่าเชื้อในคอกสุนัข	
บทที่ ๘	การสัตวรักษสุนัข	๕๘ - ๗๘
๘.๑	กล่าวทั่วไป	
๘.๒	การปฏิบัติของผู้บังคับสุนัขในด้านสัตวรักษ	
๘.๓	โรคติดต่อ และโรคธรรมดาในสุนัข	
๘.๔	การป้องกันโรคทั่วไป	
๘.๕	การปฐมพยาบาล	
๘.๖	การให้ยาเม็ด และยาน้ำแก่สุนัข	
๘.๗	ลักษณะสุขภาพที่ปกติ และผิดปกติของสุนัข	

คณะผู้จัดทำ

เอกสารนำ

เรื่อง : หลักสูตร ผู้บังคับสุนัขพื้นฐาน

ความมุ่งหมาย : เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษาศึกษาและฝึกอบรม เรียนรู้ทฤษฎี ความเป็นมา และการปฏิบัติ ทักษะ ในการฝึกสุนัข ดูแล บำรุงเลี้ยง และรักษาสุนัขเบื้องต้น

: เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษาศึกษาและฝึกอบรม ได้ทำการฝึกการควบคุม และฝึกให้สุนัขเชื่อฟัง คำสั่งขั้นต้น นั่ง ขิด หมอบ และคอย

: เพื่อให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาศึกษาและฝึกอบรมหลักสูตรนี้ สามารถเข้ารับการฝึกหลักสูตรผู้บังคับ สุนัขตำรวจหน้าที่แต่ละประเภท และปฏิบัติหน้าที่ด้านสุนัขตำรวจ มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ตำแหน่งผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านสุนัขและม้าตำรวจ พ.ศ.๒๕๖๐ “ต.ส.ม.”

ขอบเขต : เอกสารตำราฝึก กล่าวถึง

๑. บทที่ ๑ ปฐมนิเทศ และประวัติการใช้สุนัข
๒. บทที่ ๒ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับสุนัขกับสุนัข
๓. บทที่ ๓ การขนย้ายสุนัข
๔. บทที่ ๔ การรักษาความปลอดภัย
๕. บทที่ ๕ หลักการฝึกสุนัข
๖. บทที่ ๖ หลักการใช้งานสุนัข
๗. บทที่ ๗ การฝึกสุนัขเชื่อฟังคำสั่งเบื้องต้น
๘. บทที่ ๘ การบำรุงเลี้ยง
๙. บทที่ ๙ การสัตวรักษสุนัข

หลักฐานอ้างอิง : คู่มือผู้บังคับสุนัขทหาร กรมการสัตวทหารบก

บทที่ ๑

ปฐมนิเทศและประวัติการใช้สุนัข

๑. กล่าวทั่วไป

ด้านประวัติศาสตร์ไม่สามารถระบุได้แน่นอนว่าสุนัขเป็นสัตว์เลี้ยงของมนุษย์มาตั้งแต่เมื่อใด คาดคะเนว่าคนแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เริ่มเลี้ยงสุนัขเมื่อประมาณ ๒๐,๐๐๐ ปีมาแล้ว และการเลี้ยงสุนัขในยุโรปเหนือประมาณ ๖,๐๐๐ ปี ก่อนคริสต์ศักราช

เป็นที่เชื่อว่าสุนัขเป็นสัตว์เลี้ยงที่สืบเชื้อสายมาจากสุนัขป่าและสุนัขไโน สุนัขไโนมีลักษณะเหมือนสุนัขเลี้ยงคือ ห่า หอน แต่มีฟันต่างกัน ส่วนสุนัขป่านั้นไม่ห่าหอน มีฟันเหมือนสุนัขเลี้ยง

ในขั้นต้น สุนัขมาใกล้ชิดกับคนเพื่อหวังเศษอาหารจากคนและคนก็ใช้สุนัขเป็นเครื่องมือเตือนภัยจากสัตว์ใหญ่ ต่อมากับสุนัขก็ร่วมกันล่าสัตว์เพื่อประโยชน์ร่วมกัน บางครั้งคนก็เลี้ยงสุนัขไว้เป็นอาหาร หรือเป็นเพื่อน ต่อมาก็ฝึกใช้งานต่างๆ เช่นเลี้ยงแกะหรือแพะ

เมื่อสุนัขเข้ามาเป็นสัตว์เลี้ยงของคนนานเข้า รูปลักษณะก็พัฒนาไป เช่นมีการเปลี่ยนสีต่างๆ ส่วนสัมพันธ์กับร่างกาย โครงกะโหลกและมันสมอง ฟัน กระดูก หู ฯลฯ สุนัขพันธุ์ดั้งเดิมในระยะก่อนที่สุนัขป่าจะมาเป็นสุนัขบ้าน เชื่อกันว่าเป็นพันธุ์ดิงโก(DINGO) มีอยู่ในประเทศออสเตรเลีย

ในเวลาต่อมาคนได้ใช้ประโยชน์จากสุนัขมากขึ้น โดยฝึกให้สามารถใช้งานได้หลายอย่างขึ้น ทั้งด้านกิจการทางทหาร และพลเรือน

๒. ประวัติการใช้สุนัขของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

กิจการสุนัขตำรวจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เริ่มต้นหลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครอง ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๗๕ เป็นต้นมา กรมตำรวจ โดย พลตำรวจเอก เผ่า ศรียานนท์ อธิบดีกรมตำรวจ ในสมัยนั้น ได้จัดตั้งหน่วยงานสุนัขตำรวจขึ้น โดยขึ้นตรงกับ กองกำกับการ ๒ กองปราบปราม เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ.๒๔๘๗ ปัจจุบันเป็น กองกำกับการสุนัขและม้าตำรวจ เป็นหน่วยงานแรกที่ใช้สุนัขในการทำงาน

ในปี พ.ศ.๒๕๕๒ มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ ได้ก่อตั้งศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อเป็นศูนย์ฝึกผู้บังคับสุนัข และสุนัขตำรวจให้กับข้าราชการตำรวจในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ในภารกิจการป้องกันอาชญากรรมในรูปแบบต่างๆ เมื่อวันที่ ๗ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๒

๓. เหตุผลในการนำสุนัขมาใช้งาน

ความฉลาด สุนัขสามารถเข้าใจคำพูดของมนุษย์และปฏิบัติตามได้ถูกต้องไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คำ เทียบเท่ากับมนุษย์ประมาณเด็กอายุ ๘ ขวบ เพียงพอในการสั่งการให้สุนัขช่วยในการทำงาน

ประสาทสัมผัสพิเศษ เมื่อเทียบกับมนุษย์แล้วประสาทสัมผัสดีกว่าหลายเท่า หู สามารถรับคลื่นเสียงดีกว่ามนุษย์ ๖ เท่า ทำให้ได้รับฟังดีกว่า ๒๐ เท่า จมูกดีเป็นพิเศษสามารถแยกกลิ่นออกได้มากกว่ามนุษย์ ๔๐ เท่า มองเห็นดีกว่า ๑๐ เท่า ทำให้สามารถใช้ในการพิสูจน์ทราบได้รวดเร็วและแน่นอน

ความดูแลและกล้าหาญ สุนัขมีสัญชาตญาณในการต่อสู้อยู่แล้ว เมื่อได้นำมาฝึกเพิ่มเติมจะมีคุณสมบัติในการต่อสู้เหมาะสมกับงานที่ต้องการ

รักและห่วงหาที่อยู่มาก คุณสมบัตินี้ทำให้เกิดภูมิต้านทานในการฝึกให้สุนัขทำหน้าที่เป็นผู้พิทักษ์ได้ดีมาก

ความซื่อสัตย์ภักดี สุนัขนับว่าเป็นสัตว์ที่มีความซื่อสัตย์ภักดีกว่าสัตว์อื่น เมื่อสุนัขมีความจงรักภักดีต่อผู้ใดแล้วย่อมเป็นที่เชื่อถือได้ว่าสุนัขจะรักและห่วงหา และระวังป้องกันผู้นั้นจนสุดชีวิต

ความแข็งแรงอดทน สุนัขหลายพันธุ์มีความแข็งแรงทนทานต่อสภาพภูมิประเทศและดินฟ้าอากาศเหมาะสมกับงานที่แตกต่างกัน

สิ้นพรางตา

มีความเป็นมิตรกับมนุษย์

๔. สายพันธุ์สุนัขที่นำมาใช้ในการทำงาน

พันธุ์เยอรมันเช็พเพด หรืออันเซเชียน, เยอรมันโพลิสต็อก, ดอยช์ซาวเพอร์ฮุนท์ ถือว่าเป็นพันธุ์หลักต้องลักษณะพึงประสงค์ในการนำมาฝึกใช้งานได้ทุกหน้าที่

พันธุ์โดเบอร์แมนพินช์เชอร์ เหมาะที่จะนำมาฝึกใช้งานในหน้าที่ระวังป้องกันและการต่อสู้ที่ต้องการความเด็ดขาด เช่นฝึกในหน้าที่สุนัขยามหรือสุนัขยามสายตรวจ

พันธุ์ลาบราดอร์รีทรีฟเวอร์ และพันธุ์โกเด้นรีทรีฟเวอร์ เหมาะที่จะนำมาฝึกใช้งานหน้าที่สะกดรอยและพิสูจน์กลิ่น

พันธุ์ร็อตไวเลอร์ เหมาะสมที่จะนำมาฝึกใช้งานหน้าที่ระวังป้องกัน และการต่อสู้ที่ต้องการความเด็ดขาด เช่นในหน้าที่สุนัขยามหรือสุนัขยามสายตรวจ

๕. การแบ่งประเภทหน้าที่สุนัขในการใช้งานแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท

๕.๑ ประเภทสุนัขรักษาความปลอดภัย (ตัวย่อ สรภ.)

๕.๑.๑ สุนัขยาม (ตัวย่อ สย.)

๕.๑.๒ สุนัขยามสายตรวจ (ตัวย่อ สต.)

๕.๑.๓ สุนัขอารักขา (ตัวย่อ สอข.)

๕.๒ ประเภทสุนัขทรวีธี (ตัวย่อ สยว.)

๕.๒.๑ สุนัขลาดตระเวน (ตัวย่อ สลว.)

๕.๒.๒ สุนัขสะกดรอย (ตัวย่อ สกร.)

๕.๒.๓ สุนัขตรวจค้นทุ่นระเบิดและอุโมงค์ (ตัวย่อ สรบ.)

๕.๓ ประเภทสุนัขหน้าที่พิเศษ (ตัวย่อ สพศ.)

๕.๓.๑ สุนัขตรวจค้นหายาเสพติด (ตัวย่อ สตย.)

๕.๓.๒ สุนัขตรวจค้นหาวัตถุระเบิด (ตัวย่อ สตบ.)

๕.๓.๓ สุนัขสลายมวลชน (ตัวย่อ สลช.)

๖. ลักษณะอันพึงประสงค์ของสุนัขหน้าที่ต่าง ๆ

๖.๑ สุนัขยาม/สุนัขสายตรวจ

๖.๑.๑ ประสาทสัมผัสทางหูและจมูกดี

๖.๑.๒ มีความกล้า และดูในการต่อสู้

๖.๑.๓ มีแรงปะทะสูงคล่องแคล่วในการต่อสู้ เขียวและแรงขบกัดดี

๖.๑.๔ มีความตื่นตัวดีมาก

๖.๑.๕ ซื่อสัตย์ภักดี เชื่อฟังคำสั่งดี

๖.๑.๖ สีสันเหมาะสมกับภูมิประเทศ

สำหรับสุนัขยามสายตรวจ จะต้องมีความสามารถสูงกว่าสุนัขยาม มีวินัยดีกว่า เพราะจะต้องทำหน้าที่กว้างขวาง และต้องการไหวพริบมากกว่า เว้นแต่การต่อสู้ และปะทะจะไม่รุนแรงเท่าสุนัขยาม

๖.๒ สุนัขลาดตระเวน

๖.๒.๑ ประสาทสัมผัสทางหูและจมูกดีมาก

๖.๒.๒ มีนิสัยชอบติดตาม ค้นหาและมีความสังเกตดี

๖.๒.๓ มีความตื่นตัวตลอดเวลาในการปฏิบัติงาน มีความคล่องแคล่วในการผ่านภูมิประเทศ

๖.๒.๔ มีนิสัยต่อสู้และแรงปะทะเพียงพอป้องกันตนเอง

๖.๒.๕ มีวินัยดี เชื่อฟังคำสั่งอย่างเคร่งครัด

๖.๒.๖ มีสีกลมกลืนกับธรรมชาติ

๖.๓ สุนัขสะกดรอย

๖.๓.๑ ประสาทสัมผัสทางจมูกดี หูดีเลิศ ไ่ว แต่แน่นอนเป็นพิเศษ

๖.๓.๒ นิสัยชอบติดตาม ค้นหาและมีความสังเกตดีมาก

๖.๓.๓ มีความตื่นตัวตลอดเวลาในการปฏิบัติงาน มีความคล่องแคล่วในการผ่านภูมิประเทศ

๖.๓.๔ มีนิสัยต่อสู้และแรงปะทะเพียงพอป้องกันตนเอง

๖.๓.๕ มีวินัยดี เชื่อฟังคำสั่งอย่างเคร่งครัด

๖.๓.๖ มีสีกลมกลืนกับธรรมชาติ

๖.๔ สุนัขตรวจค้นทุ่นระเบิดและอุโมงค์

๖.๔.๑ ประสาทสัมผัสทางหูดี จมูกดีเลิศ

๖.๔.๒ นิสัยชอบติดตาม ค้นหาและมีความสังเกตดีมาก

๖.๔.๓ มีความตื่นตัวตลอดเวลาในการปฏิบัติงาน มีความคล่องแคล่วในการผ่านภูมิประเทศ

๖.๔.๔ มีนิสัยต่อสู้และแรงปะทะเพียงพอป้องกันตนเอง

๖.๔.๕ มีวินัยดี เชื่อฟังคำสั่งอย่างเคร่งครัด

๖.๔.๖ มีสีกลมกลืนกับธรรมชาติ

๖.๕ สุนัขหน้าที่พิเศษ (สุนัขตรวจค้นหายาเสพติด และสุนัขตรวจค้นหาวัตถุระเบิด)

๖.๕.๑ ประสาทสัมผัสทางจมูกดีเลิศ ไวกว่แน่นอน

๖.๕.๒ มีความสังเกตดี ชอบค้นหา

๖.๕.๓ มีนิสัยต่อสู้และแรงปะทะเพียงพอป้องกันตนเอง

๖.๕.๔ มีวินัยดี เชื่อฟังคำสั่งอย่างเคร่งครัด

บทที่ ๒

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับสุนัขกับสุนัข

๑. การจับคู่ระหว่าง ผบส.กับสุนัข

๑.๑ ความสำคัญในการจับคู่ให้ได้ขนาดของ ผบส.และสุนัข

๑.๑.๑ สุนัขจะมีแรงกระชากหรือเข้าต่อสู้เป็นสองเท่าของขนาดน้ำหนักที่กระทำต่อสายจูง ฉะนั้น ผบส.ควมมีน้ำหนักตัวอย่างน้อยสองเท่าของสุนัข เช่น สุนัขหนัก ๗๐ ปอนด์ ผบส.ควมมีน้ำหนักอย่างน้อย ๑๔๐ ปอนด์

๑.๑.๒ ไม่ความคัดเลือกสุนัขที่มีความสูงมากเมื่อจับคู่กับ ผบส.ที่มีร่างเตี้ยจะลำบากในการควบคุม และสุนัขความสูงจะมีความสูงวัดถึงช่วงไหล่ตั้งแต่ ๒๗ นิ้วขึ้นไป

๑.๒ นิสัยและความตื่นตัว

๑.๒.๑ ผบส.ที่มีความคล่องตัว สามารถปรับปรุงสุนัขที่เคลื่อนไหวช้า และสร้างสมความตื่นตัวของสุนัขได้ โดยหลักการฝึกสุนัขข้อความอดทน

๑.๒.๒ ผบส.ที่เชื่องช้าจับคู่กับสุนัขที่ตื่นตัวก็จะต้องปรับปรุงตนเองให้คล่องแคล่วขึ้น

๑.๒.๓ ถ้าจับคู่สุนัขไม่เหมาะสม เช่นจับ ผบส.ที่เชื่องช้าจะไปลดความตื่นตัวของสุนัข กรณีเช่นนี้ควรจะเปลี่ยนกัน และให้มีการควบคุมอย่างใกล้ชิด การเปลี่ยนตัวกันเช่นนี้เราไม่ถือว่าเป็นเรื่องที่อับอายขายหน้าแต่อย่างใด เพียงเพื่อจับคู่ให้เหมาะสม ในการฝึกและปฏิบัติงานต่อไปเท่านั้น

๒. มาตรการรักษาความปลอดภัยเมื่อสุนัขเข้าหาสุนัขใหม่

๒.๑ ผบส.จะต้องปฏิบัติการเป็นขั้นตอนเมื่อเริ่มเข้าหาสุนัขใหม่ในครั้งแรก ทุกคนอยู่ในความควบคุมเมื่อเริ่มการฝึกในขั้นนี้

๒.๑.๑ ต้องรู้ชื่อ หมายเลขหู หมายเลขคอกที่ตนได้รับมอบ

๒.๑.๒ เคลื่อนที่เข้าไปที่คอกช้าๆ เรียกชื่อสุนัข

๒.๑.๓ เข้าไปที่คอกสุนัข นั่งลงและพยายามเรียกให้สุนัขมาหา

๒.๑.๔ อย่าเคลื่อนไหวรวดเร็ว หรือแสดงความสนใจต่อตัวสุนัขอื่น

๒.๑.๕ พุดกับสุนัข ยอมให้สุนัขดมกลิ่นตัวที่หลังมือ

๒.๑.๖ ปฏิบัติโดยรักษาความสุชุม อย่าผลักไสสุนัข ใช้เวลาให้มาก

๒.๑.๗ ค่อยๆ ลูบคลำที่หัวและไหล่ เมื่อเห็นว่าสุนัขไม่แสดงอาการดุร้าย อย่าเข้าใกล้จะเกินไป เพื่อ
ว่าสุนัขอาจจะยังไม่ยอมรับ ทำทำให้สุนัขรู้ว่าเราไม่กลัวมัน อย่าตะตองบริเวณสี่ข้างสุนัขในระยะนี้ เพราะ
สุนัขมีความไวต่อความรู้สึกในบริเวณนี้

๒.๑.๘ เปลี่ยนถึงน้ำ กวาดคอกสุนัข และพูดกับสุนัขเรื่อยไปด้วยน้ำเสียงแสดงความเมตตา

๒.๑.๙ อย่าจ้องตาโดยตรงกับสุนัข เพราะจะทำให้สุนัขไม่พอใจ

๒.๑.๑๐ เอาสายจูงมาให้สุนัขดู เพื่อให้มันรู้ว่าเราจะเอามันออกไปข้างนอก

๒.๑.๑๑ จำเอาไว้ว่า ไม่ต้องเกรงกลัวจนเกินไป ครูฝึกจะช่วย ผบส.ตลอดเวลา

๒.๒ ในการปฏิบัติให้รักษาระเบียบ การรักษาความปลอดภัยโดยเคร่งครัด ให้มีครูฝึกกำกับ ดูแล ผบส.ใน
การฝึกเข้าหาสุนัขเพื่อทำความคุ้นเคยกับสุนัข

บทที่ ๓

การขนย้ายสุนัข

๑. กล่าวทั่วไป

เราอาจนำสุนัขเคลื่อนย้ายจากแห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่งได้หลายวิธี ส่วนมากแล้ว ผบส.จะต้องเป็นผู้ย้าย ดูแลให้อาหารและน้ำ ตลอดจนนำสุนัขออกกำลังกาย ในระหว่างการขนย้ายมีเทคนิคและวิธีต่างๆ ที่ใช้เพื่อรักษาสุขภาพและความปลอดภัยของทั้ง ผบส.และสุนัข

๒. วิธีการขนย้ายระยะใกล้

๒.๑ โดยรถยนต์

๒.๑.๑ วิธีปลอดภัยที่สุด คือการใช้สะพานลาด

๒.๑.๑.๑ ปกติรถยนต์ส่วนมากสามารถรับสะพานลาดที่มีขอเกี่ยวได้โดยไม่ต้องตัดแปลง

๒.๑.๑.๒ ถ้าไม่สามารถใช้สะพานลาดกับรถยนต์ได้ ก็ให้ใช้ลาดที่คอกสุนัขและลาดกับสะพานที่รถ

๒.๑.๒ ถ้าไม่มีสะพานลาด หรือลาดเลย ผบส.ต้องอุ้มสุนัขขึ้น – ลง รถเอง

๒.๑.๒.๑ วิธีที่ ๑ วิธีหลักที่ใช้โดยการอุ้มซ้อนใต้ขาหลัง (รูปที่๑)

๒.๑.๒.๒ วิธีที่ ๒ วิธีรองอุ้มโดยซ้อนใต้ท้อง ใช้เมื่อนสุนัขบาดเจ็บบริเวณใต้ขาหลัง (รูปที่๒)

๒.๒ โดยรถไฟ ปฏิบัติโดยวิธีการขึ้น – ลงรถยนต์โดยอนุโลม

๒.๓ โดยเครื่องบิน

๒.๓.๑ ฮ. ชนิดที่มีสะพานลาดทางท้าย ผบส.นำสุนัขเดินขึ้นตามสะพานลาดนั้น

๒.๓.๒ ฮ. ชนิดที่มีประตูข้างให้เคลื่อนเข้าหาและออกจาก ฮ. ทางด้านหน้า ผบส.อุ้มสุนัขขึ้น – ลง เช่นเดียวกับการขึ้น – ลงรถยนต์

๒.๓.๓ กฎการรักษาความปลอดภัยทั่วไปสำหรับ ฮ.

๒.๓.๓.๑ รมัตรีว้งกลีบใบพัดและเครื่องของ ฮ. ขณะเคลื่อนที่เข้า – ออกจาก ฮ.

๒.๓.๓.๒ เมื่อขึ้น ฮ. แล้วพยายามนั่งอยู่กับที่รับเข็มขัดประจำที่นั่ง

๒.๓.๓.๓ ห้ามสูบบุหรี่ขณะ ฮ. ทำการบิน

๒.๓.๓.๔ ห้ามบรรจุของกระสุนเข้ากับปืน ตรวจดูปืนมีความปลอดภัยและห้ามไกปืนก่อนขึ้น ฮ.

๒.๓.๓.๕ สวมขลุ้มปากสุนัขก่อนขึ้น ฮ. ให้แน่นแต่ให้พอให้หายใจได้สะดวก

๒.๓.๓.๖ รักษาระยะเคียงระหว่างชุดเพื่อป้องกันสุนัขต่อสู้กัน

๒.๓.๓.๗ เมื่อสวมหมวกเหล็กต้องให้รัดคางเสมอ

๒.๓.๓.๘ ห้ามเปิดประตู ฮ. จนกว่า ฮ. จะลงสู่พื้นดินอย่างปลอดภัย เว้นแต่จะโดยวิธีไรต์ดาวน์

๒.๓.๓.๘ ควบคุมสุนัขตลอดเวลาโดยให้สุนัขนั่งระหว่างขาหรือในขาของ ผบส.เมื่อเรียบร้อยแล้ว อาจให้สุนัขนอนลงได้ขณะ ฮ. ทำการบิน

๒.๓.๓.๑๐ นำสุนัขออกจาก ฮ. ในโอกาสแรกโดยคลายเข็มขัดรัดตัวออก ตรวจอุปกรณ์ประจำกาย ก่อนออกจาก ฮ. เมื่อออกจาก ฮ. แล้วให้เคลื่อนที่ออกไปพื้นที่ยังจุดที่ห่างจาก ฮ. ประมาณ ๕๐ เมตร

๒.๓.๔ การขึ้นเครื่องบิน ปฏิบัติตามวิธีขึ้น ฮ. โดยอนุโลม

๒.๓.๕ อื่นๆ ปฏิบัติตามคำแนะนำของนักบินหรือเจ้าหน้าที่ขนส่ง

๒.๔ ทำนั้ง (บนรถยนต์)

๓. วิธีขนย้ายระยะไกล ปกติขนย้ายโดยวิธีนำสุนัขบรรจุกรง โดยมีข้อปฏิบัติดังนี้

๓.๑ โดยรถยนต์

๓.๑.๑ ทำเครื่องหมายชื่อและหมายเลขหูสุนัขไว้ที่กรงให้ชัดเจน

๓.๑.๒ เขียนป้าย“อันตราย – สุนัขตำรวจ” ให้เห็นชัดเจนไว้ที่กรง

๓.๑.๓ วางกรงสุนัขให้มีที่ระบายอากาศพอและพ้นจากกลิ่นไอเสีย

๓.๑.๔ ให้มีพื้นที่เพียงพอสำหรับสุนัขออกจากกรงเพื่อการออกกำลังกาย, ให้อาหารและน้ำ

๓.๑.๕ ยกย้ายกรงสุนัขด้วยความระมัดระวังอย่าให้ตกลงมา ซึ่งอาจทำให้เกิดอันตรายแก่ทั้งคนและสุนัข

๓.๑.๖ ถ้ารถเกิดอุบัติเหตุ ให้นำสุนัขออกจากกรงตรวจดูอาการบาดเจ็บ(ถ้ามี) แล้วนำสุนัขออกมาวิ่ง เดินเล่นจนกว่ารถจะเคลื่อนที่ต่อไปได้

๓.๒ โดยรถไฟ

๓.๒.๑ ปฏิบัติเช่นเดียวกับการขนย้ายโดยรถยนต์ ข้อ ๓.๑.๑ – ๓.๑.๖

๓.๒.๒ ติดต่อเจ้าหน้าที่ขนส่งเพื่อทราบเวลาบรรทุก เพื่อจะได้นำสุนัขไปถึงใกล้เวลาบรรทุก

๓.๒.๓ อย่าทิ้งสุนัขอยู่ในกรงไว้บนขบวนขบวนนานเกินควร ถ้ามีการเสียเวลาก็ให้นำสุนัขออกจากกรงมาวิ่งเล่นและให้น้ำก่อนนำกลับเข้ากรงและให้วางกรงสุนัขไว้บนขบวนขบวนในที่เย็นเสมอ

๓.๒.๔ ผบส.คงอยู่ประจำกับสุนัขตลอดเวลาจนกว่าจะบรรทุกขึ้นรถไฟไป เพื่อป้องกันมิให้ใครมารังแก หรือถูกสุนัขกัด

๓.๒.๕ อย่าวางกรงสุนัขซ้อนบนหีบห่อสินค้าอื่น เพราะกรงสุนัขอาจพลัดตกลงมาทำให้สุนัขได้รับบาดเจ็บได้

๓.๒.๖ เมื่อถึงสถานีปลายทาง ให้นำสุนัขออกจากรถไฟเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ และนำไปคอกสุนัขเพื่อปล่อยออกจากกรงและให้น้ำ

๓.๓ โดยเครื่องบิน

๓.๓.๑ ปฏิบัติตามวิธีขนย้ายโดยรถไฟโดยอนุโลม

๓.๓.๒ อย่าให้อาหารและน้ำขณะเครื่องบินทำการบิน สำหรับการบินระยะไกลให้นำสุนัขออกจากกรงเพื่อออกกำลัง ให้อาหารและน้ำตามที่กำหนดเวลาที่เครื่องบินพัก

๓.๓.๓ ผูกยึดกรงสุนัขไว้ในเครื่องบินให้เรียบร้อยและให้นำสุนัขออกจากเครื่องบินได้ทันที ที่เครื่องบินถึงปลายทาง หมั่นตรวจตราดูแลและความสะอาด สบายของสุนัขระหว่างเดินทาง

๔. ข้อควรระวัง

๔.๑ ผบส.ต้องควบคุมดูแลสุนัขของตนเองตลอดเวลาการเดินทาง ระวังอย่าให้มีผู้มารังแก ระวังตื่นกลัวและการหนีของสุนัข ทั้งจะต้องมีสำนึกในการรักษาความปลอดภัยตลอดเวลา อย่าผูกสุนัขทิ้งไว้กับกรงหรือพาหนะใดๆ โดยเฉพาะที่ซึ่งผู้คนหนาแน่น เมื่อจำเป็นการนำผ่านพื้นที่เช่นนั้นให้สวมขลุ่ปากสุนัขก่อนเสมอ ระวังสุนัขกัดกัน

๔.๒ ก่อนนำสุนัขบรรจุกรง ให้สวมปลอกคอกมีป้ายชื่อและหมายเลขหูสุนัข

๔.๓ การนำสุนัขบรรจุกรง

๔.๓.๑ ก่อนนำขึ้นรถให้สวมขลุ่ปากก่อนทุกครั้ง

๔.๓.๒ เมื่อนำขึ้นรถให้สั่ง “หมอบ” และ “คอย” จับโซ่คอยึดให้แน่นอย่าให้หลุด เมื่อ ผบส.ขึ้นรถหรืออยู่บนรถให้คงใช้สายจูงสั้นตลอดเวลา

๔.๓.๓ หากสุนัขเจ็บป่วย ดิ้นรน หรือขลุ่ปากหลุดขณะกัดกัน ต้องบอกให้พลขับหยุดรถ ดำเนินการแก้ไขเสียก่อน

๔.๔ ระหว่างอาการร้อน

๔.๔.๑ ขนย้ายสุนัขโดยใช้ยานพาหนะปรับอากาศหรือที่มีการระบายอากาศดีพอ

๔.๔.๒ ให้น้ำให้บ่อยและเพียงพอทั้งที่ต้นทางและปลายทาง

๔.๔.๓ ถ้าวรณเสียให้นำสุนัขไปอยู่ที่เย็น

๔.๔.๔ บรรทุกกรงให้มีการระบายอากาศมากที่สุด อย่าบรรทุกหีบห่อบนหรือรอบบริเวณกรง

๔.๔.๕ อย่าบรรจุสุนัขเข้ากรงที่ทั้งตากแดด

๔.๔.๖ อย่างนำกรงสุนัขให้ตากแดด ให้วางไว้ในที่ร่มและมีระบายอากาศดี

๔.๔.๗ หมั่นตรวจตราดูแล้ว สุนัขไม่ได้รับความร้อนสูงเกินไป

บทที่ ๔

หลักการฝึกสุนัข

ความมุ่งหมาย : เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้มีความรู้เกี่ยวกับลักษณะของผู้บังคับสุนัข คุณลักษณะของสุนัข และวิธีการฝึกเบื้องต้นสำหรับผู้ที่จะเข้ารับการฝึกพร้อมกับสุนัขต่อไป

๑. คุณลักษณะของ ผบส.

๑.๑ ทักษะคติ มีนิสัยรักใคร่สนใจจะเป็นเพื่อนสุนัขและทำงานร่วมกับสุนัข ผู้ขาดคุณสมบัติข้อนี้จะเป็น ผบส. ไม่ได้

๑.๒ เฉลียวฉลาด เพียงพอที่จะรับการฝึกสอน การปรนนิบัติบำรุงและฝึกสอนสุนัขได้ดี

๑.๓ อุดมพรากเพียร สุนัขเรียนรู้ได้ช้ากว่าคนธรรมดา ผบส. ต้องมีความพากเพียรอดทนเป็นที่ตั้งจึงจะทำให้การฝึกสอนได้ผล

๑.๔ ความพร้อมเพรียงของร่างกายและจิตใจ ผบส. ที่ดีจะต้องสามารถควบคุมการปฏิบัติการตามความต้องการของจิตใจที่มุ่งมั่นในการฝึกให้ได้ผล

๑.๕ ความแข็งแรงอดทน เพียงพอที่จะปฏิบัติงานร่วมกับสุนัขได้ตลอด ควรสามารถว่ายน้ำได้ด้วย โดยเฉพาะสำหรับ ผบส. ลาดตระเวนที่ต้องทำการลาดตระเวนพื้นที่ลำนํ้า

๑.๖ มีความคิดแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้า อาจมีบางครั้งเหตุการณ์ไม่เป็นไปตามที่เรียนไป ผบส. จะต้องตัดสินใจปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

๑.๗ เชื่อถือได้ ความเป็นอยู่ของสุนัขในมือ ผบส. จะต้องเป็นผู้ที่เชื่อถือได้ในการปรนนิบัติ บำรุงและรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสุนัข

๑.๘ ผ่านการตรวจสอบทาง รปภ. ผบส. ต้องทำงานในหน้าที่ระวังป้องกันที่ตั้งล่าแหลมต่ออันตรายจึงต้องมีการตรวจสอบทาง รปภ. ก่อน

๒. คุณลักษณะทั่วไปของสุนัข

๒.๑ คุณสมบัติทั่วไป

๒.๑.๑ สุนัขมีความฉลาดเป็นทุนเดิมเมื่อนำมาฝึกเพิ่มเติมเท่ากับว่าเจ้าของหรือผู้ฝึกมิได้เก็บใช้ที่ฉลาดข้อสัตย์ไว้ใช้สอยใกล้ชิดคนหนึ่ง แต่มีข้อเสียคือมันไม่พูดเท่านั้นเอง

๒.๑.๒ ประสาทสัมผัสพิเศษเมื่อเทียบกับมนุษย์

๒.๑.๒.๑ พิสูจน์กลิ่น ได้ดีกว่ามนุษย์ ๔๐ เท่า

๒.๑.๒.๒ การรับฟังเสียง ดีกว่ามนุษย์ ๒๐ เท่า

๒.๑.๒.๓ สายตามองเห็น ดีกว่ามนุษย์ ๑๐ เท่า

๒.๑.๒.๔ กายสัมผัสมีความรู้สึกเช่นเดียวกับมนุษย์

๒.๑.๒.๕ รสสัมผัสมีความใกล้เคียงกับมนุษย์ถึง ๙๗.๘๐ เปอร์เซ็นต์

๒.๑.๓ ซื่อสัตย์รักดีสูง ตัวอย่างที่ประจักษ์ คือ สุนัข ยาเหล่

๒.๑.๔ มีความดุและกล้าเพราะมีสัญชาติเดิมจากป่า

๒.๑.๕ เป็นมิตรกับมนุษย์เนื่องจากมีความใกล้ชิดกันมานานนับพันปี มีมนุษย์ที่ไหนก็มีสุนัขที่นั่น

๒.๑.๖ รักและหวงที่อยู่ ปกป้องคนหรือสัตว์แปลกหน้ามิให้กล้ากรายมาในที่อยู่

๒.๑.๗ แข็งแรงอดทน สามารถอดอาหารได้นานวันโดยกินแต่น้ำ

๒.๒ คุณสมบัติอื่นๆ

๒.๒.๑ มีเขี้ยวและเล็บเป็นอาวุธประจำกาย

๒.๒.๒ มีขนาดและร่างกายเหมาะกับงานหลายประเภท

๒.๒.๓ มีสัญชาติญาณในการทำลายล้างสูง

๒.๒.๔ ชอบติดตามค้นหา ช่างสังเกต

๒.๒.๕ มีความเชื่อฟัง มีวินัยดี ปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด

๒.๒.๖ เป็นนักสู้ไม่กลัวคน

๒.๒.๗ เคลื่อนที่ได้ทุกหนทุกแห่งที่มนุษย์ไปได้แม้แต่ในอวกาศ

๓. ข้อพิจารณาในการนำสุนัขมาฝึก

๓.๑ มีความไวต่อความรู้สึก

๓.๑.๑ สุนัขมีความไวต่อความรู้สึกสูงมากไม่มีใครฉลาด ตื่นตกใจง่าย กลัวเสียงปืนและคน ยากต่อการฝึกใช้งาน

๓.๑.๒ สุนัขมีความไวต่อความรู้สึกต่ำ ยากต่อการฝึก ยากต่อการอ่านการเตือนภัย การแก้ไขสามารถทำได้โดยจับคู่กับ ผบส. ที่มีความคล่องตัวสูงและใช้วิธีการฝึกที่ถูกต้อง

๓.๑.๓ สุนัขมีความไวต่อความรู้สึกปานกลาง เป็นสุนัขที่เหมาะสมที่สุดในการนำเข้ารับการฝึกใช้งาน สุนัขประเภทนี้จะตอบสนองอย่างตั้งใจต่อคำสั่งและทำสัญญา เป็นสุนัขที่เชื่อถือได้มีความตั้งใจและพร้อมที่จะปฏิบัติตามคำสั่ง ความฉลาดผสมกับการดำเนินการฝึกที่ถูกต้องจะทำให้สุนัขใช้งานได้ดีเลิศได้

๓.๒ ความดุ

๓.๒.๑ สุนัขที่มีความดุสูงเมื่อเห็นผู้ร้ายจะเหินตัวพุ่งออกไปสุดสายจูงและเห่า แม้ผู้ร้ายพ้นจากไปแล้วก็ตาม สุนัขประเภทนี้อาจจะกัดทุกคนที่อยู่ใกล้ชิดในระหว่างการฝึก จึงควรระมัดระวังควบคุมไว้มากกว่าการยั่ว

๓.๒.๒ สุนัขที่มีความดุร้าย สุนัขประเภทนี้ไม่เข้าหาผู้ช่วย อาจยืนเฉยกระดิกหาง ลงนอน หรือวิ่งหนีผู้ช่วย สุนัขประเภทนี้ให้พยายามฝึกเพิ่มเติมความเชื่อมั่น และความกล้าให้สูงขึ้น

๓.๒.๓ สุนัขที่มีความดุปานกลาง เป็นสุนัขที่อยู่ในความต้องการ เพราะงานในการฝึก เมื่อเห็นผู้ช่วยจะตื่นตัว ทำท่าไม่ไว้วางใจผู้ช่วย กระหายที่จะพุ่งเข้าหาผู้ช่วย สุนัขพันธุ์เยอรมันเชพเพดจัดอยู่ในประเภทนี้

๓.๓ ความปราดเปรี้ยว

๓.๓.๑ สุนัขที่เฉื่อยชา หรือเกียจคร้านยากต่อการฝึก ไม่แสดงความปราดเปรี้ยวเลย ไม่เหมาะที่จะนำมาฝึกใช้งาน

๓.๓.๒ สุนัขที่มีความปราดเปรี้ยวสูง มีความกระหายที่จะเคลื่อนไหวตลอดเวลา ต้องการจะตื่นตัวและทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตลอดเวลา อาจนำมาฝึกใช้งานโดยฝึกให้ลดความปราดเปรี้ยวลง

๓.๓.๓ สุนัขมีความปราดเปรี้ยวปานกลางเฉลี่ยระหว่างประเภทแรก เป็นสุนัขที่มีความเหมาะสมที่สุดที่จะนำมาใช้ในการฝึก

๓.๔ ความฉลาด ความฉลาดของสุนัขเป็นสิ่งที่ต้องการในการใช้งาน ในกระบวนสัตว์ชั้นต่ำด้วยกัน และสุนัขนับว่าเป็นสัตว์ฉลาดกว่าสัตว์อื่น สุนัขบางตัวสามารถรับฟังและปฏิบัติตามคำสั่งได้อย่างถูกต้องมากกว่า ๑๐๐ คำสั่ง สุนัขที่ฉลาดมีประสบการณ์ บางตัวจะปฏิบัติตามคำสั่งของ ผบส. ที่เอาใจใส่ถูกต้อง แต่กับคนอื่นมันอาจทำแบบไม่ตั้งใจ หรืออาจแกล้งทำเป็นโง่

๓.๕ ความตั้งใจ สุนัขที่มีความตั้งใจสังเกตได้จากการที่สุนัขปฏิบัติสนองตอบคำสั่งด้วยท่าทางยินดียอมรับฟังการสอน หรือสนองตอบด้วยความกระตือรือร้น

สุนัขที่มีความตั้งใจสูง คือสุนัขที่ปฏิบัติตามคำสั่งด้วยความพยายามโดยไม่ต้องการรางวัลหรือแก้ไข ไม่ว่าจะฉลาด แข็งแรง ทำเสร็จ หรือผิดพลาดถือว่ามีความตั้งใจ

ถ้าผู้บังคับสุนัขจะคอยแนะนำและแก้ไขสุนัขตลอดเวลาจึงจะทำได้สำเร็จ ถือว่าขาดความตั้งใจ สุนัขบางตัวอาจทำได้ดีในขณะเล่น เช่น คาบของ หาชอง กระโดด แต่เมื่อสั่งให้ทำงานกลับทำเหมือนลืมสิ่งที่ฝึกมาถือว่าไม่ตั้งใจ

การที่สุนัขจะเพิ่มหรือลดความสนใจขึ้นอยู่กับตัว ผบส.เองด้วย ถ้า ผบส.ขาดความอดทนในการฝึก สุนัขก็จะลดความตั้งใจในระยะสุดท้ายของการฝึก

การขาดความตั้งใจอาจสืบสนกับความฉลาดและความไวต่อความรู้สึกต่ำ เช่น ไม่ดำเนินการฝึกให้ถูกต้อง อาจทำให้ความรู้สึกว่าสุนัขมีความไวต่อความรู้สึกต่ำเป็นสุนัขที่ไม่ตั้งใจ

๓.๖ การกระตุ้น ผบส.กระตุ้นความสนใจของสุนัขโดยการให้รางวัลที่มีใช้อาหาร ความสัมพันธ์ใกล้ชิด การชมเมื่อสุนัขปฏิบัติถูกต้องและการแก้ไขเมื่อสุนัขปฏิบัติผิด เมื่อทำให้สุนัขพอใจแล้วก็จะเป็นการกระตุ้นให้มัน

ยอมรับการฝึกและปฏิบัติงาน การให้รางวัลด้วยอาหารไม่ควรกระทำ เพราะจะทำให้สุนัขคุ้นเคยภายหลังก็จะยอมปฏิบัติงานเมื่อมีอาหารเป็นรางวัลเท่านั้น

๔. สัญชาติญาณสุนัข

๔.๑ มีสัญชาติญาณ เป็นเพื่อนที่ดีต่อมนุษย์

๔.๒ ยังมีสัญชาติญาณ ในการทำลายเหยื่อ

การดำเนินการทางจิตวิทยา ผบส. ต้องพยายามเรียนรู้สัญชาติญาณศึกษาจิตวิทยาเกี่ยวกับสุนัข ตลอดเวลาการฝึก สังเกตลักษณะการเตือนภัยในสิ่งที่สุนัขไม่ชอบ ให้เข้าใจและอ่านการเตือนภัยของสุนัขของตนเองได้อย่างถูกต้อง ใช้หลักการฝึกสุนัขให้เป็นประโยชน์ คงลักษณะ ผบส. ที่พึงประสงค์ของตนไว้

๕. หลักการฝึกสุนัข

๕.๑ รู้วิธีการฝึก ผบส. จะต้องรู้อุปนิสัย การปฏิบัติ เทคนิค วิธี และท่าทางการวางตัวต่าง ๆ ก่อนเริ่มการฝึกสุนัข

๕.๒ การทำซ้ำ ฝึกสอนให้สุนัขทำตามคำสั่งเดียวกันหลาย ๆ ครั้ง จนกว่าสุนัขจะทำได้ถูกต้องตามความต้องการ พึงระวังให้สุนัขทำอยู่ในตำแหน่งที่ถูกต้องเสมอ การฝึกทำซ้ำ ๆ โดยใช้คำสั่งเดียวกันนี้ควรใช้เวลา ระหว่าง ๔ - ๕ นาที เพราะถ้านานกว่านั้นอาจทำให้เสียผลการฝึก เมื่อใช้คำสั่งเป็นอย่างอื่นแล้ว หากจะย้อนกลับมาใช้คำสั่งเดิมควรทอดระยะไปอย่างน้อย ๑๐ นาที

๕.๓ ความอดทน อดทนในการฝึกสุนัขอย่าให้เกิดอารมณ์ขณะฝึกสอนสุนัข ใช้ความอดทนและความตั้งใจ แน่วแน่ในการฝึกสุนัขจนกว่าจะได้ผล

๕.๔ การชมเชย สุนัขจะมีความกระตือรือร้นที่จะรับการฝึก ถ้า ผบส. ได้ชมเมื่อปฏิบัติตามคำสั่งที่ถูกต้อง การชมเชยอาจใช้คำพูดที่แสดงความกรุณาเช่น “ดีมาก” อาจใช้ฝ่ามือตบปอบที่ไหล่สุนัข อาจให้สุนัขได้ออกวิ่ง เล่นหัวกันบ้าง อาจให้สุนัขได้ทำในสิ่งที่ชอบมากเป็นพิเศษ เช่น กระโดดเข้าหา ผบส. หรืออาจใช้วิธีต่าง ๆ ผสมกัน หากสุนัขไม่ได้รับคำชมเชย ก็หาทางให้สุนัขได้ทำในสิ่งที่สุนัขรู้ดีและสามารถทำได้แล้ว ชมสุนัข

๕.๕ การแก้ไข สุนัขไม่รู้ผิดชอบเช่นมนุษย์ เมื่อสุนัขทำถูกแล้ว ผบส. ก็ชม เมื่อสุนัขทำผิด ผบส. จะต้องแก้ไขทันทีอย่าปล่อยให้ผ่านไปผิด ๆ การแก้ไขอาจใช้คำสั่งห้าม “ไม่” หรือกระตุกสายจูงอย่าแก้ไขโดยใช้กำลังตบ ตีเตะ หรือทำสิ่งไม่ดีต่อสุนัขเป็นอันตราย การแก้ไขให้ทันเวลาเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะการแก้ไขไม่ทัน สุนัขไม่สามารถเข้าใจและรู้ตัวว่ากระทำผิด อย่าแก้ไขสุนัขที่งุ่มง่าม เชื่องช้าในการฝึกสอนหรือไม่เข้าใจในสิ่งที่ ผบส. คาดว่าสุนัขจะเข้าใจ ควรดำเนินการแก้ไขโดยวิธีการฝึกให้ช้าลง ใช้ความสังเกต ความอดทน การควบคุมตัวเอง และการสุขุมในการแก้ไขบางทีการที่สุนัขทำผิดเนื่องมาจากความผิดพลาดของ ผบส. เอง ควรคิดดูก่อนว่าสุนัข

ทำผิดเพราะอะไรการแก้ไขที่เหมาะสมได้มาจากแนวความคิดที่ถูกต้อง ถ้าเปรียบเทียบการแก้ไขเป็นการลงโทษแล้ว ก็เท่ากับเป็นการปรับปรุงอย่าให้เป็นการแก้แค้น

๖. ทำฝึกเบื้องต้น

๖.๑ ทำตรง

๖.๑.๑ คำบอกคำสั่ง “แถว – ตรง”

๖.๑.๒ การปฏิบัติ

- ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า ๑ ก้าว สิ้นสุนัขชิด

- ก้าวเท้าขวามาชิดเท้าซ้ายพร้อมกับมือข้างซ้ายตบข้างขาซ้ายส้นสุนัข “นั่ง” หรือยืน หรือหมอบทางด้านซ้ายของ ผบส. พร้อมกับชมสุนัข

๖.๒ ทำพัก

๖.๒.๑ พักตามระเบียบ

๖.๒.๑.๑ คำบอกคำสั่ง “ตามระเบียบพัก”

๖.๒.๑.๒ การปฏิบัติ

- สิ้นสุนัขหมอบ

- ยกเท้าซ้ายแยกข้ามหลังสุนัขไปทางด้านซ้ายของสุนัข เสมอกับเท้าขวา ให้น้ำหนักตัวอยู่ระหว่างกึ่งกลางลำตัวหรืออยู่บนเท้าทั้งสองข้างเท่า ๆ กัน

- ยกมือซ้ายขึ้นไขว้หลัง ฝ่ามือหันไปทางหลัง เสมอแนวเข็มขัด นิ้วเหยียดตรง มือขวาจับสายจูงอยู่ที่เดิม

หมายเหตุ การทำทำตรงจากทำพักตามระเบียบพัก ให้ทำกลับกันโดยมีต้องก้าวเท้าไปข้างหน้าอีก

๖.๒.๒ พักปกติ

๖.๒.๒.๑ คำบอกคำสั่ง “พัก”

๖.๒.๒.๒ การปฏิบัติ หย่อนเข่าขวาลง รักษาตำแหน่งเท้าซ้ายไว้ เคลื่อนไหวได้ ห้ามพูดคุย

๖.๒.๓ พักตามสบาย

๖.๒.๓.๑ คำบอกคำสั่ง “ตามสบาย – พัก”

๖.๒.๓.๒ การปฏิบัติ เช่นเดียวกับการพักตามปกติเว้นแต่พูดคุยกินได้

หมายเหตุ เมื่อสั่งทำทำตรง จากทำปกติแล้วหรือทำตามสบายพักแล้ว เมื่อได้ยินคำบอกคำสั่ง “แถว” ให้ทำทำตรงทุกส่วนของร่างกาย เว้นแต่ยังคงหย่อนเข่า เมื่อได้ยินคำบอกคำสั่ง “ตรง” ให้กระดูกเข่าขาขึ้นอยู่ในทำตรง

๖.๒.๔ พักแถว

๖.๒.๔.๑ คำบอกคำสั่ง “เตรียมพัก” และ “พักแถว”

๖.๒.๔.๒ การปฏิบัติ เมื่อมีคำบอกคำสั่ง “เตรียมพัก” ผบส. ยกมือขวาที่มีสายจูงพัน (หรือจับสายจูง) ขึ้นเหนือศีรษะ มือซ้ายจับสายจูงโดยให้แขนท่อนล่างขนานกับพื้นทุกส่วน นอกนั้นอยู่ในท่าตรง

เมื่อมีคำบอก “พักแถว” ผบส. แยกตัวจากแถว นำสุนัขไปพักอยู่บริเวณใกล้เคียงให้ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสุนัข

เมื่อมีคำสั่ง “ที่เดิม – แถว” ให้ ผบส. นำสุนัขกลับมาเข้าแถวตามตำแหน่งเดิมและอยู่ในท่าตรง

๖.๓ ท่าหันอยู่กับที่

๖.๓.๑ ขวาทัน

๖.๓.๑.๑ คำบอกคำสั่ง “ขวา – หัน”

๖.๓.๑.๒ การปฏิบัติ

- ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า ๑ ก้าว สันสุนัข “ชิด”
- หมุนตัวไปทางขวา ๙๐ องศาโดยใช้ปลายเท้าทั้งสองข้างเป็นจุดหมุน
- ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า ๑ ก้าว
- ก้าวเท้าซ้ายมาชิดเท้าขวา สันสุนัข “ชิด” พร้อมชมสุนัข

๖.๓.๒ ซ้ายหัน

๖.๓.๒.๑ คำบอกคำสั่ง “ซ้าย – หัน”

๖.๓.๒.๒ การปฏิบัติ

- ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า ๑ ก้าว
- หมุนตัวไปทางซ้าย ๙๐ องศาโดยใช้ปลายเท้าทั้งสองข้างเป็นจุดหมุน
- ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า ๑ ก้าว สันสุนัข “ชิด”
- ก้าวเท้าขวามาชิดเท้าซ้าย พร้อมชมสุนัข

๖.๓.๓ กลับหลังหัน

๖.๓.๓.๑ คำบอก “กลับหลัง – หัน”

๖.๓.๓.๒ การปฏิบัติ

- ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้าเฉียงไปทางขวา ๑ ก้าว สันสุนัข “ชิด” พร้อมกับมือข้างซ้ายตบข้างขาซ้าย

- หมุนตัวไปทางขวา ๑๘๐ องศา

- ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า ๑ ก้าว สันสุนัข “ชิด” พร้อมกับมือซ้ายตบข้างขาซ้าย
- ก้าวเท้าขวามาชิดเท้าซ้าย พร้อมมือข้างซ้ายตบข้างขาซ้าย ชมสุนัข

๖.๔ การฝึกท่าเบื่องต้น การฝึกท่าเบื่องต้นอื่น ๆ เริ่มจากการฝึก ผบส. โดยไม่มีสุนัขก่อน เมื่อทำถูกต้องแล้ว จะเป็นการฝึกประกอบสุนัข

๖.๕ ท่าเคลื่อนที่และการหันในเวลาเคลื่อนที่ ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากแบบฝึกปกติ แต่ ผบส. จะต้องใช้เทคนิค ในการจูงสุนัขให้เคลื่อนที่และหันตามทิศทางที่ต้องการ เช่น เมื่อมีคำบอกให้ทำท่าหันและเคลื่อนที่ เมื่อมีคำสั่ง เตือน ผบส. จะดึงสายจูงให้ตึงแนบลำตัวทางขวาเยื้องไปทางหลังเล็กน้อย เพื่อให้สุนัขได้เคลื่อนที่ชิดกับตัว ผบส.ง่ายในการควบคุม

บทที่ ๕

หลักการใช้งานหน้าที่สุนัข

ชุดสุนัขที่ไปปฏิบัติหน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นทางยุทธวิธี หรือการปฏิบัติสนับสนุนตามที่หน่วยราชการอื่น ร้องขอ ลักษณะของการพิจารณาการใช้ชุดสุนัขสนับสนุนตามภารกิจ จะใช้หลักการ และแนวทางปฏิบัติทางเทคนิคของชุดสุนัขแต่ละหน้าที่เป็นข้อพิจารณา โดยหน่วยจะต้องวิเคราะห์สถานการณ์ นั้น ๆ ว่าสมควรจะใช้ชุดสุนัขหน้าที่ใดเข้าปฏิบัติการ เพื่อให้บรรลุภารกิจ ซึ่งมีหลักการพิจารณาการใช้ชุดสุนัข โดยขีดความสามารถ และขีดจำกัดของชุดสุนัขแต่ละหน้าที่ ดังนี้

๑. หน้าที่ชุดสุนัขลาดตระเวน

๑.๑ แนวความคิดในการใช้

- ๑.๑.๑ สนับสนุนหน่วยรบทางยุทธวิธีโดยการแจ้งเตือนภัย (เจียบ) ให้ทราบ
- ๑.๑.๒ ค้นหาข้าศึกที่ซุ่มโจมตีหรือที่ซ่อนตัว
- ๑.๑.๓ ค้นหาที่ซ่อนอาวุธ กระสุน ตลอดจนสิ่งอุปกรณ์ของข้าศึก
- ๑.๑.๔ ค้นหาวัตถุระเบิด หลุมขบถ ที่ข้าศึกวางดักไว้
- ๑.๑.๕ ปิดล้อมหมู่บ้านเพื่อตรวจค้นทำลาย หรือกวาดล้าง
- ๑.๑.๖ ซุ่มโจมตี หรือประจำที่ฟังการณโดยเป็นยามคอยเหตุเพื่อแจ้งเตือนภัยในการเข้ามาของข้าศึก

๑.๒ ขีดความสามารถ

- ๑.๒.๑ เตือนภัย (เจียบ) ให้ทราบทิศทางของข้าศึกที่ซุ่มซ่อน ระยะประมาณ ๓๐ – ๓๐๐ เมตร
- ๑.๒.๒ เตือนภัยอุปกรณ์ข้าศึก ประมาณ ๕ – ๑๐ เมตร
- ๑.๒.๓ เตือนภัยวัตถุระเบิด กับระเบิด หลุมขบถ ระยะประมาณ ๕ – ๑๐ เมตร

๑.๓ ขีดจำกัด

- ๑.๓.๑ กว้างด้านข้างในการค้นหา ๘ – ๑๐ ฟุต
- ๑.๓.๒ ระยะเวลาในการทำงานไม่เกิน ๒ – ๓ ชั่วโมง
- ๑.๓.๓ อากาศร้อนจัด ฝนตกหนัก ลมแรง สุนัขทำงานไม่ได้ผล
- ๑.๓.๔ ภูมิประเทศสูงชัน ป่ารกทึบ จะทำให้จำกัดระยะการเตือนภัย
- ๑.๓.๕ พื้นที่มีกลิ่นฉุนจัด เช่น น้ำมันรถยนต์ ยาดับกลิ่น ควั่นไฟ ฯลฯ
- ๑.๓.๖ เสียงระเบิดและเสียงรบกวนต่าง ๆ
- ๑.๓.๗ สุนัขขาดการฝึกทบทวนเป็นเวลานานเกินไป

๒ หน้าที่ชุดสุนัขตรวจค้นทุ่นระเบิดและอุโมงค์

๒.๑ แนวความคิดในการใช้

๒.๑.๑ สนับสนุนหน่วยรบทางยุทธวิธีโดยการแจ้งเตือนภัย (เจียบ) ให้ทราบ

๒.๑.๒ ค้นหาทุ่นระเบิด ทุ่นระเบิด ซึ่งคาดว่าข้าศึกทำดักไว้

๒.๑.๓ ตรวจค้นที่ซ่อนตัวของข้าศึกและสรรพาวุธต่าง ๆ

๒.๑.๔ ตรวจค้นพื้นที่ลงแหล่งน้ำ สนาม ฮ. และพื้นที่ที่ตั้งฐานพักแรม

๒.๒ ขีดความสามารถ

๒.๒.๑ เตือนภัย (เจียบ) ให้ทราบกับทุ่นระเบิด ทุ่นระเบิด หลุมขบถ ลวดสะกด ในระยะประมาณ ๒-๗ ก้าว

๒.๒.๒ เตือนภัยข้าศึกในระยะไม่ไกลนัก

๒.๓ ขีดจำกัด

๒.๓.๑ กว้างด้านข้างในการค้นหา ๘ - ๑๐ ฟุต

๒.๓.๒ ระยะเวลาในการทำงานไม่เกิน ๓ -๔ ชั่วโมง

๒.๓.๓ อากาศร้อนจัด ฝนตกหนัก ลมแรง สุนัขจะทำงานไม่ได้ผล

๒.๓.๔ ภูมิประเทศสูงชัน ป่ารกทึบ จะทำให้จำกัดระยะการเตือนภัย

๒.๓.๕ พื้นที่มีกลิ่นฉุนจัด เช่น น้ำมันรถยนต์ ยาดับกลิ่น ควั่นไฟ ฯลฯ

๒.๓.๖ เสียงระเบิดและเสียงรบกวนต่าง ๆ

๒.๓.๗ สุขภาพการฝึกหัดพบพบเป็นเวลานานเกินไป

๓. หน้าที่ชุดสุนัขสะกดรอย

๓.๑ แนวความคิดในการใช้

๓.๑.๑ ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยทางยุทธวิธีในการติดตามร่องรอยของข้าศึกโดยการแจ้งเตือนภัย (เจียบ)

๓.๑.๒ ปฏิบัติงานร่วมกับชุดสะกดรอยรบ หรือเจ้าหน้าที่แกะรอยจะมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

๓.๑.๓ ตามรอยเพื่อการค้นหา จับ หรือล่าสังหารข้าศึกและอาจใช้ตามรอยฝ่ายตรงเดียวกันได้

๓.๑.๔ เป็นเครื่องมือหาข่าวของ ผอ.๓

๓.๑.๕ ร่วมกับชุดสุนัขลาดตระเวน ชุดสุนัขตรวจค้นทุ่นระเบิดและอุโมงค์ โดยการทำงานเป็นชุดสนับสนุนทางยุทธวิธี

๓.๒ ขีดความสามารถ

๓.๒.๑ ติดตามเข้าถึงด้วยความแน่นอนในระยะ ๑,๕๐๐ เมตร กลิ่นเก่าไม่เกิน ๓ ชั่วโมง

๓.๒.๒ เตือนภัย (เจียบ) เมื่อพบเข้าถึงในระยะ ๕๐ – ๑๒๐ เมตร โดยขึ้นอยู่กับทิศทางลม

๓.๒.๓ ขีดความสามารถสูงสุดเมื่อทำงานร่วมกับการแกะรอย

๓.๓ ขีดจำกัด

๓.๓.๑ จะลดประสิทธิภาพลงเมื่อปฏิบัติงานในสภาพภูมิประเทศและสภาพแวดล้อมไม่อำนวย

๓.๓.๒ สุนัขสะกดรอยทำงานรวดเร็วมาก หน่วยใช้งานต้องติดตามให้ทัน และพึงระวังการถูกกัดต่อย หรือขู่โจมตีเป็นพิเศษ

๓.๓.๓ สุนัขสะกดรอยไม่มีขีดความสามารถในการต่อสู้เพื่อป้องกันตนเองได้ จึงไม่สามารถใช้สุนัขสะกดรอยในการเข้าโจมตี ปะทะ ต่อสู้ หรือโอบล้อม และต้องจัดพลคุ้มกันทำหน้าที่ระวังป้องกันตลอดเวลา

๓.๓.๕ แม้สุนัขสะกดรอยจะมีความสามารถในการทำงานแบบต่อเนื่อง แต่ต้องมีสุนัขสะกดรอยสำรองไว้คอยผลัดเปลี่ยนเพื่อให้คงประสิทธิภาพที่แน่นอน

๔. หน้าที่ชุดสุนัขตรวจค้นหายาเสพติดให้โทษ

๔.๑ แนวความคิดในการใช้

๔.๑.๑ ใช้ร่วมกับหน่วยงานตรวจสอบ และตรวจค้นพื้นที่ซึ่งคาดว่าจะมีการเสพยาเสพติด และนำยาเสพติดผ่านไปมา

๔.๑.๒ ใช้ร่วมกับเจ้าหน้าที่อื่นในการตรวจค้นที่ต้องใช้เวลามาก เช่น ยานพาหนะ อาคาร โรงเรือน กล่อง หนีบท่อ และพื้นที่กว้าง

๔.๒ ขีดความสามารถ

๔.๒.๑ สามารถค้นหายาเสพติด ฝิ่น เฮโรอีน มอร์ฟิน ผงขาว ยาบ้า ได้โดยใช้ประสาทสัมผัสทางจมูกในการพิสูจน์ทราบ

๔.๒.๒ สุนัขตรวจค้นยาเสพติดให้โทษบางตัวอาจทำหน้าที่ร่วมกับผู้บังคับสุนัขคนใดก็ได้ที่ได้รับการฝึกมาแล้วเช่นเดียวกัน

๔.๓ ขีดจำกัด

๔.๓.๑ พื้นที่ที่ไม่เอื้อต่อการตรวจค้นและค้นหา หรือพื้นที่ที่สุนัขไม่สามารถเข้าไปถึงได้

๔.๓.๒ สภาพภูมิประเทศลมฟ้าอากาศไม่อำนวยในการค้นหา

๔.๓.๓ พื้นที่มีสิ่งทำลายสุขภาพของสุนัข เช่น แก๊ส ไอเสีย ไอพิษ ฯลฯ

๔.๓.๔ ไม่ใช้ในการต่อสู้ หรือควบคุมฝ่ายตรงข้าม

๕. หน้าที่สุดสนับทรวงค้นหาวัตถุระเบิด

๕.๑ แนวความคิดในการใช้

๕.๑.๑ ใช้สนับสนุนหน่วยอื่น ๆ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในการตรวจค้นในพื้นที่ที่ต้องสงสัยว่าจะมีการซุกซ่อนวัตถุระเบิด หรือพัสดุภัณฑ์ระเบิดที่ฝ่ายตรงข้ามคิดจะก่อวินาศกรรม เพื่อการข่มขู่ หรือเพื่อการอื่น

๕.๑.๒ ใช้สนับสนุนเจ้าหน้าที่รักษากฎหมายในการตรวจค้นยานพาหนะ หรืออาคาร โรงเรือนซึ่งสงสัยว่ามีการซุกซ่อนวัตถุระเบิด หรือพัสดุภัณฑ์ระเบิดไว้

๕.๒ ขีดความสามารถ

๕.๒.๑ สามารถค้นหาอาวุธ กระสุน วัตถุระเบิดได้โดยใช้ประสาทสัมผัสทางจมูกในการพิสูจน์ทราบ

๕.๒.๒ สนับทรวงค้นวัตถุระเบิดบางตัวอาจทำหน้าที่ร่วมกับผู้บังคับบัญชาคนใดก็ได้ที่ได้รับการฝึกมาแล้วเช่นเดียวกัน

๖. หน้าที่สุดสนับขยามและชุดสนับขยามสายตรวจ

๖.๑ แนวความคิดในการใช้

๖.๑.๑ ใช้ในการเสริมการรักษาความปลอดภัยให้แก่บริเวณที่เป็นอันตราย

๖.๑.๒ ใช้ในการระวังป้องกันหน่วยที่ตั้ง สถานที่ล่อแหลมต่อการวินาศกรรม ตำบลส่งกำลัง หรือแหล่งสะสมสิ่งอุปกรณ์

๖.๑.๓ ใช้ในการควบคุมเฉลยศึก ตลอดจนคุ้มครองบุคคลสำคัญ

๖.๑.๔ ใช้เพื่อผลทางจิตวิทยา

๖.๒ ขีดความสามารถ

๖.๒.๑ เตือนภัยโดยสายตา เสียง และกลิ่น

๖.๒.๒ สามารถค้นหา และเตือนภัยแจ้งการเข้ามา หรือการปรากฏตัวของผู้บุกรุก

๖.๒.๓ ระยะในการเตือนภัย ๓๐ ถึง ๒๕๐ เมตร

๖.๓ ขีดจำกัด

๖.๓.๑ หลีกเลียงการใช้ในหน้าที่ด้านทานการบุกรุกด้วยกำลังของข้าศึก

๖.๓.๒ ปฏิบัติหน้าที่ในสนาม ผลัดละไม่เกิน ๔ ชั่วโมง

๖.๓.๓ ระยะรับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัยไม่เกิน ๒๐๐ เมตร

๖.๓.๔ ในพื้นที่ปฏิบัติงานไม่มีสิ่งทำลายสุขภาพสุนัข เช่น แก๊ส ไอเสีย ไอพิษ ฯลฯ

๖.๓.๕ ไม่มีกลิ่นสับสน หรือบุคคลพลุกพล่านในพื้นที่ปฏิบัติการ

๖.๓.๖ ทิศทางลมไม่เกื้อกูล

๗. หน้าที่ชุดสุนัขอารักขา

๗.๑ แนวความคิดในการใช้

๗.๑.๑ ใช้ในการคุ้มครองเจ้าของเพื่อป้องกันอันตรายจากการทำร้ายโดยบุคคล หรือสัตว์ร้าย

๗.๑.๒ เสริมการรักษาความปลอดภัยให้กับเจ้าของ ในการระวางป้องกันสถานที่ ติดตาม คุ้มครอง เจ้าของไปในที่ต่าง ๆ เพื่อป้องกันการกระทำของผู้คิดมิชอบ ยับยั้งการหลบหนีของคนร้าย โดยมีระยะการ ควบคุม ๓๐ เมตร หรือมากกว่านั้น

๗.๒ ขีดความสามารถ

๗.๒.๑ ใช้เป็นอาวุธป้องกันอันตราย ในการป้องกันตนเอง และป้องกันการก่ออาชญากรรม อารักขา เจ้าของ และคุ้มครองบุคคลสำคัญ

๗.๒.๒ ใช้ป้องกันการโจรกรรม

๗.๓ ขีดจำกัด

๗.๓.๑ ระยะรับผิดชอบการรักษาความปลอดภัยไม่เกิน ๓๐ เมตร

๗.๓.๒ ปฏิบัติตามคำสั่งเฉพาะผู้ที่เป็นเจ้าของ

๘. หน้าที่ชุดสุนัขสลายมวลชน

๘.๑ แนวความคิดในการใช้

๘.๑.๑ ใช้ในการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ (สลายมวลชน)

๘.๑.๑.๑ เมื่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองร้องขอ หรือได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา

๘.๑.๑.๒ ใช้ในการต่อต้านปราบปรามผู้ก่อความไม่สงบ

๘.๑.๑.๓ ใช้ในการสลายมวลชนที่ก่อความไม่สงบ

๘.๑.๑.๔ ใช้ในการควบคุมมวลชนที่ก่อความไม่สงบ

๘.๑.๑.๕ ใช้เพื่อผลทางจิตวิทยา

๘.๑.๑.๖ ใช้ในการรักษาความปลอดภัย

๘.๑.๒ ในการเสริมหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้แก่บริเวณที่เป็นอันตราย

๘.๑.๒.๑ ในการระวางป้องกันที่ตั้ง หรือสถานที่ราชการอื่น

๘.๑.๒.๒ ระหว่างป้องกันสถานที่ล่อแหลมต่อการก่อวินาศกรรม

๘.๑.๒.๓ ตำบลงักกำลัง ครึ่งอาวุธ กระสุน คลังน้ำมัน แหล่งสะสมสิ่งอุปถัมภ์

๘.๑.๒.๔ สนามบิน สนาม ฮ.

๘.๑.๒.๕ การควบคุมเชลยศึก ตลอดจนคุ้มกันบุคคลสำคัญ

๘.๑.๒.๖ จัดเป็นชุดสุนัขยามสายตรวจรักษาความปลอดภัยในยามวิกาล

๘.๑.๒.๗ จัดเป็นยามสายตรวจผลัดละ ๑ ชุด หรือแล้วแต่ความเหมาะสมในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

๘.๒ ขีดความสามารถ

๘.๒.๑ เตือนภัยโดยสายตา เสียง และกลิ่น

๘.๒.๒ มีความอยู่ในความควบคุมของผู้บังคับบัญชา

๘.๒.๓ เตือนภัยในระยะ ๓๐ - ๒๕๐ เมตร

๘.๒.๔ ค้นหาและเตือนภัยในการเข้ามาของฝ่ายตรงข้ามด้วยการขับไล่ ติดตาม ต่อบังคับ ควบคุม และคุ้มกันผู้ก่อการไม่ความไม่สงบ

๘.๒.๕ เป็นชุดสุนัขยามสายตรวจในการรักษาความปลอดภัยเมื่อได้รับการกิจ

๘.๓ ขีดจำกัด

๘.๓.๑ พื้นที่ปฏิบัติงานมีสิ่งทำลายสุขภาพของสุนัข เช่น แก๊ส ไอพิษ ไอเสีย ฯลฯ

๘.๓.๒ ปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัยไม่เกิน ๔ ชั่วโมงในแต่ละผลัด

๘.๓.๓ ระยะความปลอดภัยในการรักษาความปลอดภัย ๒๐๐ เมตร

๘.๓.๔ ทิศทางลมในพื้นที่ปฏิบัติการไม่เอื้ออำนวย

๙. การขอสนับสนุนใช้ชุดสุนัขตำรวจ

๙.๑ หน่วยราชการอื่น หรือเอกชนร้องขอใช้ชุดสุนัขตำรวจจากหน่วยงานที่มีชุดสุนัขปฏิบัติงาน

๙.๒ ผกก. หรือผู้มีอำนาจของหน่วย เป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมในการใช้ชุดสุนัขตำรวจสนับสนุน

๙.๓ รายงานผลการปฏิบัติให้หน่วยเหนือทราบ

บทที่ ๖

การฝึกเชื่อฟังตามคำสั่ง

๑. ความมุ่งหมายของการฝึก

๑.๑ ฝึกสุนัขให้เชื่อฟังตามคำสั่ง และปฏิบัติตามคำสั่งประกอบท่าสัญญาณมูลฐานอย่างถูกต้องและอยู่ในความควบคุมเมื่ออยู่ใกล้สุนัขตัวอื่นตลอดจนขณะที่มีเสียงปืนและเสียงระเบิด ทั้งอยู่ในสายจูง ๖๐ นิ้ว และ ๓๖๐ นิ้ว และนอกสายจูงในระยะห่างจากผู้บังคับสุนัขอย่างน้อย ๒๕ ฟุต

๑.๒ ฝึกผู้บังคับสุนัขในการสั่งการแก่สุนัข โดยใช้คำสั่งประกอบท่าสัญญาณมูลฐาน ให้สุนัขปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง โดยการแก้ไขน้อยที่สุด ตลอดจนสามารถบังคับสุนัขให้อยู่ในความควบคุมได้ตลอดเวลาโดยใช้สายจูง ๖๐ นิ้ว และ ๓๖๐ นิ้ว และนอกสายจูงในระยะห่างจากผู้บังคับสุนัขอย่างน้อย ๒๕ ฟุต

๒. ระเบียบการการฝึก

๒.๑ การฝึกเชื่อฟังคำสั่งขั้นต้น (ฝึกชั่วโมงที่ ๑-๒) - ในชั่วโมงที่ ๑-๒ เป็นการฝึกทบทวนผู้บังคับสุนัขแต่ลำพังในท่าเบื้องต้น คือ ท่าตรง ท่าพัก ท่าหันอยู่กับที่ การเคลื่อนที่และท่าหันขณะเคลื่อนที่ โดยมีครูฝึกแสดงตัวอย่างให้ดูก่อนแล้วให้ผู้บังคับสุนัขทดลองปฏิบัติตาม ให้คำสั่งมูลฐานและท่าสัญญาณที่จำเป็น เช่น ชิด นั่ง รวมทั้งการชมและตบलोบสุนัขประกอบโดยสมมุติว่าผู้บังคับสุนัขมีสุนัขฝึกอยู่ด้วย

๒.๒ การฝึกสุนัขโดยใช้คำสั่งและท่าสัญญาณมูลฐาน (ฝึกชั่วโมงที่ ๓-๑๕) - การฝึกขั้นนี้เริ่มกระทำหลังจากที่ผู้บังคับสุนัขได้ทำความคุ้นเคยกับสุนัขประจำตัวเป็นอย่างดีทำฝึกเบื้องต้นตามข้อ ๒.๑ มาแล้ว เป็นการฝึกชุดสุนัขโดยผู้บังคับสุนัขใช้คำสั่งและท่าสัญญาณมูลฐานแก่สุนัขตามคำบอกของครูฝึก เช่นเดียวกับข้อ ๒.๑ ครูฝึกแนะนำวิธีจับ - จูงสุนัขที่ถูกต้องแก่ผู้บังคับสุนัขก่อนเริ่มการฝึก ใช้สายจูง ๖๐ นิ้ว

๓. คำสั่งมูลฐาน - คำสั่งมูลฐานในการฝึกเชื่อฟังตามคำสั่ง แก่สุนัข คือ ชิด นั่ง หมอบ และคอย (สำหรับการฝึกสุนัขตรวจค้นทุ่นระเบิดและอุโมงค์ให้ใช้คำสั่ง ยืน แทนคำสั่ง นั่ง)

ภาพที่ ๑ ท่าชิด

๓.๑ ชิด

๓.๑.๑ ในการฝึกท่าชิด จัดสุนัขในรูปขบวนแถววงกลม สี่เหลี่ยม หรือหน้ากระดาน ตามความเหมาะสม แต่ละชุดจัดระยะเคียงอย่างน้อย ๑๕ ฟุต

๓.๑.๒ คำสั่ง ชิด ท่าสัญญาณ มือซ้ายตบข้างขาซ้าย

๓.๑.๓ ท่าชิดที่ถูกต้อง เมื่อผู้บังคับสุนัขสั่ง ชิด สุนัขจะเคลื่อนที่มายืนทางซ้ายมือของผู้บังคับสุนัข ไหล่ขวาของสุนัขอยู่ตรงแนวเข่าซ้ายของผู้บังคับสุนัข หันหน้าตรงไปทิศทางเดียวกับผู้บังคับสุนัข

๓.๑.๔ เมื่อฝึกท่าชิดอยู่กับที่จนผู้บังคับสุนัขและสุนัขทำได้ถูกต้องและคล่องแคล่วเข้ากันดีแล้ว ก็ให้ฝึกสุนัขในท่าชิดขณะเคลื่อนที่ต่อไป

๓.๑.๕ การแก้ไขสุนัขในท่าชิด ถ้าสุนัขออกไปอยู่ล้ำหน้าผู้บังคับสุนัข ให้ผู้บังคับสุนัขกระตุกสายจูงดึงกลับมา ถ้าสุนัขอยู่ข้างหลังผู้บังคับสุนัขให้ดึงสุนัขขึ้นมาอยู่ในตำแหน่งที่ถูกต้อง และถ้าสุนัขไม่อยู่ท่าชิดไม่หันหน้าไปตรงทิศทาง ผู้บังคับสุนัขจะต้องแก้ไขทันทีด้วยการกระตุกสายจูง หรือดึงให้สุนัขอยู่ในท่าที่ถูกต้อง การแก้ไขอาจใช้คำสั่ง “ไม่” ประกอบด้วย และการแก้ไขในการฝึกครั้งแรกๆ ผู้บังคับสุนัขต้องจับสุนัขให้วางตัวในตำแหน่งที่ถูกต้อง การแก้ไขให้กระทำตลอดเวลาที่นำสุนัขเคลื่อนที่ด้วย

ภาพที่ ๒ ท่านี้

๓.๒ นั่ง

๓.๒.๑ การฝึกท่านั่งในขั้นต้นนั้น มักฝึกต่อจากท่าชิด ฉะนั้นก่อนฝึกท่านั่งต้องฝึกให้สุนัขท่าท่าชิดที่ถูกต้องเสียก่อน

๓.๒.๒ คำสั่ง “นั่ง”

๓.๒.๓ เมื่อผู้บังคับสุนัขสั่ง นั่ง สุนัขจะนั่งลงทางด้านซ้ายมือของผู้บังคับสุนัข ไหล่ขวาของสุนัขอยู่ในแนวเดียวกับเข่าซ้ายของผู้บังคับสุนัข หันหน้าตรงไปทางทิศเดียวกับผู้บังคับสุนัข

๓.๒.๔ ในการฝึกให้สุนัขนั่งครั้งแรก ๆ ควรให้ผู้บังคับสุนัข นำสุนัขเคลื่อนที่เดินไปในท่าชิด แล้วครูฝึกสั่ง แกว – หยุด เมื่อมีคำบอก แกว ผู้บังคับสุนัขดึงสายจูงตั้งเตรียมสั่งให้สุนัขนั่ง เมื่อมีคำบอก หยุด ผู้บังคับสุนัขสั่งสุนัข นั่ง พร้อมกับมือขวากระตุกสายจูงขึ้น มือซ้ายกดหลังสุนัขตรงเหนือสะโพกลง เมื่อสุนัขทำตามคำสั่งได้เองแล้ว การกระตุกสายจูงและการกดหลังก็ไม่ต้องทำ

๓.๒.๕ เมื่อสุนัขรับคำสั่งให้นั่ง จะต้องคงอยู่ในท่านั่งตลอดไปจนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง

๓.๒.๖ การฝึกสุนัขให้นั่ง อาจทำจากท่าชิดและสุนัขหมอบ โดยผู้บังคับสุนัข นั่ง พร้อมกับกระตุกสายจูงขึ้น และใช้ท่าสัญญาณโดยใช้มือซ้ายตบข้างขาต้านซ้าย

ภาพที่ ๓ ท่าคอย

๓.๓ คอย

๓.๓.๑ การฝึกท่าคอย ใช้ฝึกให้สุนัขอยู่กับที่เมื่อเปลี่ยนท่าใหม่ หรือเมื่อผู้บังคับสุนัขไม่ต้องการให้สุนัขเคลื่อนที่ตามไป

๓.๓.๒ คำสั่ง คอย ท่าสัญญาณใช้ฝ่ามือซ้ายหันขวาหาสุนัข แล้วโบกกลับสั้นๆ ในลักษณะเด็ดขาด

๓.๓.๓ เมื่อผู้บังคับสุนัขสั่ง คอย สุนัขจะต้องอยู่ในท่าที่เป็นอยู่ขณะนั้น (เช่นเมื่อสุนัขนั่งอยู่ ผู้บังคับสุนัขสั่งคอย สุนัขจะต้องคอยอยู่ในท่านั่ง)

๓.๓.๔ ให้เริ่มฝึกเมื่อสุนัขอยู่ข้างผู้บังคับสุนัขแล้ว ผู้บังคับสุนัขเคลื่อนที่ออกไปทีละน้อย แล้ว กลับมาหาสุนัข ต่อไปเพิ่มระยะคอยให้มากขึ้น รอบทิศทาง (ประมาณสุดสายจูง ๖๐ นิ้ว) ทั้งนี้เพื่อให้สุนัขได้คุ้นเคยกับการคอยในระยะทาง และระยะเวลาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

ภาพที่ ๔ ทำหมอบ

๓.๔ หมอบ

๓.๔.๑ การฝึกทำหมอบเป็นสิ่งจำเป็น และยากยิ่งสำหรับผู้บังคับสุนัข ฉะนั้นก่อนการฝึกขั้นนี้ ต้องมั่นใจว่าผู้บังคับสุนัขมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสุนัข

๓.๔.๒ คำสั่ง หมอบ ทำสัญญาณ ฝ่ามือขวาหันเข้าหาสุนัข สลัดเฉียงลงผ่านจมูกสุนัข

๓.๔.๓ ในการฝึกให้สุนัขหมอบครั้งแรก ๆ ให้ฝึกจากเมื่อสุนัขอยู่ในท่านั่ง ใช้มือซ้ายจับโซ่คอ ดึงลง พร้อมกับสั่ง หมอบ เมื่อสุนัขทำตามคำสั่งได้เองแล้ว การดึงโซ่คอก็ไม่ต้องกระทำ

๓.๕ ยืน

๓.๕.๑ การฝึกทำยืนในขั้นต้นก็คงเช่นเดียวกับการฝึกทำชิตนั่นเอง และเมื่อต้องการให้สุนัข เปลี่ยนจากท่าอื่นมาเป็นทำยืน ก็สั่งให้สุนัขยืน

๓.๕.๒ คำสั่ง ยืน ทำสัญญาณ เช่นเดียวกับท่านั่ง

๓.๕.๓ ในการฝึกให้สุนัขยืนในครั้งแรก ๆ อาจต้องช่วยสุนัขโดยใช้มือซ้ายซ้อนใต้ท้องสุนัข ยกขึ้นยืนพร้อมกับสั่ง ยืน และดึงโซ่คอขึ้น เมื่อสุนัขทำตามคำสั่งได้เองแล้ว การช่วยดังกล่าวก็ไม่ต้องกระทำ

๔. การฝึกสุนัขโดยใช้คำสั่งและทสัญญาณมูลฐานสุดท้ายจบ ๖๐ นิ้ว (ฝึกชั่วโมงที่ ๑๖-๒๗)

การฝึกขั้นนี้ปฏิบัติให้ผู้บังคับสุนัข ถือสายจูงสุนัขด้วยมือซ้ายและผู้บังคับสุนัขอยู่สุดท้ายจูงตรงหน้าสุนัขโดย เริ่มการฝึกทบทวนตั้งแต่ท่าคอย

๔.๑ คอย

๔.๑.๑ การฝึกท่าคอยในขั้นนี้ คงกระทำเช่นเดียวกับในขั้นแรก (ข้อ ๓.๓.๓)

๔.๑.๒ คำสั่ง คอย ทำสัญญาณเช่นเดียวกับ ข้อ ๓.๓.๓ และเมื่อผู้บังคับสุนัขอยู่ ห่างจาก สุนัขหรือสุดท้ายจูง ยกมือขวาเสมอไหล่ หันฝ่ามือ และทำท่าพลักไปทางสุนัขสั้น ๆ ในลักษณะห้ามเด็ดขาด

๔.๒ หมอบ

๔.๒.๑ การฝึกท่าหมอบในขั้นนี้กระทำเมื่อสุนัขเชื่อฟังคำสั่งคอย เมื่อผู้บังคับสุนัขอยู่สายจูงดีแล้ว โดยผู้บังคับสุนัขฝึกทำนี้จากระยะสุดสายจูง

๔.๒.๒ คำสั่ง หมอบ ทำสัญญาณ แขนขวาเหยียดตรงหมุนกวาดจากหลังขึ้นบนไปข้างหน้าเสมอแนวไหล่กว่าฝ่ามือลงข้างล่าง

๔.๒.๓ ในการฝึกสุนัขหมอบในครั้งแรก ๆ อาจต้องก้าวเท้าขวาไปข้างหน้าหนึ่งก้าวพร้อมกับทำสัญญาณและคำสั่งหมอบ เพื่อเน้นให้สุนัขทำตามคำสั่ง เมื่อสุนัขทำตามคำสั่งแล้ว ผู้บังคับสุนัขชักเท้ากลับพร้อมกับสั่งคอย เมื่อสุนัขทำตามคำสั่งได้ถูกต้องแล้ว การก้าวเท้าไปข้างหน้าไม่ต้องกระทำ จะใช้อีกต่อเมื่อต้องการแก้ไขสุนัข ถ้าการแก้ไขดังกล่าวไม่ได้ผล อาจต้องแก้ไขด้วยการเคลื่อนที่เข้าหาสุนัข แล้วดึงโซ่คอลงพร้อมกับคำสั่งหมอบ

๔.๓ นั่ง

๔.๓.๑ การฝึกทำนั่งในขั้นนี้กระทำเมื่อสุนัขเชื่อฟังคำสั่ง คอยและหมอบ เมื่อผู้บังคับสุนัขอยู่สายจูงดีแล้ว โดยผู้บังคับสุนัขฝึกทำนี้จากระยะสุดสายจูง

๔.๓.๒ คำสั่ง นั่ง ทำสัญญาณ ยกแขนขวาเหยียดตรง หันฝ่ามือกวาดขึ้นข้างบนตรงหน้าเสมอแนวไหล่

๔.๓.๓ ในการฝึกสุนัขนั่งในครั้งแรก ๆ อาจต้องก้าวเท้าขวาไปข้างหน้าหนึ่งก้าวพร้อมกับทำสัญญาณและคำสั่งนั่ง เพื่อเน้นให้สุนัขทำตามคำสั่ง เมื่อสุนัขทำตามคำสั่งได้แล้ว ผู้บังคับสุนัขชักเท้ากลับพร้อมกับสั่งคอย เมื่อสุนัขทำตามคำสั่งได้ถูกต้องดีแล้ว การก้าวเท้าไปข้างหน้าก็ไม่ต้องกระทำจะใช้อีกต่อเมื่อต้องการแก้ไขสุนัข

๔.๓.๔ การฝึกแก้ไขให้สุนัขนั่งเมื่อผู้บังคับสุนัขอยู่สายจูงกระทำโดยผู้บังคับสุนัขก้าวหาเท้ามาหาสุนัขมือจับสายจูงในระยะพอเหมาะดึงสุนัขขึ้นพร้อมกับสั่งนั่ง

๔.๔ การเรียกสุนัข

๔.๔.๑ เริ่มการฝึกเมื่อสุนัขเชื่อฟังคำสั่งอื่น ๆ ดีแล้ว โดยผู้บังคับสุนัขฝึกทำนี้จากระยะสุดสายจูง

๔.๔.๒ คำสั่ง มา ทำสัญญาณ ยกแขนขวาเหยียดตรงไปทางขวาเสมอไหล่ หันฝ่ามือไปทางข้างหน้า แล้วกวาดเข้าหาตัวเสมอออก

๔.๔.๓ ในการฝึกสุนัขในครั้งแรก ๆ อาจต้องถอยเท้าซ้ายไปทางข้างหลังหนึ่งก้าวและใช้ฝ่ามือซ้ายตบข้างขาซ้ายช่วยนำสุนัขให้เข้ามาหา

๔.๔.๔ เมื่อสุนัขเข้ามาหาแล้ว (อาจต้องช่วยสุนัขด้วยการดึงสายจูงในการฝึกครั้งแรก) เปลี่ยนมาถือสายจูงด้วยมือขวา ช่วยนำสุนัขมาข้างตัวทางซ้ายของผู้บังคับสุนัข ต่อไปสั่งให้สุนัขชิดและ นั่ง หมอบ ฯลฯ ตามความประสงค์ เมื่อสุนัขทำตามคำสั่งได้เองโดยถูกต้องดีแล้ว การช่วยต่าง ๆ ดังกล่าวในข้อ ๔.๔.๓ และข้อ ๔.๔.๔ ก็ไม่ต้องกระทำ

๔.๕ ยืน

๔.๕.๑ การฝึกยืนในขั้นนี้ คงเช่นเดียวกับการฝึกนั่งตามข้อ ๔.๔.๓(๔.๔.๔) ทุกประการ เว้นแต่ใช้คำสั่งยืนแทนคำสั่งนั่ง

๔.๕.๒ การช่วยเหลือและการแก้ไขคงกระทำเช่นเดียวกับข้อ ๔.๔.๓(๔.๔.๔) และการฝึกยืนตามข้อ ๔.๓ แล้วแต่กรณี

๔.๖ การแก้ไขสุนัข เมื่อผู้บังคับสุนัขอยู่ในระยะสุดท้ายจูง และนอกสายจูงนั้น ให้แก้ไขโดยการใช้น้ำเสียงที่มีน้ำเสียงและถ้าสัญญาณที่มีลักษณะเด็ดขาดเพิ่มขึ้น และอาจใช้การก้าวเท้าขวาไปข้างหน้าประกอบด้วย หากไม่ได้ผล และจำเป็นต้องใช้วิธีกระตุกสายจูงแล้ว ให้เคลื่อนที่เข้าหาสุนัขช้า ๆ อย่างรีบร้อนหรือวิ่งเข้าหาสุนัขเพื่อแก้ไข เพราะจะทำให้สุนัขตื่นตัว

๔.๗ เมื่อฝึกให้สุนัขเชื่อฟังตามคำสั่งในสายจูงดีแล้ว ก็ให้ฝึกนอกสายจูง เมื่อจบการฝึกขั้นนี้แล้ว ผู้บังคับสุนัขควรควบคุมสุนัขนอกสายจูงในระยะ ๕ ฟุตโดยใช้น้ำเสียงมาตรฐานได้

๕. การฝึกสุนัขโดยใช้คำสั่งและทำสัญญาณมาตรฐานสุดท้ายจูง ๓๖๐ นิ้ว (ฝึกชั่วโมงที่ ๒๘-๓๐)

๕.๑ การฝึกขั้นนี้คงกระทำตามลำดับเช่นเดียวกับการฝึกสุดท้ายจูง ๖๐ นิ้ว เพียงแต่เพิ่มระยะขึ้น โดยใช้สายจูง ๓๖๐ นิ้วเท่านั้น เมื่อจบการฝึกขั้นนี้แล้ว ผู้บังคับสุนัขควรควบคุมสุนัขนอกสายจูงในระยะอย่างน้อย ๒๕ ฟุต โดยใช้น้ำเสียงมาตรฐานได้

๕.๒ เริ่มการฝึกทบทวนตั้งแต่ท่าชิด แล้วเปลี่ยนท่า และเพิ่มระยะขึ้นจนสุดท้ายจูง

๕.๓ การระวังการจับถือสายจูงยาวและใช้ให้ถูกต้อง อย่าให้สายจูงบิด ขด พันกันยุ่งเหยิง ซึ่งจะทำให้เกิดความรำคาญแก่สุนัข และอารมณ์เสียแก่ผู้บังคับสุนัข ระวังอย่าให้สายจูงพันสุนัข และทำให้เป็นการดึง หรือกระตุกสุนัขโดยไม่ตั้งใจ

๕.๔ การแก้ไขคงกระทำเช่นเดียวกับเมื่อฝึกสุนัขโดยใช้สายจูงสั้น ข้อเน้นย้ำคือ อย่าวิ่งเข้าหาสุนัขเพื่อแก้ไข

๖. การฝึกควบคุมสุนัข (ฝึกชั่วโมงที่ ๓๑)

๖.๑ เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานร่วมกับของชุดสุนัข จึงต้องฝึกมิให้สุนัขแต่ละตัวมีปฏิกิริยาต่อสุนัขตัวอื่นที่ทำงานอยู่ใกล้กัน

๖.๒ ระหว่างการฝึก ให้ปฏิบัติตามระเบียบการรักษาความปลอดภัยโดยเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการระมัดระวังระยะปลอดภัยระหว่างชุดสุนัข (คู่มือระเบียบการรักษาความปลอดภัย)

๖.๓ คำสั่งที่ใช้ควบคุมสุนัข ไม่ ชิด ประกอบการใช้สายจูง

๖.๔ ในการฝึกครั้งแรก ๆ ให้ใช้ขลุ่ยปากกับสุนัขก่อนนำเข้าใกล้ชิดกัน หากสุนัขมีปฏิกิริยาต่อกัน ผู้บังคับสุนัขแก้ไขโดยใช้คำสั่ง ไม่ ชิด ประกอบการดึง หรือกระตุกสายจูง แก้ไขจนมั่นใจว่าสุนัขไม่มีปฏิกิริยาต่อกันแล้วจึงฝึกโดยไม่ใช้ขลุ่ยปาก

๗. ข้อควรปฏิบัติในการฝึก

๗.๑ ครูฝึกสาธิตการฝึกให้ดูก่อนแล้ว ผู้บังคับสุนัขฝึกปฏิบัติตามในความควบคุมของครูฝึก ให้คำแนะนำ คอยช่วยเหลือ และแก้ไขตลอดเวลา เมื่อจบการฝึกแต่ละชั้น ครูฝึกประเมินค่าการปฏิบัติของผู้บังคับสุนัข และแนะนำวิธีปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติ

๗.๒ ใช้รูปแบบให้เหมาะสมกับเรื่องที่ฝึก หมุนเวียนรูปแบบโอกาสอันสมควร

๗.๓ ระมัดระวังระเบียบการรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด

๗.๔ เมื่อฝึกบุคคลทำเบื้องต้นจนผู้บังคับสุนัขทำได้ถูกต้องแล้ว จึงเริ่มการฝึกบังคับสุนัขร่วมกับสุนัขเป็นชุด โดยการฝึกทำบุคคลเบื้องต้นประกอบการฝึกโดยใช้คำบอก คำสั่ง และทำสัญญาณมูลฐานต่อไป

๗.๕ ใช้หลักการฝึกสุนัขให้เป็นประโยชน์ การชมเชยและการแก้ไขควรใช้ทั้งทางกาย (ใช้สายจูง, ทำสัญญาณ, ลูบแทะ, ตบปลอก) และทางวาจา (คำสั่ง, คำชมเชย) การแก้ไขและการชมในชั้นการฝึกสุดท้ายจนนั้น ปกติทำได้เฉพาะด้วยวาจาและถ้าสัญญาณเท่านั้น การตบปลอกทำได้เมื่อผู้บังคับสุนัขกลับเข้ามาหาสุนัขหรือสุนัขกลับมาหาผู้บังคับสุนัข การแก้ไขกระทำด้วยวาจาและทำสัญญาณนั้นไม่ได้ผล ก็ให้ใช้สายจูงกระตุกโดยผู้บังคับสุนัขเคลื่อนที่เข้าหาสุนัข หากอยู่นอกสายจูงก็ให้ผู้บังคับสุนัขเคลื่อนที่เข้าหาสุนัขแล้วแก้ไขโดยใช้สายจูงสั้น เช่น เมื่อสุนัขหมอบอยู่สั่งให้สุนัขนั่งกระจกสายจูงพร้อมกับสั่ง ไม่ แล้วดึงสายจูงขึ้นสั่ง นั่ง เมื่อสุนัขยอมนั่งแล้ว ผู้บังคับสุนัขสั่ง คอย และเคลื่อนที่กลับที่เดิม ข้อสำคัญอย่ารีบร้อนเข้าแก้ไขสุนัขโดยการวิ่งซึ่งอาจทำให้สุนัขกลัวใช้หลักการฝึกข้ออดทน พากเพียร และใช้เวลาระงับใจ อย่าใช้อารมณ์

๗.๖ คำบอก คำสั่งที่ใช้แก่สุนัข ให้มีลักษณะน้ำเสียงเรียบ ๆ แต่หนักแน่น ดังพอที่สุนัขจะได้ยินชัดเจน และให้ใช้ถ้าสัญญาณประกอบด้วยทุกครั้ง

๗.๗ ถ้าสัญญาอนุญาตให้มีลักษณะชัดเจน เด็ดขาด ทำสัญญาควรให้มีลักษณะเน้น หรือชวนให้ปฏิบัติ เช่น การก้าวเท้า หรือตบข้างขา

๗.๘ ให้มีการฝึกใช้เสียงปืนประกอบ โดยการใช้กระสุนซ้อม หรือระเบิด ประทัด ดินระเบิด ระเบิด เทียม ฯลฯ ประกอบเวลาในการฝึก วัตถุประสงค์ของการฝึกนี้ ก็เพื่อให้สุนัขได้คุ้นเคยกับเสียงการต่อสู้ ด้วยอาวุธปืนและวัตถุระเบิด แต่ระยะเริ่มแรกควรห่างระหว่าง ๗๕ - ๑๐๐ เมตร และลดระยะลงตามลำดับ เมื่อสุนัขมีความคุ้นเคยกับเสียงปืน และระเบิดแล้ว การใช้เสียงปืนและระเบิดใกล้กับสุนัขเกินไปในการฝึก ระยะแรกอาจทำให้สุนัขกลัวอย่างฝังใจ การฝึกในระยะต่อไปพึงระมัดระวังอันตรายจากการใช้กระสุนปืนซ้อม และวัตถุระเบิดที่มีต่อสุนัข ไม่ควรเล็งปืนตรงต่อสุนัข หรือใช้วัตถุระเบิดในระยะอันตราย ผู้บังคับสุนัขไม่ควร แกะไขสุนัขที่แสดงอาการตื่นกลัวเสียงปืนหรือเสียงระเบิด ควรใช้การปลอบเอาใจ หรือถ้าจำเป็นก็ให้พักการฝึก ประกอบเสียงปืน เสียงระเบิดชั่วคราว

๗.๙ ในการฝึกเสริมให้สุนัขคอยนั้น ผู้บังคับสุนัขอาจใช้การเดิน วิ่ง วิ่งข้าม รอบสุนัข การดึงสายจูง เมื่อผู้บังคับสุนัขอยู่สายจูง ฯลฯ ทั้งนี้โดยใช้คำสั่ง คอย บ่อยครั้งเท่าที่จำเป็น

ภาพที่

๘. การฝึกทดสอบจิตใจสุนัข วัตถุประสงค์เพื่อฝึกสุนัขให้สามารถเดิน หรือกระโดดข้ามสิ่งกีดขวาง เมื่อต้องออกไปปฏิบัติงานที่มีลักษณะพื้นที่ที่แตกต่างกัน จึงควรให้สุนัขได้ทำการฝึกทดสอบกำลังใจ (การฝึกข้ามเครื่องกีดขวาง)

๘.๑ การฝึกข้ามเครื่องกีดขวางในสนามทดสอบกำลังใจสุนัข

๘.๑.๑ แนะนำเครื่องกีดขวางที่ใช้

๘.๑.๒ คำสั่งที่ใช้แก่สุนัข “ซิด - โดด - ไป”

๘.๑.๓ ควบคุมสุนัขให้ได้ตลอดเวลา

ภาพที่

๘.๑.๔ ระมัดระวังระเบียบการรักษาความปลอดภัยในสนามฝึก

๘.๑.๕ เมื่อจำเป็นต้องช่วยเหลือสุนัขในการข้ามเครื่องกีดขวาง อายายอมให้สุนัขหลีกเลี่ยงเครื่องกีดขวาง

๘.๑.๖ ประโยชน์ของการฝึกสุนัขในสนามทดสอบกำลังใจ เพิ่มพูนกำลังใจ สร้างสมความเชื่อมั่นแก่ตัวสุนัขเอง และความเชื่อฟังต่อผู้บังคับสุนัข

ภาพที่

๘.๒ การฝึกข้ามเครื่องกีดขวางให้กระทำตามลำดับจากง่ายไปหายาก และคอยช่วยเหลือให้สุนัขสามารถผ่านเครื่องกีดขวางไปได้ตั้งแต่ครั้งแรก ๆ จนกระทั่งสุนัขเกิดความเชื่อมั่นและทำได้เอง เช่น

- ฝึกสุนัขข้ามรั้ว ผู้บังคับสุนัขนำสุนัขมายังรั้วสังสุนัข ชิด มือซ้ายจับสายจูงใกล้ข้อเกี่ยวโซ่คอ สังสุนัข โดด ผู้บังคับสุนัขช่วยเหลือสุนัขโดยยกสุนัขข้ามรั้ว และชมสุนัข

- การลอดท่อนำสุนัขมาที่ปากท่อ สังสุนัข หมอบ – คอย ผู้บังคับสุนัขเคลื่อนที่ไปคอยที่ปากท่ออีกด้านหนึ่ง ก้มลงให้สุนัขที่หมอบและคอยอยู่ที่ปากท่อ มองเห็นหน้าผู้บังคับสุนัขเรียกสุนัขให้มาหา

๘.๒.๑ เริ่มจากการฝึกจากการนำสุนัขข้ามเครื่องกีดขวางในสายจูงถ้าจำเป็น

ภาพที่

๘.๒.๒ นำสุนัขนอกสายจูง ผ่านเครื่องกีดขวางทุกชั้นอย่างน้อย ๒ รอบ ในการฝึกคราวหนึ่ง อาย่ายอมให้สุนัขเลียนแบบการผ่านเครื่องกีดขวางแม้จะต้องมีการช่วยเหลือสุนัขบ้างก็ตาม

๘.๒.๓ การปฏิบัตินำสุนัขมาอยู่หน้าเครื่องกีดขวางที่จะฝึกสถานีแรกในท่า ชิด สั่งให้สุนัข โดดข้ามเครื่องกีดขวางไปแล้ว ผู้บังคับสุนัขเดินตามสุนัขไป สั่งให้สุนัข ชิด และชมสุนัข เมื่อสุนัขผ่านเครื่องกีดขวางแต่ละสถานีไป ต่อไปการเคลื่อนที่เพิ่มความเร็วโดยการวิ่ง จนถึงขั้นที่สุนัขสามารถข้ามเครื่องกีดขวางทุกสถานีไปได้ โดยที่ผู้บังคับสุนัขไม่ต้องติดตามสุนัขไป

บทที่ ๗

การบำรุงเลี้ยง

ความมุ่งหมาย เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับอาหาร การเตรียมอาหาร การให้อาหารและการให้น้ำแก่สุนัขตลอดจน การใช้และการทำความสะอาด และการรักษาอุปกรณ์เกี่ยวกับสุนัข

๑. อาหาร การเตรียมอาหารการให้อาหารและน้ำแก่สุนัข

๑.๑. อาหารสุนัขในอุดมคติต้อง

- ๑.๑.๑ มีส่วนบำรุง เสริมสร้างร่างกายสมบูรณ์เพียงพอ
- ๑.๑.๒ ให้พลังงานเพียงพอ
- ๑.๑.๓ มีปริมาณพอเหมาะ
- ๑.๑.๔ ต้องในรสนิยมของสุนัข

อาหารที่ถูกย่อยแล้วจะถูกดูดซึมเข้าไปในเซลล์ทั่วร่างกาย แล้วเปลี่ยนเป็นพลังงานและความร้อนโดยอาศัยออกซิเจนเป็นตัวทำปฏิกิริยาในการเผาผลาญ จะได้คาร์บอนไดออกไซด์และน้ำออกมา ความร้อนเหล่านี้จะช่วยรักษาระดับอุณหภูมิของร่างกายให้คงที่ (๑๐๑.๕ – ๑๐๒.๕ องศาฟาเรนไฮต์) พลังงานที่ได้จะช่วยในการทำงานของส่วนต่างๆ ของร่างกาย เช่น ทำให้หัวใจเต้น การหายใจ เส้นประสาทตอบสนองต่อการกระตุ้น และการเผาผลาญขั้นมูลฐานอื่นๆ ทั้งหมดที่จำเป็นในการทำให้สุนัขมีชีวิตอยู่

พลังงานที่ถูกเปลี่ยนจากอาหารเราเรียกว่า แคลอรี (CALORIES)

แคลอรี คือ จำนวนความร้อนที่ทำให้ให้น้ำซึ่งหนัก ๑ กรัม มีอุณหภูมิสูงขึ้น ๑ องศาเซนเซียส โดยทั่วไปเมื่อพูดถึงแคลอรีเฉยๆ จะหมายถึง กิโลแคลอรี (KOAL)

๑.๒ ส่วนประกอบสำคัญของอาหารที่จำเป็นแก่สุนัขมีอยู่ ๖ อย่าง คือ

๑.๒.๑ โปรตีน	๑.๒.๒ คาร์โบไฮเดรต
๑.๒.๓ ไขมัน	๑.๒.๔ แร่ธาตุ
๑.๒.๕ วิตามิน	๑.๒.๖ น้ำ

ก. โปรตีน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ผู้สร้างเนื้อเยื่อ” เป็นสารที่เกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโตการสร้างเนื้อเยื่อของร่างกาย เช่น กล้ามเนื้อ อวัยวะต่างๆ เอ็น, ผิวหนัง, ขน และทำหน้าที่ซ่อมแซมเนื้อเยื่อที่สึกหรอ

อาหารที่มีโปรตีนมาก คือ ไข่ นม เนื้อ ปลา ถังเหลือง ถั่วลิสง ไข่เป็นอาหารที่มีโปรตีนดีที่สุดสำหรับสุนัข(คนด้วย) เพราะมี อะมิโน แอซิด ครบ ดับ ไต ดับอ่อน มีคุณค่าทางโปรตีนสูงเช่นกัน

ถ้าสุนัขได้รับโปรตีนมากกว่าที่ร่างกายต้องการตามปกติเพียงเล็กน้อยจะช่วยเพิ่มการสร้างสิ่งต่อต้านโรคในร่างกาย ถ้าได้รับมากเกินไป ร่างกายจะเก็บไว้ในรูปของไขมัน แต่ถ้าได้รับมากติดต่อกันนานจะทำให้เกิดโรคเกี่ยวกับไตได้

ถ้าสุนัขได้รับโปรตีนไม่เพียงพอจะทำให้การเจริญเติบโตไม่เต็มที่ ความต้านทานโรคต่ำ ปริมาณวิตามินเอลดลง ท้องเสียตลอดเวลาช่วงของการเจริญเติบโต

สัตว์ที่ขาดโปรตีน เช่น ป่วยหรือมีพยาธิ จะทำให้สัตว์ไม่ยอมกินอาหาร ในภาวะเช่นนี้สุนัขต้องการโปรตีนสูงกว่าปกติ

ข. คาร์โบไฮเดรท หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ผู้สร้างพลังงาน อาหารส่วนใหญ่ประกอบด้วยคาร์โบไฮเดรท ซึ่งเป็นแหล่งที่ให้พลังงานที่มีราคาถูกที่สุด สารที่เป็นพวกคาร์โบไฮเดรทคือ น้ำตาล แป้ง และเซลลูโลส แป้ง (STARCH) ได้แก่พวก ข้าว ข้าวโพด มัน

เซลลูโลส (CELLULOSE) หรือเรียกกันทั่วไปว่า ไฟเบอร์ (FIBER) เป็นส่วนประกอบในลำต้น กิ่งใบของต้นไม้ และเป็นส่วนประกอบในผิวของเมล็ดพืช

คาร์โบไฮเดรท จะถูกย่อยให้เล็กที่สุดเป็นกลูโคส (GLUCOSE) แล้วร่างกายสุนัขถึงจะนำไปใช้เป็นพลังงานได้

น้ำตาลที่เราใช้บริโภค (SUCROSE) และน้ำตาลที่อยู่ในนม (LACTOSE) ไม่เหมาะที่จะใช้เลี้ยงสุนัข เพราะอาจทำให้ท้องเสียได้ สุนัขบางตัวและลูกสุนัขเมื่อกินนมวัวมากๆ จะทำให้ท้องเสียได้ เพราะในนมวัวมีน้ำตาลแลคโตสสูง

อาหารพวกแป้ง (ข้าว ข้าวโพด มัน) ถ้าให้อย่างดีจะถูกย่อยเพียงเล็กน้อย แต่ถ้าทำให้สุกก่อน ร่างกายสุนัขจะนำไปใช้ได้

ค. ไขมัน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ผู้เก็บพลังงานสำรอง” เป็นสารที่ให้พลังงานสูงเป็นตัวนำพาวิตามินชนิดที่ละลายในไขมัน (วิตามิน เอ, ดี, อี, และ เค) ช่วยให้อาหารมีรสชวนรับประทาน ผิวหนังอ่อนนุ่ม และขนเป็นมัน

ไขมัน เป็นรูปหนึ่งของพลังงานที่เก็บสะสมอยู่ในร่างกายที่สำคัญที่สุด เพราะให้พลังงานสูงเมื่อเทียบกับปริมาณที่เท่ากัน ไขมันหนัก ๑ กรัม จะให้พลังงาน ๙ แคลอรี เมื่อเทียบกับโปรตีนและคาร์โบไฮเดรทหนัก ๑ กรัม จะให้พลังงานเพียง ๔ แคลอรี

ไขมันเสียจะมีกลิ่นเหม็นซึ่งเป็นปัญหาสำคัญ เพราะการเหม็นหืนนี้จะทำลายวิตามินที่ละลายในไขมันโดยเฉพาะวิตามิน อี และ เอ และคุณภาพทางไขมันจะลดลงหรือไม่มีเลย

สุนัขกินไขมันที่เหม็นหืนนี้จะทำให้ขนร่วง ผิวหนังผื่นแดง เบื่ออาหาร ท้องผูก ซึ่งเมื่อท้องผูกมากๆ เข้าจะทำให้เกิดท้องเสียตามมา

ง. แร่ธาตุ เป็นสารที่ไม่ให้พลังงานเหมือนโปรตีน คาร์โบไฮเดรต ไขมัน แต่เกี่ยวข้องกับการเผาผลาญอาหารในร่างกาย เพื่อให้ได้พลังงานออกมา นอกจากนี้ยังมีความจำเป็นสำหรับการเจริญเติบโต ระบบสืบพันธุ์ และการดำรงอยู่ของร่างกายประจำวัน

แร่ธาตุที่สุนัขต้องการมี 15 ตัว คือ

๑. แคลเซียม Ca ๒. ฟอสฟอรัส P ๓. เหล็ก Fe ๔. ทองแดง Cu ๕. โคบอลต์ Co ๖. โพแทสเซียม K ๗. แมกนีเซียม Mg ๘. เกลือ NaCl ๙. ไอโอดีน I ๑๐. สังกะสี Zn

ส่วนอีก ๕ ตัว สุนัขต้องการน้อยมาก แต่ก็ขาดไม่ได้ ซึ่งเรียกว่า เทรซ อีลิเมนต์ (TRACE ELEMMENT)

๑๑. แมงกานีส Mn ๑๒. โมลิบดีนัม Mo ๑๓. ฟลูออรีน F ๑๔. ซีลีเนียม Sc ๑๕. กำมะถัน S

แร่ธาตุที่สุนัขต้องการ

แร่ธาตุ	อาการเมื่อขาด	พบมากใน
แคลเซียม	-กระดูกอ่อนในลูกสุนัข ทำให้ขาโก่งรูปร่างกระดูกผิดไปจากปกติ ทำให้กระดูกไม่แข็งแรง งอและหักได้ง่าย -กระดูกน่วมในสุนัขใหญ่ ทำให้กระดูกน่วมงอ หักง่าย -กล้ามเนื้อและระบบประสาทตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นมากเกินไป -ห้วงการให้นมสั้นลง	-เนื้อและกระดูกป่น -นม และนมผงที่เอาไขมันออกแล้ว -โดแคลเซียม, ฟอสเฟต
ฟอสฟอรัส	-เช่นเดียวกับการขาดแคลเซียม	-เนื้อ ไข่ ปลากระดูกป่น -โดแคลเซียม, ฟอสเฟต -นมและนมผงที่เอาไขมันออกแล้ว
โพแทสเซียม	-การเจริญเติบโตไม่ดี -ประสาทไม่ได้รับการพักผ่อน -กล้ามเนื้อทำงานไม่เต็มที่ -อัมพาต	-น้ำมันถั่วเหลือง -นมผงที่เอาไขมันออกแล้ว -ตับป่น

แร่ธาตุ	อาการเมื่อขาด	พบมากใน
โซเดียมและคลอไรด์	-ความอยากอาหารลดลง -อ่อนเพลียและหมดแรง	-เกลือแกง -ปลาและตับป่น -เนื้อและกระดูกที่เหลือใช้
แมกนีเซียม	-การตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นมากเกินไป -ชัก	-เนื้อและกระดูกป่น -น้ำมันถั่วเหลือง
ไอโอดีน	-คอหอยพอก	-เกลือที่ไม่มีไอโอดีน
เหล็ก	-โลหิตจาง อ่อนเพลีย บางครั้งท้องเสีย	-เกลือแกง -เนื้อปลา, ตับและกระดูกป่น
ทองแดง	-เช่นเดียวกับการขาดเหล็ก -กระดูกไม่แข็งแรง	-เกลือแกง -ตับและปลาป่น
โคบอลต์	-การเจริญเติบโตไม่เต็มที่ -โลหิตจาง -ระบบสืบพันธุ์ไม่ดี	-เกลือแกง -ตับป่น
แมงกานีส	-การเจริญเติบโตน้อย -การทำงานของผิวหนังผิดปกติ	-เกลือแกง -ปลาและตับป่น
สังกะสี	-การเจริญเติบโตน้อย -การทำงานของผิวหนังผิดปกติ	-เกลือแกง -ปลาและตับป่น

จ. วิตามิน วิตามินเป็นส่วนประกอบของเนื้อเยื่อที่มีชีวิต และจำเป็นต่อการเจริญเติบโต สุขภาพและการดำรงชีวิต วิตามินไม่ได้เป็นตัวให้พลังงานแก่ร่างกาย แต่เกี่ยวข้องกับการเผาผลาญอาหารเพื่อให้ได้พลังงาน ช่วยให้ร่างกายมีความต้านทานต่อเชื้อโรค เป็นส่วนประกอบของเซลล์ที่สำคัญและของเหลววิตามินหลายตัวเป็นส่วนประกอบในระบบน้ำย่อย

ความต้องการของวิตามินบางตัวอาจเปลี่ยนไป ถ้าส่วนประกอบของอาหารสภาพของสัตว์เปลี่ยนไปหรือเจ็บป่วย

วิตามินแบ่งออกเป็น ๒ พวกใหญ่ ๆ คือ

๑. พวกละลายในไขมัน ได้แก่ วิตามิน เอ, ดี, อี และ เค

๒. พวกละลายในน้ำ ได้แก่ ไรอามิน (บี1) ไรโบฟลาวีน (บี2) ไพริดอกซีน (บี6) แพนโทธินิกแอซิด, ไบโอติน, โพลีค แอซิด, โคลีน และวิตามินบี 12 ซึ่งทั้งหมดนี้เรียกว่า วิตามินบีรวม (บีคอมเพล็กซ์) และวิตามินซี

เพื่อให้การนำพาและการดูดซึมของวิตามินที่ละลายในไขมันเป็นอย่างถูกต้อง อาหารที่มีไขมันมีความจำเป็นอย่างมาก ถ้าร่างกายถูกขัดขวางในการย่อย การดูดซึม การนำพา หรือการการใช้ไขมันจะมีผลทำให้ขาดวิตามินที่ละลายในไขมัน

วิตามินที่ละลายในน้ำจะถูกเก็บอยู่ทั่วไปในร่างกาย ซึ่งต้องการทดแทนที่สม่ำเสมอ การขาดวิตามินบี มักเกิดจากผลของการขัดขวางขบวนการดูดซึมตามปกติ เช่น ลำไส้อักเสบ สุนัขที่ขาดน้ำ อาจเกิดจากอาเจียนหรือท้องเสีย จะทำให้สูญเสียวิตามินเป็นจำนวนมาก ซึ่งเราจะต้องหามาทดแทนทันที เพื่อให้การเผาผลาญอาหารในร่างกายเป็นไปตามปกติ

วิตามินที่สุนัขต้องการ

วิตามิน	อาการเมื่อขาด	พบมาในอาหาร
เอ	- ลูกสุนัขไม่เจริญเติบโต - มองเห็นในที่มืดไม่ดี - เยื่อเมือกของหู ปาก ทางเดินหายใจ ทางเดินอาหาร ทางเดินระบบขับถ่ายมีความต้านทานโรคต่ำ - ระบบสืบพันธุ์ไม่ทำงาน	- น้ำมันตับปลา - ไข่แดง, ตับป่น - ข้าวโพด
ดี	- การดูกล่อน ขาโก่ง รูปร่างของกระดูกผิดปกติ - ฟันไม่ดี - การทำงานกล้ามเนื้อไม่มี - เช่นเดียวกับการขาดแคลเซียมและฟอสฟอรัส	- น้ำมันตับปลา - ไข่แดง - ยีสต์ที่ตากแดด - แสงแดด
อี	- การเจริญเติบโตไม่ดี - ผสมพันธุ์ไม่ดี - กล้ามเนื้อผิดปกติ - การให้นมผิดปกติ	- ไข่แดง - ข้าวโพด - ไขมันในนม - เมล็ดพืช
เค	- โลหิตไม่แข็งตัว	- สุนัขสามารถสังเคราะห์วิตามินเคในทางเดินอาหาร

วิตามิน	อาการเมื่อขาด	พบมาในอาหาร
ไรอามิน, บี1	-ไม่ยอมกินอาหาร	-บริเวอรี่, ยีสต์แห้ง
ไรโบฟลาวิน, บี2	-ไม่เจริญเติบโต	-ผิวของเมล็ดข้าวโพด
	-ประสาทไม่ทำงาน, อัมพาต	-นมผงที่เอาไขมันออกแล้ว
	-การหลั่งของน้ำย่อยในกระเพาะไม่ดี	-ถั่วเหลืองบด
	-ลูกสุนัขไม่เจริญเติบโต	-ตับ เนื้อ ปลาและกระดูกป่น
	-นัยน์ตามีเลือดปนน้ำ	-นมผงที่เอาน้ำมันออกแล้ว
	-แน่นิ่ง และตายถ้าขาดอย่างเฉียบพลัน	-บริเวอรี่, ยีสต์แห้ง
ไนอาซิน	-ลิ้นดำ	-ตับ, ปลาป่น, ไข่
	-ระบบประสาททำงานผิดปกติ	-บริเวอรี่, ยีสต์แห้ง
	-ไม่ยอมกินอาหารและร่างกายผอมแห้ง	-นมผงที่เอาไขมันออกแล้ว
		-ข้าวซ้อมมือ
ไพริดอกซีน บี6	-โลหิตจาง	-ตับ ปลา ถั่วเหลืองป่น
	-เส้นประสาทถูกทำลาย	-นมผงที่เอาไขมันออกแล้ว
	-ไม่ยอมกินอาหาร	-ข้าวซ้อมมือ
	-ไม่เจริญเติบโต	
	-ผอมแห้ง	
แพนโทธีนิก แอซิด	-ความอยากอาหารไม่สม่ำเสมอ	บริเวอรี่, ยีสต์แห้ง
	-การเจริญเติบโตช้า	-ตับบด
	-แน่นิ่ง, ชัก	-นมผงที่เอาไขมันออกแล้ว
	-หมดสติเมื่อขาดอย่างเฉียบพลัน	
โคลีน	-ลูกสุนัขไม่เจริญเติบโต	-ตับ ปลา ถั่วเหลืองป่น
	-ตับมีไขมัน และตับแข็ง	-บริเวอรี่, ยีสต์แห้ง
ฟอลิก แอซิด	-ไม่ยอมกินอาหาร	-ตับ, เนื้อ, ถั่วเหลือง, กระดูกป่น
	-ลูกสุนัขไม่เจริญเติบโต	-บริเวอรี่, ยีสต์แห้ง
	-การสร้างภูมิคุ้มกันลดลง	

วิตามิน	อาการเมื่อขาด	พบมาในอาหาร
วิตามิน บี 12	-ไม่มีการเจริญเติบโต -โลหิตจาง -ระบบสืบพันธุ์ไม่ทำงาน	-ตับ,ปลา,เนื้อ,กระดูกป่น -นมผงที่เอาไขมันออกแล้ว
วิตามิน ซี	-ทำให้เป็นโรคเลือดออกตามไรฟัน -การหายของบาดแผลช้า -เป็นโรคลักปิด ลักเปิด	-มีมากในผลไม้ที่มีรสเปรี้ยว -ส้ม, มะนาว, มะยม

ฉ. น้ำ น้ำจำเป็นต่อสิ่งมีชีวิต ร่างกายจะขาดน้ำไม่ได้ น้ำจะอยู่ทั่วไปในร่างกาย ซึ่งประมาณ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัวในสัตว์ใหญ่

เนื่องจากร่างกายของสุนัขไม่มีความสามารถเก็บน้ำไว้ในร่างกายได้นาน ดังนั้นจะต้องให้น้ำแก่สุนัขอยู่ตลอดเวลา เพื่อรักษาระดับน้ำในร่างกายให้คงที่สำหรับปฏิกิริยาต่างๆ ในร่างกาย

ร่างกายสุนัขจะปรับระดับน้ำที่กินเข้าไปรวมกับน้ำที่เกิดจากการเผาผลาญอาหารให้สมดุลกับน้ำที่สูญเสียโดยปรับจากปริมาณของปัสสาวะ

๑.๓ การเตรียมอาหาร สิ่งสำคัญที่สุดของการรักษาความสะอาด และสุขภาพที่ดี

๑.๓.๑ ภาชนะ เครื่องมือที่ใช้ประกอบอาหาร เช่น ช้อน ที่เปิดอาหาร ที่ตัก ที่คนอาหาร ฯลฯ

๑.๓.๒ ส่วนประกอบของอาหาร

๑.๓.๓ สถานที่ประกอบอาหาร ต้องสะอาด ไม่มีแมลงวัน มด แมลงสาบ บุคคลไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องห้ามเข้า

๑.๓.๔ บุคคลทำอาหาร

๑.๓.๕ น้ำใช้ต้องสะอาด ปราศจากเชื้อโรค

๑.๔ การให้อาหารและน้ำแก่สุนัข สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงเมื่อให้อาหารสุนัข คือ

๑.๔.๑ กำหนดรายการให้อาหารตามปกติ เมื่อกำหนดแล้วไม่ควรเปลี่ยน และกำหนดเวลาให้อาหารสุนัขในเวลาเดียวกันทุกวัน ซึ่งเมื่อสุนัขเคยชินกับการกินอาหารเป็นเวลาแล้วเมื่อถึงเวลาที่กำหนดให้อาหารนี้จะเป็นเวลาที่สุนัขหิวที่สุด ทำให้ความอยากอาหารดีขึ้น การย่อยดีขึ้น และการขับถ่ายจะเป็นเวลา

๑.๔.๒ ไม่ควรเปลี่ยนคนให้อาหาร สุนัขบางตัวจะไม่ยอมกินอาหารเมื่อเปลี่ยนคนให้หรือคนให้มิใช่เจ้าของ

๑.๔.๓ ควรจัดที่ให้อาหารประจำแต่ละตัว เพื่อป้องกันการติดโรค

๑.๔.๔ ควรเลี้ยงในสถานที่เดียวกันตลอดเวลา

๑.๔.๕ ไม่ควรเปลี่ยนอาหารถ้าไม่จำเป็น

๑.๔.๖ ไม่ควรให้อาหารเหลืออยู่ในภาชนะนานเกิน 30 นาที เมื่อสุนัขไม่กินแล้ว

๑.๔.๗ เมื่อให้อาหารสุนัขแล้วควรนำสุนัขออกไปถ่ายเป็นประจำเพื่อให้สุนัขเคยชินกับการขับถ่ายหลังอาหารเป็นเวลา กระตุ้นให้การย่อยอาหารดีขึ้น เพิ่มการให้อาหารและผู้เลี้ยงมีเวลาทำความสะอาดคอกสุนัขช่วงที่สุนัขไม่อยู่ในคอก

๑.๕ อาหารที่ใช้เลี้ยงสุนัขมี ๒ ชนิด คือ

๑.๕.๑ อาหารหลัก

๑.๕.๒ อาหารเสริม

๑.๕.๒.๑ อาหารหลักแยกเป็น ๓ ประเภท คือ

ก. เสปียงสุนัขประเภท ก. เป็นเสปียงสดที่นำมาประกอบเป็นอาหารสุนัข เช่น ข้าว เนื้อสัตว์ ผักสด วิตามินและแร่ธาตุ (ไม่นิยมเพราะควบคุมส่วนประกอบของอาหารได้ยาก)

ข. เสปียงสุนัขประเภท ข. เป็นเสปียงสำเร็จรูปที่ใช้ผสมกับข้าวแดงที่หน่วยเลี้ยงจะประกอบขึ้นในการเลี้ยงสุนัขประจำวัน (เลิกใช้แล้วเพราะยุ่งยากในการเตรียมการ)

ค. เสปียงสุนัขประเภท ค. เป็นเสปียงสุนัขสำเร็จรูปให้สุนัขกินได้ทันที สะดวกในการใช้เฉพาะในสนามและให้พลังงานสูง ประมาณ 3,300 แคลอรี/กก.

๑.๕.๒.๒ อาหารเสริมเป็นอาหารเสริมที่ให้เพิ่มจากอาหารหลัก เพื่อบำรุงเลี้ยงสุนัข ผสมพันธุ์ ลูกสุนัข สุนัขพักฟื้น สุนัขฟื้นฟูสุขภาพ เพื่อเพิ่มเสริมสร้างการเจริญเติบโตให้สมบูรณ์อย่างเหมาะสม ซึ่งได้แก่อาหารสด เช่น ตับสด เนื้อสด นม ไข่ กระดูก อาหารพิเศษ ฯลฯ รวมทั้งอาหารอื่นๆ ที่ใช้เพื่อความมุ่งหมายทำนองเดียวกัน

ไม่ใช่เป็นอาหารหลัก ไม่นิยมนอกจากจะรู้แน่นอนว่าขาดอะไร ให้เท่าใด ถ้าอาหารที่ไม่มีส่วนผสมที่ถูกต้องแล้ว เป็นการสิ้นเปลืองและส่วนผสมของอาหารไม่ได้มาตรฐานอาจทำให้อย่างอื่นขาดได้

๑.๖ การให้อาหารสุนัขใช้งานหรือฝึก

๑.๖.๑ สุนัขใช้งานหรือฝึกมีความต้องการพลังงานอาหารมากกว่าปกติ ถ้าได้รับอาหาร (พลังงาน) เพียงพอน้ำหนักจะคงที่ซึ่งไม่ควรแตกต่างกันเกิน ๑ กก. ห่วงเวลา ๑๐ - ๑๔ วัน

๑.๖.๒ ให้อาหารแห้งชนิดเม็ด ซึ่งสามารถให้พลังงานอย่างสูง ๓,๓๐๐ แคลอรีใน ๑ กก. โดยการแบ่งการให้เป็น ๖ มื้อ แต่ละมื้อห่างกัน ๒ – ๓ ชม. มื้อละประมาณ ๑ ชีด มื้อสุดท้ายของการพักระมัดให้ส่วนที่เหลือทั้งหมด

ผลที่ได้จากการให้อาหารดังกล่าวทำให้

- สุนัขได้รับพลังงานชดเชยต่อเนื่องตลอดวันห้วงเวลาทำงาน
- ตัดความรู้สึกกังวลของสุนัขตามธรรมชาติที่ชอบแสวงหาอาหารหรือสิ่งที่กินได้ขณะปฏิบัติ

หน้าที่

- ระบบย่อยอาหารในร่างกายไม่ทำให้คุณลักษณะในด้านความตื่นตัว ความกระฉับกระเฉง

ลดน้อยลง

๑.๖.๓ การให้อาหารควรให้แบบเดียว เวลาเดียวกันทุกวัน คือไม่ต้องต่ำกว่า ๓ ชม. ก่อนหรือหลังการทำงาน ถ้าให้เร็วกว่า ๓ ชม. ก่อนออกทำงานจะทำให้ท้องอืด กระเพาะบิด เป็นอันตรายแก่กระเพาะอาหาร

ถ้าให้หลังการทำงานอนุโลมให้ได้พักอย่างน้อย ๑ ชม. และอย่าให้กินน้ำมาก

๑.๖.๔ กรณีการทำงานต้องเปลี่ยนเวลาไปเรื่อย ๆ ไม่จำเป็นต้องให้เป็นเวลา เพราะการให้อาหาร ๓ ชม. ก่อนออกทำงานเป็นสิ่งสำคัญมากกว่า

เมื่อสุนัขเรียนรู้การให้อาหารเป็นเวลา สุนัขส่วนใหญ่จะเคยชินและปรับตัวให้เข้ากับการให้อาหาร ๓ ชม. ก่อนออกทำงาน

๑.๖.๕ การเปลี่ยนอาหาร

- วันแรกอาหารใหม่ $\frac{1}{4}$ + อาหารเก่า $\frac{3}{4}$
- วันที่สองอาหารใหม่ $\frac{1}{2}$ + อาหารเก่า $\frac{1}{2}$
- วันที่สามอาหารใหม่ $\frac{3}{4}$ + อาหารเก่า $\frac{1}{4}$
- วันที่สี่อาหารใหม่ทั้งหมด

ถ้าเปลี่ยนอาหารบ่อยหรือทันทีทันใด สุนัขอาจไม่กิน หรือกินน้อย หรือเกิดท้องเสียได้

๑.๗ การคำนวณอาหาร จะต้องรู้

๑.๗.๑ อาหารให้พลังงานเท่าไร

๑.๗.๒ สุนัขต้องการพลังงานเท่าไรใน ๑ วัน

๑.๗.๓ เมื่อสุนัขได้รับอาหารถูกต้องครบตามจำนวนต้องการน้ำหนักจะคงที่ (ซึ่งทุก ๗ – ๑๐

วัน)

ตัวอย่าง สุนัขน้ำหนัก ๒๕ กก. ถ้าทำงานขนาดกลาง จะกินอาหารแห้ง ซึ่งให้พลังงาน ๓,๓๐๐ แคลอรี/น้ำหนักอาหาร ๑ กก.หนักกี่ กก.

วิธีทำ ทำงานขนาดกลางใช้พลังงาน 88 แคลอรี/กก./วัน

สุนัขน้ำหนักตัว 25 กก.ใช้พลังงานทั้งสิ้น 88×25 เท่ากับ 2,200 แคลอรี/วัน

อาหารให้พลังงาน 3,300 แคลอรี หนัก 1 กก.

$$\begin{array}{r} \text{เพราะฉะนั้นอาหารให้พลังงาน} \quad 1 \times 2,200 \\ \hline 3,300 \\ = 0.666 \end{array}$$

ตอบ ให้อาหารแห้งเลี้ยงหนัก 0.666

๑.๘ การเพิ่มหรือลดจำนวนอาหาร

๑.๘.๑ น้ำหนักลด เพิ่มอาหาร ๑๐ เปอร์เซ็นต์

๑.๘.๒ น้ำหนักเพิ่ม ลดอาหาร ๑๐ เปอร์เซ็นต์

๑.๘.๓ ตรวจสอบน้ำหนักภายใน ๒ สัปดาห์ ถ้าน้ำหนักลดเพิ่มอาหารอีก ๕ เปอร์เซ็นต์ ถ้าน้ำหนักยังเพิ่มให้ลดอาหารอีก ๕ เปอร์เซ็นต์

๑.๘.๔ จะต้องบันทึกการกิน การถ่ายของสุนัขทุกตัว ทุกวัน ชั่งน้ำหนักทุก ๗ - ๑๐ วัน

๑.๙ สุนัขน้ำหนักลดเกิดจากสาเหตุ

๑.๙.๑ กินอาหารได้น้อย แก้โดยทำอาหารให้มีกลิ่น รสดีขึ้น เนื้อสด ตับสด น้ำมันข้าวโพด

๑.๙.๒ อาหารให้พลังงานไม่เพียงพอ แก้ไขโดยเพิ่มไขมันและโปรตีน ดังนี้

- น้ำมันข้าวโพด ๑ - ๓ ช้อนโต๊ะ (๕.๔๕ ซีซี) ต่ออาหารแห้งหนัก ๑ ปอนด์ (๐.๔๕

กก.)

- เนื้อสด หรือตับสด ๑ ช้อนโต๊ะ (๑๕ ซีซี) ต่ออาหารแห้งหนัก ๑ ปอนด์ (๐.๔๕

กก.)

- นมผสมนมผง ๑ ส่วน ต่อน้ำ ๓ ส่วน

๑.๑๐ สุนัขกินอาหารมาก หรือน้อย ขึ้นอยู่กับ

๑.๑๐.๑ อุณหภูมิอากาศ และความชื้นสัมพัทธ์

๑.๑๐.๑.๑ อากาศหนาวสุนัขกินอาหารเพิ่มขึ้นเพื่อนำพลังงานความร้อนจากอาหาร

ทำให้ร่างกายอบอุ่น

๑.๑๐.๑.๒ อากาศร้อนสุนัขกินอาหารน้อยลง ทั้งนี้เพราะโลหิตมาเลี้ยงทางเดินอาหารน้อยลงโดยเพิ่มไปที่ปอดเพื่อช่วยควบคุมอุณหภูมิร่างกาย

๑.๑๐.๒ การเคลื่อนไหว สุนัขที่แข็งแรงเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ชอบการกระโจนหรือวิ่ง ย่อมต้องการพลังงานมากกว่าปกติ จึงต้องกินอาหารมากกว่าสุนัขที่เคลื่อนไหวน้อย

๑.๑๐.๓ การทำงาน ถ้าสุนัขทำงานหรือฝึกหนัก ย่อมต้องการพลังงานมาก จึงต้องการอาหารเพิ่ม

๑.๑๐.๔ สุขภาพของสุนัข สุนัขกำลังเจริญเติบโต ก่อนผสมพันธุ์ (เพศเมีย) ตั้งท้อง ให้นม ต้องการอาหารมากกว่าปกติ สุนัขแก่อายุมากต้องการน้อยลง

๑.๑๑ การให้น้ำแก่สุนัข

๑.๑๑.๑ ในคอกจะต้องมีน้ำที่สะอาดให้สุนัขกินตลอดเวลา รวมถึงถึงน้ำต้องสะอาดด้วย

๑.๑๑.๒ ในสนามถ้าไม่มีน้ำติดตัวไปหาได้จากน้ำในแม่น้ำ ลำธารที่ไหลเร็ว ทำให้สะอาดโดยใช้สารส้มเพื่อให้ตกตะกอน นำนิงในบ่อต้มอย่างน้อย ๑๕ นาที ใช้น้ำมาซื้อพวกคลอรีน

๑.๑๑.๓ ขณะฝึกหรือทำงานต้องให้กินน้ำอยู่ตลอดเวลา โดยให้น้ำแต่น้อย แต่บ่อยครั้ง ซึ่งอาจจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความแกร่งของสุนัขได้

๑.๑๑.๔ สุนัขที่กำลังเหนื่อย ห้ามให้น้ำมาก สุนัขอาจอาเจียนได้ ให้กินเพียงเล็กน้อยก่อนและรอไปอีก ๑๕ นาที จึงให้กินได้ตามต้องการ

๑.๑๑.๕ หลังจากทำงานหรือฝึกแล้ว เราจะต้องให้อาหารสุนัข และให้น้ำเพียง ๑๐๐ - ๒๐๐ ซีซี เพราะสุนัขจะอึมน้ำ จนกินอาหารไม่ได้

๑.๑๑.๖ ก่อนนำสุนัขไปฝึก หรือทำงาน ห้ามสุนัขกินน้ำตามความพอใจ

๒. การใช้ การทำความสะอาด และการระมัดระวังการรักษาอุปกรณ์ที่ใช้กับสุนัข

อุปกรณ์ที่ใช้กับสุนัขแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ อุปกรณ์ประจำคอกสุนัข (๑๒ อย่าง) และอุปกรณ์ประจำกาย (๑๓ อย่าง)

๒.๑ อุปกรณ์ประจำคอกสุนัข

๒.๑.๑ เตียงนอนสุนัข ทำด้วยไม้กระดานมี ๔ ขา ขนาด ๓๐ X ๕๕ นิ้ว ความสูงไม่ควรเกิน ๖ - ๘ นิ้ว ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้สุนัขขุดเข้าไปนอนใต้เตียง

- ขอบเตียงเป็นเหล็ก หรือโลหะ เพื่อกันไม่ให้สุนัขกัด

- ไม้ที่ใช้ควรมีน้ำหนักปานกลาง ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการยกขึ้นตั้งเวลาทำความสะอาด

- เมื่ออากาศหนาว ควรใช้กระสอบปูทับข้างบน เพื่อให้ความอบอุ่นแก่สุนัข

๒.๑.๒ ป้ายชื่อสุนัขทำด้วยโลหะหรือไม้ ขนาดพอที่จะกรอกรายการ เช่น ชื่อสุนัข ทะเบียน เพศ วัน เดือน ปี เกิด อายุ หน้าทีสุนัข

๒.๑.๓ สายยาง (พลาสติก) ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑ นิ้ว (หรือตามขนาดหัวก๊อก) ยาว ประมาณพอเหมาะกับความยาวของคอก และตำแหน่งของหัวก๊อก (ยาวประมาณ ๔๐ ฟุต หรือ ๑๒ เมตร)

- สายยางต้องมีคุณภาพดี แข็งแบบนุ่ม สายยางที่มีคุณภาพไม่ดี จะอ่อนและแปบไม่สะดวก ในการใช้

- ปลายสายยางควรมีที่บังคับน้ำ เปิด-ปิด บังคับให้น้ำออกตามความต้องการ ทั้งนี้เพื่อเป็น การประหยัดน้ำและใช้น้ำตามความต้องการ

- เมื่อเลิกใช้ ความมันวาวเก็บตามที หรือทำที่แขวนอย่าให้หงอ เพราะจำทำให้รกรุงรัง

๒.๑.๔ ไม้กวาดต่าง ๆ (ไม้กวาดอ่อน, ไม้กวาดทางมะพร้าว) ควรจะใช้ให้ถูกต้องตามลักษณะ ของไม้กวาด เมื่อใช้เสร็จแล้วทำความสะอาดผืนตากแดด ถ้าจะตั้ง ต้องใช้ทางด้ามจับตั้ง หรือจัดทำที่แขวนไม้ กวาด

๒.๑.๕ สบ ทำด้วยเศษผ้าด้าย รวมกันเข้าตรงปลายของด้ามไม้ยาวสำหรับซับน้ำ และถูพื้น ทำความสะอาดสบหรือรีดน้ำออกด้วยถังซึ่งมีที่บีบในตัว เมื่อใช้เสร็จแล้วให้ทำความสะอาด บิดให้แห้ง ผึ่งตาก แดด

๒.๑.๖ ถังขยะ เป็นสิ่งสำคัญมากที่จะต้องทำให้คอกสุนัขสะอาดเรียบร้อย ปราศจากขยะ ควรเป็นถังขยะโลหะ หรือพลาสติกที่ใหญ่พอควร และไม่หนักเกินไป เวลายกถังขยะไปที่ถัง มีฝาปิดป้องกันกลิ่น และกันพวกแมลง หนู ที่จะตอมหรือคุ้ยเขี่ย ควรเท และทำความสะอาดถังขยะทุกวัน ถ้าจำเป็นต้องใช้ยาดับ กลิ่น หรือยาฆ่าเชื้อราด้วย

๒.๑.๗ ที่แช่ขยะ เป็นเหล็กแบนยาว มีด้ามถือ ใช้สำหรับแช่ขยะ โดยเฉพาะมูลสุนัขตาม คอกปล่อยสุนัข หรือในคอกโรงเรือน เมื่อใช้แล้วทำความสะอาดตากแดดให้แห้ง

๒.๑.๘ เหล็กพลั่ว ควรเป็นพลั่วขนาดใหญ่ น้ำหนักไม่มากเกินไป สำหรับขุดฝังกลบขยะ หรือ สิ่งที่ไม่ต้องการ

๒.๑.๙ อุปกรณ์ประกอบอาหาร เช่น หม้อ อ่างผสมอาหาร ทัพพี ที่เปิดอาหาร กาดม้มน้ำ เตา ฯลฯ ควรใช้ให้ถูกต้องตามหน้าที่ และรักษาให้สะอาดเหมือนอุปกรณ์อื่น ๆ

๒.๑.๑๐ อุปกรณ์ปราบเห็บ และฆ่าเชื้อโรค เช่น ถังพ่นน้ำยา เตาฟู่ ฯลฯ ควรซ่อมบำรุงให้ใช้ งานได้ตลอดเวลา

๒.๑.๑๑ กรงเคลื่อนย้ายสุนัข ขนาดเล็กสุดไม่ควรต่ำกว่า ๒๒ นิ้ว x ๒๘ นิ้ว x ๓๖ นิ้ว
น้ำหนักต้องเบา เจาะรูรอบด้านให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก

๒.๒ อุปกรณ์ประจำกายสุนัข (๑๓ อย่าง)

๒.๒.๑ ปลอกคอหนัง ใช้กับสุนัขยาม สุนัขสายตรวจ และสุนัขหน้าที่พิเศษ การใช้ปลอกคอ
หนังในสุนัขยามสายตรวจใช้น้อยกว่าในสุนัขยาม

๒.๒.๑.๑ สุนัขยามสายตรวจ สวมปลอกคอหนังเมื่อ

-ล่ามกับหลักล่าม

-ล่ามกับกรงนอน

-เคลื่อนย้ายระยะไกลในกรงเคลื่อนย้าย

๒.๒.๑.๒ สุนัขยาม สุนัขสวมปลอกคอหนังเมื่อ

-ปฏิบัติหน้าที่ยาม

-ฝึกยั่วยุ

-ทำงานเกี่ยวกับลาดตระเวน

-ฝึกกัด

-ล่ามกับหลักล่าม

เมื่อสวมปลอกคอกับสุนัขจะต้องให้แน่นพอที่จะสอดนิ้ว ๒ นิ้ว (นิ้วชี้และนิ้วกลาง) เข้าไประหว่าง
ปลอกคอและคอสุนัขได้ ทั้งนี้เพื่อกันมิให้หลวมจนหลุดออกมาได้ หรือแน่นจนเกินไปจนหายใจไม่สะดวก

หลังจากปรับขนาดและเกี่ยวขอได้แล้ว ให้สอดปลายปลอกคอเข้าห่วงสาย ทั้งนี้เพื่อกันหัวเข็มขัดหลุด

๒.๒.๒ โซ่คอ (CHOKE CHAIN) เป็นโซ่โลหะ ปลายทั้งสองข้างมีห่วงกลม มีหลายชนิดหลาย
ขนาดให้เลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม

สุนัขยามสายตรวจจะสวมโซ่คอทุกขั้นตอนของการฝึก ยกเว้นตอนสะกดรอย

สุนัขยามจะสวมโซ่คออยู่เสมอ เมื่อฝึกการฝึกเชื่อฟังคำสั่ง นำเข้าหรือออกจากคอก หรือ
เคลื่อนย้ายเมื่ออยู่ทางด้านท้ายของรถยนต์

การสวมโซ่คอต้องทำให้ถูกต้องถ้าใส่ผิดทางอาจรัดคอสุนัขแน่นจนหายใจไม่สะดวก

การสวมโซ่คอที่ถูกต้อง ต้องทำดังนี้

ก) จับห่วงด้านหนึ่งของโซ่ด้วยมือขวาระหว่างนิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้

ข) จับห่วงอีกข้างหนึ่งด้วยมือซ้ายระหว่างนิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้

ค) จับห่วงซึ่งอยู่ในมือซ้ายให้อยู่ในแนวนอน

ง) ยกมือขวาให้เหนือและตรงมือซ้ายสุดความยาวของโซ่คอ

จ) ลดมือขวาลงโดยให้โซ่ลอดห่วงในมือซ้ายจนสุดสายโซ่

ฉ) สวมโซ่คอบนหัวสุนัข

ช) เกี่ยวขอสายจูงเข้ากับห่วงด้านนอก (ห่วงที่จับด้วยมือขวา)

โซ่คอที่สวมถูกต้องเมื่อเราดึงสายจูงจากทางซ้ายไปทางขวา เพราะโซ่คอจะขยายหย่อนตัวออกเองเมื่อหย่อนสายจูง ถ้าดึงจากทางขวาไปทางซ้าย โซ่คอจะรัดแน่น และแน่นตลอด ถึงแม้ว่าสายจูงจะหย่อนก็ตาม

ผู้บังคับสุนัขต้องหัดเปลี่ยนจากใส่โซ่คอไปเป็นปลอกคอหนัง หรือกลับกันบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดความคล่อง จนมั่นใจว่าสุนัขจะไม่หลุดขณะเปลี่ยน

เปลี่ยนจากโซ่คอเป็นปลอกคอหนัง ทำดังนี้

ก) ให้สุนัขนั่งในท่าชิด

ข) ทำสายจูงนิรภัยที่ข้อมือขวา (ทำบ่วงรัดข้อมือ โดยใช้ปลายด้านที่มีขอเกี่ยวสอดเข้าไปในห่วงอีกด้านหนึ่งของสายจูง จะเกิดบ่วงทำให้หลวมหรือแน่นได้)

ค) ยกเท้าซ้ายค่อมตัวสุนัข เพื่อให้สุนัขอยู่ระหว่างเท้าทั้งสอง

ง) ยืนตรงและให้ปลายเท้าทั้งสองชี้เข้าด้านในมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อว่าเมื่อก้มตัวโดยงอเข่า เข่าทั้งสองจะกะชับบนไหล่ของสุนัข เป็นการบังคับสุนัขไปในตัว

จ) ใส่ปลอกคอหนังหลังโซ่คอมาทางไหล่สุนัข รัดปลอกคอให้แน่น ทดสอบความแน่น โดยใช้นิ้วมือสองนิ้วของมือซ้ายสอดเข้าไปใต้ปลอกคอหนัง

ฉ) มือขวาถอดขอเกี่ยวสายจูงจากโซ่คอ มาเกี่ยวที่ปลอกคอหนัง ดี-ริง (D – RING) โดยให้ขอเกี่ยวหงายขึ้น เพื่อจะเห็นว่า ปิดสนิท และสปริงยังดีอยู่

ช) ถอดโซ่ค้อออกจากคอสุนัข

ซ) กลับมาอยู่ในท่าชิดดังเดิม

เปลี่ยนจากใส่ปลอกคอหนังเป็นโซ่คอ ทำดังนี้

ก) ทำสายจูงนิรภัยที่ข้อมือขวา

ข) ยกเท้าซ้ายค่อมตัวสุนัข

ค) สวมโซ่คอ เข้าศรีษะสุนัข

ง) มือซ้ายจับปลอกคอหนังให้แน่น

จ) มือขวาถอดขอเกี่ยวสายจูงจากปลอกคอหนัง ไปเกี่ยวที่ห่วงโซ่คอ โดยให้ขอเกี่ยวหงายขึ้น เพื่อจะเห็นว่า ปิดสนิท และสปริงยังดีอยู่

ฉ) ถอดปลอกคอเก็บที่เดิม

หมายเหตุ โซ่ค้อมีหลายแบบ หลายชนิด เช่น ปล้องใหญ่ หรือปล้องเล็ก แต่มีอยู่ชนิดหนึ่งเรียกว่า โซ่คอหนาม (PRONG) ห้ามใช้เด็ดขาด นอกจากผู้บังคับบัญชาสั่ง เพราะโซ่คอหนามใช้สำหรับฝึกกับสุนัขที่บังคับยาก เช่น ดุ หรือ ดิ้นรนเกินไป

๒.๒.๓ สายจูง (TRAINING LEASH) อาจทำด้วยหนัง ผ้า ด้ายถัก ไนล่อน หรือโซ่ขนาดเล็กที่มีน้ำหนักเบา โดยทั่วไป สายจูงจะมีห่วงที่ปลายด้านหนึ่งเพื่อจับให้แน่น ไม่หลุดมือง่าย ส่วนอีกด้านหนึ่งจะมีขอสปริง (SNAP LING) สำหรับเกี่ยวกับโซ่ห่วงคอ ปลอกคอ หรือปลอกอก

สายสูงมาตรฐานในการฝึก มี ๒ ชนิด คือ

๒.๒.๓.๑ สายจูงยาว ๕ ฟุต (๖๐ นิ้ว) ส่วนใหญ่ทำด้วยหนัง หรือไนล่อน สายจูง ๕ ฟุตนี้ใช้ในขณะฝึก หรือเมื่อสุนัขปฏิบัติหน้าที่ยาม

บางครั้งถ้าจำเป็นเพื่อป้องกันไม่ให้สุนัขหลุดจากมือ ให้ทำสายจูงนิรภัยคล้องที่ข้อมือขวา ดังนี้

ก. สอดปลายสายจูงที่มีขอเกี่ยว เข้าไปในห่วงของอีกปลายด้านหนึ่ง จะทำให้เกิดบ่วงใหม่ขึ้น ซึ่งสามารถทำให้หลวมหรือแน่นได้

ข. สอดมือขวา เข้าไปในบ่วงที่เกิดขึ้นใหม่นี้

ค. ดึงปลายสายจูงที่มีขอเกี่ยว ให้บ่วงรัดแน่นกับข้อมือ

๒.๒.๓.๒ สายจูงยาว ๓๐ ฟุต (๓๖๐ นิ้ว) โดยมากทำด้วยผ้า หรือด้ายถัก ส่วนใหญ่มักใช้ฝึก เชื้อพึงคำสั่งชั้นกลาง หรือใช้ช่วยในการฝึกบางตอนของการฝึกเข้าต่อสู้ นอกจากนี้ยังใช้ในสุนัขยามสายตรวจขณะสะกดรอย เมื่อจำเป็นให้ทำสายจูงนิรภัยเช่นเดียวกับสายจูง ๕ ฟุต

๒.๒.๔ ชุดปฏิบัติการ (LEATHER HARNESS) ส่วนใหญ่ทำด้วยหนัง บางครั้งทำด้วยไนล่อน ใช้ในสุนัขยามสายตรวจตอนสะกดรอย นอกจากนี้ยังใช้ในสุนัขลาดตระเวน สุนัขตรวจค้นหาทุ่นระเบิด และสุนัขสะกดรอย

เมื่อสวมชุดปฏิบัติการกับสุนัขต้องแน่ใจว่าแน่นพอเหมาะ ถ้าหลวมหรือแน่นเกินไป จะทำให้สุนัขรำคาญขณะฝึกหรือทำงาน

เปลี่ยนจากใส่โซ่คอมาเป็นชุดปฏิบัติการ ทำดังนี้

๒.๒.๔.๑ ให้สุนัขยืนในท่าชิด มือซ้ายจับสายจูง มือขวาลือชุดปฏิบัติการ

๒.๒.๔.๒ สอดปลายสายจูงด้านที่มีห่วง ผ่านตรงกลางของชุดปฏิบัติการ ใกล์ห่วงรูปตัว D วางชุดปฏิบัติการอยู่บนมือซ้าย เปลี่ยนมือขวามาจับสายจูงแทน

๒.๒.๔.๓ ใช้มือซ้ายเลื่อนขลุมปฏิบัติกรรมมาที่หัวและไหล่สุนัข และเกี่ยวขื่อด้านล่างของขลุมปฏิบัติกรรม (STOMACH STRAP)

๒.๒.๔.๓ ใช้มือซ้ายจับส่วนกึ่งกลางของแถบด้านหลังขลุมปฏิบัติกรรม มือขวาถอดขอเกี่ยวสายจูงจากโซ่คอไปเกี่ยวที่ห่วงรูปตัว D ของขลุมปฏิบัติกรรม

๒.๒.๔.๕ ถอดโซ่คอออก

๒.๒.๕ โซ่ล่าม (KENNEL CHAIN) โซ่ล่ามมาตรฐานยาว ๖ ฟุต ทำด้วยโลหะเป็นโซ่ ๒ สายต่อกัน ตรงการห่วงหมุนได้รอบตัว ปลายข้างหนึ่งเป็นห่วงโต สำหรับคล้องกับหลัก ส่วนปลายอีกข้างหนึ่งเป็นขอสปริง

โซ่ล่าม ใช้สำหรับผูกสุนัขกับหลัก หรือสิ่งที่ยึดอยู่กับที่ ในบางครั้งใช้ฝึกยั่วๆ โซ่ล่ามจะใช้กับปลอกคอหนังเสมอ ห้ามใช้กับโซ่คอ หรือพันคอสุนัข โดยปกติจะเก็บโซ่ล่ามไว้ที่คอกสุนัข ห้ามใช้กับห่วงแขวนอุปกรณ์

๒.๒.๖ ห่วงแขวนอุปกรณ์ (EQUIPMENT HOLDER) ทำด้วยหนังเป็นห่วง เพื่อให้เข็มขัดสอดเข้าไปได้ มีห่วงโลหะอยู่ทางด้านปลาย ใช้สำหรับแขวนอุปกรณ์ที่จำเป็นขณะฝึกหรือปฏิบัติงานแทนที่จะแขวนที่ห่วงหางของผู้บังคับสุนัข เมื่อแขวนอุปกรณ์ต่าง ๆ กับห่วงแขวนอุปกรณ์แล้ว จะทำให้มือของผู้บังคับสุนัขว่าง

๒.๒.๗ ขลุมปาก (MUZZLE) ทำด้วยหนังมีหลายแบบ หลายชนิด แต่จุดประสงค์ที่เหมือนกันก็คือ ใช้สวมปากสุนัขเพื่อไม่ให้ไปกัดกับสุนัขตัวอื่น บุคคลอื่น ที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือตัวผู้บังคับสุนัขเอง

ขลุมปากมาตรฐานที่ใช้กันอยู่ มี ๒ ชนิด

๒.๒.๗.๑ แบบโปรง - ใช้กันทั่วไป

๒.๒.๗.๒ แบบทึบ - ใช้ระหว่างฝึกยั่วๆ หรือฝึกต่อสู้ และใช้ในสุนัขยามเมื่อต้องการความปลอดภัยเพื่อขึ้นเท่านั้น

การสวมขลุมปาก ทำดังนี้

ก. มือขวาจับส่วนหลัง (ส่วนสูง) ของขลุมปาก และพับสายรัดทั้งหมดไปทางด้านหน้าของขลุมปาก

ข. สวมขลุมปาก ให้ครอบจมูก และปากสุนัข

ค. ดัดห่วงสายรัดทุกเส้นให้เรียบร้อย ทั้งด้านข้างด้านบนและรอบคอสุนัข ให้แน่น พอที่จะไม่หลุดออกมา และหลวมพอที่สุนัขหายใจได้สะดวก

(ทดสอบความแน่นจับ - จับส่วนปลายของขลุมปากยกขึ้นทั้งตัวสุนัข - ถ้าหลวมจะหลุด)

ตามปกติเราจะไม่สวมขลุ่ยปากกับสุนัขยาม หรือสุนัขยามสายตรวจขณะฝึก เพราะจะทำให้สุนัขรำคาญ ฝึกได้ผลไม่เท่าที่ควร ขลุ่ยปากใดก็ตาม โดยเฉพาะถ้าใหญ่เกินไป หรือปรับไม่ได้ขนาด จะไม่รับรองว่าป้องกันกรกัดได้

การปรับขนาดของขลุ่ยปากในสุนัขแต่ละตัวนั้นไม่เหมือนกัน สายรัดทุกเส้นจะต้องปรับให้พอดี โดยจมูกสุนัขไม่สัมผัสกับส่วนในด้านหน้า สายรัดรอบคอสุนัขต้องแน่นพอไม่ให้ขลุ่ยปากหลุด ขณะเดียวกันก็ต้องหลวมพอที่สุนัขหายใจได้สะดวก หมั่นตรวจสอบความแน่นของขลุ่ยปากอยู่ตลอดเวลา เพราะสายรัดจะยึดเมื่อปากใช้ไปนาน ๆ

ตามปกติไม่มีความจำเป็นจะต้องสวมขลุ่ยในปากขณะแปรงขนสุนัข เพราะการใช้หวีหรือแปรงสุนัขชอบอยู่แล้ว

๒.๒.๘ หวี (COMB) หวีที่ใช้ในสุนัขมีหลายแบบ แบบที่นิยมเป็นซี่ทำด้วยอลูมิเนียม หรือโลหะชนิดเบา เมื่อหวีขน – ครั้งแรกให้หวีอย่างแผ่วเบาย้อนขนสุนัข แล้วถึงหวีตามขนสุนัข บางครั้งก็ต้องหวีให้แรงเพื่อขจัดขนร่วง และสิ่งสกปรก เช่น โคลน ออกจากขน

ใช้หวีอย่าให้มากนัก เพราะว่า ถ้าใช้หวีมาก จะทำให้ขนชั้นในหลุดออกมา และอาจข่วนผิวหนังหรือผิวหนังเป็นแผลได้

๒.๒.๙ แปรง (BRUSH) แปรงที่ใช้ในสุนัขมีหลายแบบหลายขนาด แปรงมาตรฐานควรมีขนาดเท่าฝ่ามือ ขนแปรงต้องแน่นและแข็ง ถ้าแปรงที่เคยใช้ไม่มี อาจใช้แปรง – แปรงผมคนแทนได้

๒.๒.๑๐ นกหวีดเรียกสุนัข (WHISTLE) ใช้ในสุนัขลาดตระเวน สุนัขสะกดรอย สุนัขตรวจค้นพุนระเบิด สำหรับเรียกสุนัขเข้ามาหา เมื่อต้องการไม่ให้ผู้อื่นได้ยินเสียงเราเรียก หรือเมื่อใช้สัญญาณมือไม่ได้ผล นอกจากนี้เราสามารถปรับเสียงได้ด้วย

๒.๒.๑๑ ผ้าเช็ดตัวสุนัข (TOWEL) เป็นผ้าเช็ดตัวเช่นเดียวกับเราใช้ ใช้สำหรับเช็ดตัวสุนัขให้สะอาด หรือเช็ดตัวให้แห้ง

๒.๒.๑๒ ขันใส่อาหาร (FEEDING PAN) ควรเป็นขันสแตนเลส ไม่ขึ้นสนิม ชนิดหนา จุอย่างน้อยประมาณ ๓ ลิตร ทั้งนี้เพื่อให้พอบรรจุอาหารสำหรับสุนัขที่จะกินภายใน ๑ วัน ได้ และกว้างพอที่สุนัขจะกินได้สะดวก

ล้างและทำความสะอาดขันทันทีหลังจากให้อาหารทุกครั้ง บางครั้งถ้าจำเป็นให้แค่น้ำร้อนหรือน้ำยาฆ่าเชื้อ

๒.๒.๑๓ ถังใส่น้ำ (RATER BUCKET) ควรเป็นถังหิ้ว ทำด้วยเหล็ก หรือสังกะสีชุบชนิดหนา มีความจุอย่างน้อย ๓.๕ แกลลอน (ประมาณ ๑๔ ลิตร)

สุนัขแต่ละตัวจะต้องมีถังน้ำประจำกรงของเขา ต้องทำความสะอาดถังน้ำทุกวัน น้ำที่ใช้ต้องเป็นน้ำสะอาด

๒.๓ การระวังรักษาอุปกรณ์ประจำกายสุนัข

๒.๓.๑ จุดประสงค์

๒.๓.๑.๑ เพื่อความปลอดภัยในการใช้อุปกรณ์นั้น ๆ

๒.๓.๑.๒ ยืดอายุการใช้งานให้ทนทาน

๒.๓.๑.๓ เป็นการประหยัดงบประมาณแผ่นดิน

๒.๓.๒ พกเครื่องหนัง เพื่อป้องกันไม่ให้สายจูง ปลอกคอ ขลุ่ยปาก ห่วงแขวนอุปกรณ์ แห้งแข็ง และเปราะ หักง่าย ให้ปฏิบัติดังนี้

๒.๓.๒.๑ ใช้น้ำมันทาหนัง (NEATS FOOD OIL) หรือสบู่ทาหนัง (SADDLE SOAP) ทาและถูให้ทั่วด้วยมือ จนกระทั่งหนังอ่อนนุ่มงอได้ง่าย

๒.๓.๒.๒ ถ้าเปื้อนโคลนหรือสกปรกให้ใช้ผ้าชุบน้ำยาหมาด ๆ เช็ดออกให้สะอาดและทาด้วยน้ำมันทาหนังหรือสบู่ทาหนัง เพื่อให้มั่นใจว่ายังคงสะอาดอ่อนนุ่ม งอได้ง่าย และอยู่ในสภาพที่ใช้งาน

๒.๓.๒.๓ หมั่นตรวจสอบอุปกรณ์ที่ทำด้วยหนัง ทั้งที่ใช้เป็นประจำและเก็บอยู่ในคลัง และทาด้วยน้ำมันทาหนัง หรือสบู่ทาหนัง เพื่อมั่นใจว่ายังคงสะอาด อ่อนนุ่ม งอได้ง่าย และอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี

๒.๓.๒.๔ เมื่อไม่ใช้ ให้เก็บอุปกรณ์เครื่องหนังในที่แห้ง หรือบนที่แขวนอุปกรณ์

๒.๓.๒.๕ ห้ามวางอุปกรณ์เครื่องหนังไว้บนพื้น หรือบนส่วนด้านบนของคอก เพราะจะทำให้หนังแห้งแข็ง และหักง่าย

๒.๓.๓ พกโลหะ

๒.๓.๓.๑ ตรวจสอบสภาพอุปกรณ์โลหะ หรือส่วนที่เป็นโลหะ อย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง

๒.๓.๓.๒ ขจัดสนิมที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะมีเล็กน้อยเพียงใดออกให้หมด โดยใช้ฝอยขัดหม้อ หรือกระดาษทรายอย่างละเอียดขัดออก

๒.๓.๓.๓ ป้องกันสนิมไม่ให้เกิดขึ้นอีก โดยใช้น้ำมันชนิดใส และน้ำมันก๊าดสนิมทาขโลมบาง ๆ ให้ทั่ว

๒.๓.๓.๔ ห้ามเก็บอุปกรณ์พกโลหะในสถานที่เปียกชื้น

๒.๓.๓.๕ อุปกรณ์ที่เกิดสนิมมาก ๆ ไม่ควรนำมาใช้อีก สมควรเบิกของใหม่มาใช้แทน

๒.๓.๔ พกในล่อน โยสังเคราะห์ ด้ายถัก

๒.๓.๔.๑ เมื่อสายจูง ไนลอน ด้ายถัก สกปรก หรือเปื้อนโคลน ให้ล้างออกด้วยสบู่หรือผงซักฟอก ละลายน้ำอย่างเจือจาง

๒.๓.๔.๒ ปลอ่ยให้แห้งในที่ร่ม เพื่อป้องกันการหดตัว

๒.๓.๔.๓ ถ้าปลอ่ยมีรอยชำรุด หรือดูแล้วมีลักษณะไม่แข็งแรง เช่น ยืด หรือคลาย ขยายห่าง ต้องเบิกของใหม่มาใช้แทน

๒.๓.๔.๔ ชุดย้วย และปลอกแขนไม่ควรล้างด้วยสบู่ และน้ำ ถ้าสกปรก ทำให้สะอาดโดยการใช้แปรงขนแข็งแปรงออก

- เพื่อให้มีความปลอดภัยที่ดีที่สุด อุปกรณ์ฝึกย้วยจะต้องตรวจสอบบ่อย ๆ
- ถ้าขาดเพียงเล็กน้อยให้ปะเย็บตามความเหมาะสม

๓. การสุขาภิบาลการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อในคอกสุนัข

๓.๑ การสุขาภิบาล

๓.๑.๑ การเลือกพื้นที่เพื่อสร้างคอก (KENNEL)

ก่อนที่เราจะกำหนดนำสุนัขใช้งานทางราชการไปอยู่ในที่ตั้งปกติ ความเหมาะสมของพื้นที่ในการสร้างคอกจะต้องมีเพียงพอ และทางระบายที่ดีจะมีผลต่อสุขภาพและความสบายของสุนัขเช่นเดียวกับการบริหารบางอย่างและมาตรการความปลอดภัยหลักมาตรฐานที่จะต้องพิจารณาเมื่อจะเลือกพื้นที่ในการสร้างข้อสุนัข มีดังนี้

๓.๑.๑.๑ การระบายน้ำ (DRAINAGE) ถ้าเป็นไปได้คอกและทางระบายน้ำควรสร้างบนพื้นที่ที่เป็นเนินเล็กน้อยเพื่อให้การระบายน้ำมีอย่างพอเพียงและกำจัดไม่ให้น้ำขังอยู่ในพื้นที่ เพราะจะเป็นแหล่งเพาะยุงและแฉะแฉะปฏิบัติไม่สะดวก

๓.๑.๑.๒ เสียง (NOISE) ควรเป็นพื้นที่ที่มีเสียงรบกวนสุนัขน้อยที่สุด และเสียงสุนัขไม่ไปรบกวนผู้อื่นการนำสุนัขมาใช้ในการรักษาความปลอดภัยโดยใช้คุณสมบัติพิเศษ ประสาทสัมผัสของเขานั้น เราจะต้องหลีกเลี่ยงสิ่งใดก็ตามที่จะเป็นอันตรายต่อประสาทสัมผัสของสุนัข ดังนั้นก็ต้องสร้างให้ห่างจากเส้นทางขึ้น – ลงของเครื่องบินขับอาวุธ หรือพื้นที่ทดลองอาวุธ ซึ่งระดับของเสียงเกิน ๗๕ เดซิเบล (DECIBELS) เสียงระดับนี้จะเป็นอันตรายต่อโสตสัมผัสของสุนัข

สุนัขใช้งานทางราชการจะต้องได้รับการพักผ่อนอย่างพอเพียง เพื่อความตื่นตัวและมีประสิทธิภาพพร้อมขณะปฏิบัติงาน ดังนั้นคอกสุนัขควรจะต้องสร้างแยกให้ห่างเท่าที่จะทำได้ จากถนนที่มีการสัญจรไปมาบริเวณบ้านพัก สนามเด็ก สนามกีฬา บริเวณทำงานที่มีคนพลุกพล่าน เพื่อให้มีเสียงน้อยที่สุดที่จะรบกวนสุนัข สุนัขซึ่งตื่นตัวตลอดเวลาจากเสียงที่มาจากโรงงานอุตสาหกรรม หรือเด็กเล็กจะทำให้สุนัขพักผ่อน

ไม่เพียงพอ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ควรให้อยู่ห่างจากคอกสุนัขอย่างน้อย ๑๕๐ ถึง ๒๐๐ หลา (๑๕๐ - ๑๘๐ เมตร) ซึ่งไกลพอที่จะป้องกันเสียงรบกวนเกือบทั้งหมด

ถ้าจะลดเสียงและเสียงรบกวนให้น้อยลงอีก คอกสุนัขควรตั้งอยู่โดยมีสิ่งกั้นธรรมชาติ เช่น เนินดินต้นไม้ ต้นไม้ขนาดใหญ่ กั้นระหว่างพื้นที่ที่มีเสียงเล็ก สิ่งรบกวนบริเวณคอกทั้งหมด เมื่อไม่มีสิ่งกั้นตามธรรมชาติในพื้นที่ และพุ่มไม้ยังไม่โตและทึบไม่ได้ขนาด อาจจำเป็นต้องสร้างรั้ว หรือสร้างกำแพงขึ้นแทน

๓.๑.๑.๓ น้ำใช้ (WATER SUPPLY) คอกสุนัขต้องการน้ำจำนวนมากเพื่อใช้ในการทำความสะอาดคอก นอกจากนี้ยังใช้ในการผสมอาหารและใช้ดื่มทั้งสุนัขและคน น้ำจะต้องมีอย่างพอเพียงเพื่อใช้ในการดับไฟด้วยเช่นกัน น้ำใช้ในคอกจะต้องมาจากแหล่งซึ่งรับรองว่าใช้ในคนแล้วปลอดภัย น้ำใช้ที่ไม่สะอาดจะเป็นแหล่งนำโรคไปยังสุนัขเช่นเดียวกันในคน

๓.๑.๑.๔ การป้องกันอัคคีภัย โดยปกติตามคอกสุนัขมักใช้เครื่องดับเพลิงชนิดน้ำ อย่างน้อยเราต้องมีเครื่องดับเพลิง ๑ เครื่องต่อพื้นที่คอก หรืออาคาร ๒,๕๐๐ ตารางฟุต ควรปรึกษาเรื่องการซื้อและติดตั้งเครื่องดับเพลิงกับตำรวจดับเพลิง นอกจากนี้จะต้องพิจารณาช่องทางเพื่อให้รถดับเพลิงเข้าถึงคอกได้ด้วย

๓.๑.๑.๕ แสงสว่าง แสงรอบคอกสุนัขจะต้องมีอย่างพอเพียง เพื่อป้องกันอุบัติเหตุทั้งสุนัขและผู้บังคับสุนัข เมื่อเขาเหล่านั้นต้องการเข้าหรือออกจากคอกในเวลากลางคืน

๓.๑.๑.๖ การระบายอากาศ คอกสุนัขต้องมีทางระบายอากาศอย่างดี เพื่อให้การหมุนเวียนของอากาศบริสุทธิ์เป็นไปอย่างถูกต้องสำหรับสุนัขและเจ้าหน้าที่ หลังคาควรทำ ๒ ชั้น หรือมีที่เปิด - ปิดได้

๓.๑.๑.๗ อาคารสนับสนุน คอกสุนัขควรมีอาคารสนับสนุนสำหรับเจ้าหน้าที่และหัวหน้าคอกสุนัขห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องรักษาพยาบาล ห้องเก็บของ และคอกกักกัน

๓.๑.๑.๘ รั้ว มีความจำเป็นอย่างมาก เพื่อป้องกันไม่ให้สุนัขหลุดออกมานอกบริเวณได้ หรือป้องกันไม่ให้สุนัขหรือสัตว์อื่น ๆ เข้าไปในบริเวณ รั้วตาข่ายควรสูงประมาณ ๗ - ๘ ฟุต ใช้ลวดเบอร์ ๗ - ๙ ประตูเข้า - ออกทำอย่างมาตรฐานโดยเปิดปิดได้ทั้งด้านนอกและด้านใน รอบนอกควรมีป้ายบอกว่า ห้ามเข้าอันตราย สุนัขดุ

๓.๑.๑.๙ คอกสุนัขที่มาตรฐานจะต้อง

ก. ส่วนยาวของตัวอาคารหันอยู่ในแนวทิศตะวันออก - ตะวันตก เพราะถ้าหันอยู่แนวทิศเหนือ - ใต้แล้วคอกที่อยู่ด้านทิศตะวันตกจะร้อนมาจากแสงแดดตอนบ่าย นอกจากนี้คอกที่หันอยู่ในแนวทิศตะวันออก-ตะวันตก จะรับลมได้ตรงกว่า

ข. พื้นคอกถ้าเป็นพื้นซีเมนต์จะต้องมีความหยาบพอประมาณ ถ้าเรียบเกินไปจะลื่น หยาบเกินไปจะทำให้เท้าผิวหนังของสุนัขสึกเร็ว หรือ ดำได้

- ค. มีที่วางรับชั้นใส่อาหาร และชั้นน้ำเพื่อกันหก
 - ง. มีเตียงนอนที่มีขนาด ความสูง และน้ำหนักได้มาตรฐาน
 - จ. มีที่แขวนอุปกรณ์ประจำกายสุนัข
 - ฉ. มีป้ายชื่อสุนัขแขวนอยู่หน้าคอก ซึ่งจะทำให้เรารู้ ชื่อสุนัข เพศ วันเดือนปีเกิด อายุ หน้าที และชื่อผู้บังคับสุนัข
 - ช. ลักษณะของคอกควรเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดอย่างน้อย ๕๐ ตารางฟุตต่อสุนัข ๑ ตัว เพื่อให้สุนัขเดินไปมาได้สะดวก ควรมีคอกสำหรับสุนัขนอนต่างหาก
 - ซ. กลอนประตูคอกควรจะเป็นเปิด – ปิดได้ทั้งเมื่ออยู่ภายในและภายนอก
 - ณ. มีมุ้งลวดรอบอาคาร เพื่อป้องกันยุง แมลง สัตว์ปีก สัตว์เลื้อยคลานรวมทั้งหนูด้วย
 - ญ. การเดินสายไฟต้องได้มาตรฐานตามการไฟฟ้ารับรอง เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ อัคคีภัยจาก ไฟฟ้าลัดวงจร ขนาดของสายไฟต้องสัมพันธ์กับกระแสไฟที่ใช้ ควรมีคัทเอาท์แบบอัตโนมัติ เพราะเมื่อใช้ไฟเกินกำหนด หรือเกิดกระแสไฟฟ้าลัดวงจร คัทเอาท์จะตัดเองโดยอัตโนมัติ
- ๓.๑.๒ การเลือกพื้นที่เพื่อเลือกสร้างสนามฝึก สนามฝึกมีความจำเป็นสำหรับการฝึกติดต่อกันทุกขั้นตอน เมื่อเรามองเห็นความสำคัญของสนามฝึกมีประสิทธิภาพ เราจะต้องพิจารณาสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้
- ๓.๑.๒.๑ ผิวสนาม พื้นผิวสนามจะต้องปราศจากสิ่งต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อผู้บังคับสุนัข และสุนัข สิ่งเหล่านี้ได้แก่ เศษแก้ว ทรายที่เกาะกันเป็นก้อน และเศษหินที่แหลมคม ผิวพื้นธรรมชาติควรจะเรียบเท่าที่จะเรียบได้ หลุม บ่อ ทั้งหมดที่มีจะต้องถมให้เรียบเพื่อป้องกันอุบัติเหตุหรืออันตรายที่จะเกิดขึ้น
 - ๓.๑.๒.๒ ความสะดวก สนามฝึกควรจัดตั้งอยู่ภายในระยะทางที่เดินได้สะดวกจากพื้นที่บริเวณคอกเพื่อตัดปัญหาในการใช้ยานพาหนะและประหยัดเวลา
 - ๓.๑.๒.๓ เสียง หลักการเดียวกันกับที่เราใช้กับคอกสุนัขที่ต้องห่างอย่างน้อย ๑๕๐ ถึง ๒๐๐ หลาจากสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวแล้ว ทั้งนี้เพื่อป้องกันการเสื่อมสภาพการได้ยินของสุนัข ซึ่งเกิดจากเสียงและลดสิ่งรบกวนที่ทำให้สุนัขไม่สนใจต่อการฝึกหรือทำงาน
 - ๓.๑.๒.๔ ขนาด ขนาดของสนามฝึกส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับจำนวนผู้บังคับสุนัขที่จะฝึกเชื่อฟังคำสั่งกับสุนัขแต่ละครั้ง พื้นที่จะต้องใหญ่พอที่จะปรับให้ฝึกหน้าที่สายตรวจได้โดยให้ใกล้เคียงกับงานที่จะต้องปฏิบัติจริงเช่นเดียวกัน พื้นที่จะต้องใหญ่พอเพียงเมื่อฝึกต่อสู้แล้วจะไม่รบกวนหรือขัดขวางต่อการฝึกอย่างอื่นในเวลาเดียวกัน
 - ๓.๑.๒.๕ รั้ว ทำด้วยตาข่ายสูงประมาณ ๘ ฟุต ประตูต้องมีกลอนที่สามารถจะเปิด – ปิดได้ทั้งจากภายนอกและภายใน

๓.๒ การรักษาและทำความสะอาดคอกสุนัข

๓.๒.๑ ผู้บังคับสุนัข หรือเจ้าของหน้าที่คอก ต้องตรวจสอบสภาพคอกของตนทุกวัน และแก้ไขสิ่งผิดปกติเล็กน้อยให้อยู่ในสภาพดี ก่อนที่จะปล่อยให้เกิดเป็นปัญหาใหญ่ตามมา นอกจากนี้ยังเป็นการป้องกันผู้บังคับสุนัขและสุนัขให้ปลอดภัยจากอันตรายที่ไม่จำเป็น หรือไม่น่าจะเกิดขึ้น สิ่งที่จะต้องตรวจมีดังนี้

๓.๒.๑.๑ กลอนหรือบานพับถ้าหลวมหรือชำรุดให้ซ่อม หรือเปลี่ยนใหม่

๓.๒.๑.๑ ตาข่ายรอบคอก หากชำรุดให้รีบแก้ไข

๓.๒.๑.๓ กรง เตียงนอน ต้องอยู่ในสภาพดี หากมีรอยแตกร้าวซึ่งเป็นแหล่งอาศัยของเห็บเป็น อย่างดีตาข่าย หรือประตูเหล็กชำรุด ตะปูโผล่ มีเสี้ยน ให้ซ่อมแซม หรือแก้ไขเสีย กระสอบนอนถ้าสกปรกหรือ เปียกชื้นให้เปลี่ยนใหม่ทันที

๓.๒.๑.๔ ถังน้ำต้องไม่มีรอยร้าว เพราะจะทำให้น้ำซึมรั่วออกมาได้ ที่รองรับถังน้ำ ชั้นอาหาร ต้องอยู่ในสภาพที่ดี น้ำในถังต้องสะอาด และเปลี่ยนทุกวัน

๓.๒.๑.๕ เมื่อผู้บังคับสุนัข หรือเจ้าหน้าที่คอก ตรวจพบสิ่งใดชำรุด แล้วแก้ไขเองไม่ได้ จะต้อง รายงานให้หัวหน้าคอก หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อทำการซ่อมแซมแก้ไขต่อไป

๓.๒.๑.๖ ทำความสะอาดคอกสุนัข และบริเวณข้างเคียงความสะอาดเป็นสิ่งสำคัญที่สุด อันดับหนึ่งที่ทำให้สุนัขใช้งานมีความสุขภาพดี การสุขาภิบาลที่ดีได้มาตรฐานจะเกิดขึ้นได้ต้องได้รับความร่วมมือจาก เจ้าหน้าที่คอกหัวหน้าคอก และสัตวแพทย์ แต่ละคอกมีความต้องการสุขาภิบาลที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ดังนั้นสัตวแพทย์จะต้องตรวจกำกับดูแลแก้ไขให้คำแนะนำในห้วงเวลาที่เหมาะสมซึ่งผู้บังคับสุนัขแต่ละคน และ เจ้าหน้าที่คอก จะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ คือ

ก. คอกจะต้องสะอาดและซ่อมให้อยู่ในสภาพดีใช้งานได้

ข. ทำความสะอาดเครื่องมือ เครื่องใช้ในคอกทุกวัน

ค. กวาดคอกทุกวัน และถูอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง ถ้าจำเป็นสกปรกมากอาจถูมากกว่านี้ได้

ง. ถ้าอากาศหนาวให้ใช้กระสอบปูที่นอนเปลี่ยนกระสอบทันทีเมื่อเปียก หรือชื้น

จ. เมื่อย้ายสุนัขจากคอกหนึ่งไปอีกคอกหนึ่ง ให้ทำความสะอาดเตียงนอน หรือถ้ามีกระสอบปู นอนให้เปลี่ยนใหม่ ทำความสะอาดคอกให้ทั่ว และใช้ยาฆ่าเชื้อด้วยตามกำหนดของสัตวแพทย์

ฉ. นำสุนัขออกไปถ่ายในพื้นที่กำหนด เวลาที่เหมาะสมคือหลังกินอาหารแล้ว

ช. เนื่องจากอุจจาระเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรค และพยาธิอยู่เสมอ ดังนั้นจะต้องกำจัดออกจาก คอกทางระบายน้ำบ่อย ๆ เท่าที่จำเป็นในตอนกลางวัน

ก่อนจะฉีดน้ำล้างคอก ทางระบายน้ำ ให้เก็บอุจจาระมากเท่าที่จะมากได้ออกเสียก่อน ทั้งนี้ ป้องกันอุจจาระกระเด็นไปติดฝาคอกข้างเคียง พื้นที่ข้างทางระบาย หรือตัวสุนัขที่อยู่คอกข้างเคียง

ถ้าอุจจาระที่จะเก็บจากคอกนำไปทิ้งใส่ในถัง ถังเหล่านี้นี้จะต้องทำความสะอาดและฆ่าเชื้อ หลังจากใช้ทุกครั้ง

๓.๓ การป้องกันและฆ่าเชื้อโรคในคอกสุนัข การสุขาภิบาลถือเป็นมาตรการที่สำคัญอันหนึ่งในการ ป้องกันและควบคุมโรคเมื่อสุนัขตัวหนึ่งป่วยอาจจะติดต่อไปยังสุนัขตัวอื่นได้ หรือสุนัขทั้งหมดที่มีอยู่ การแพร่ ของโรคเป็นสิ่งร้ายแรงอย่างมากต่อประสิทธิภาพการทำงานของสุนัข ถ้าสุนัขป่วยเป็นจำนวนมากและ ปฏิบัติงานไม่ได้ การป้องกันโรคและการสุขาภิบาลแยกออกจากกันยาก สิ่งที่เราจะต้องปฏิบัติ มีดังนี้

๓.๓.๑ เจ้าหน้าที่ศตวรรษ และหัวหน้าคอกจะต้องตรวจตราดูแลความสะอาดคอกสุนัข บริเวณคอกสุนัข น้ำดื่ม น้ำใช้ ภาชนะใส่อาหาร และอาหารสุนัขทุกวัน มาตรการ การกำจัดเห็บ ยุง หนู ซึ่ง กำหนดโดยสัตวแพทย์ จะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด และสม่ำเสมอ

๓.๓.๒ ผู้บังคับสุนัข หรือบุคคลอื่นที่ป่วย ห้ามเข้าคอกสุนัขเด็ดขาด หรืองดปฏิบัติงาน ชั่วคราว เพราะอาจนำโรคมาติดสุนัขได้

๓.๓.๓ สุนัขที่ป่วยด้วยโรคติดต่อ ต้องแยกออกมารักษาในกรงขังแยก หรือนำส่งโรงพยาบาล สัตวโดยเร็ว

๓.๓.๔ สุนัขที่ไปปฏิบัติงานนอกหน่วย หรือสุนัขที่รับเข้ามาใหม่ ควรส่งไปพักโรค หรือแยก ไม่ให้ปนกับสุนัขอย่างน้อย 14 วัน ก่อนนำเข้าคอกรวมกับสุนัขอื่น

๓.๓.๕ ขจัดสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งเพาะสะสมเชื้อโรค และเป็นตัวชักนำให้ หนู และแมลงต่าง ๆ เข้ามาในเขตพื้นที่ เช่น เศษอาหาร ของเสีย อุจจาระสุนัข ทั้งในคอก บริเวณรอบรอบคอก และสนามฝึก

๓.๓.๖ รมัตรีวังสัตว์ที่จะเป็นพาหะนำโรคติดต่อมาสู่สุนัขเข้ามาในบริเวณ โดยเฉพาะสุนัขที่ เป็นโรคพิษสุนัขบ้า นอกจากนี้ ค้างคาว นกกระจอก หนู ยุง ก็เป็นตัวนำโรคด้วยเหมือนกัน

๓.๓.๗ การใช้น้ำยาฆ่าเชื้อโรค หรือยาดับกลิ่นทุกชนิด ให้ใช้แต่เฉพาะที่ทางการจ่ายให้ หรือ สัตวแพทย์ของหน่วยรับรองแล้วเท่านั้น เพราะน้ำยาฆ่าเชื้อหลายชนิดมีคุณภาพเพียงเล็กน้อยและอาจเป็น อันตรายกับสุนัขได้

๓.๓.๘ อาจใช้เตาฟู่ฟ่นตามบริเวณ หรือส่วนที่ทนไฟเพื่อทำลายเชื้อโรค เห็บ และแมลง

๓.๓.๙ ควรนำสิ่งของต่าง ๆ ที่ขึ้นออกตากแดด หรือฝังลมนเพื่อลดการเกิดเชื้อรา

บทที่ ๘

การสัตวรักษ์ (สุนัข)

วิชาสุขภาพการป้องกันโรคและการปฐมพยาบาลสุนัข

๑. กล่าวทั่วไป

การเรียนวิชาสุขภาพการป้องกันโรคและการปฐมพยาบาลสุนัขมีความมุ่งหมาย

๑.๑ เพื่อให้ผู้บังคับสุนัขรู้ถึงหน้าที่อันพึงปฏิบัติต่อสุนัขประจำตัวในด้านการสัตวรักษ์

๑.๒ เพื่อให้ผู้บังคับสุนัขเรียนรู้ถึงโรคและพยาธิต่าง ๆ อันอาจเกิดแก่สุนัขประจำตัวตลอดจนเรียนรู้ถึง การป้องกันโรคและพยาธิต่าง ๆ ด้วย

๑.๓ เพื่อให้ผู้บังคับสุนัขได้เรียนรู้วิธีการปฏิบัติเบื้องต้นและการปฐมพยาบาลเมื่อสุนัขประจำตัวได้รับ อันตรายและสามารถให้ความช่วยเหลือสุนัขของตนในยามคับขัน

๑.๔ เพื่อให้สามารถให้ยาเม็ดและยาน้ำแก่สุนัขประจำตัวเองได้

อย่างไรก็ตามการเรียนวิชานี้มีความมุ่งหมายเพื่อให้ผู้บังคับสุนัขได้ปฏิบัติต่อสุนัขประจำตัวในขอบเขต ความรับผิดชอบของตนเท่านั้น มิได้มุ่งหวังให้ผู้บังคับสุนัขมีความสามารถถึงกับได้รักษาสุนัขประจำตัวได้ หน้าที่และการรักษาสุนัขป่วยจะต้องเป็นหน้าที่ของสัตวแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สัตวรักษ์ประจำหน่วย โดยมีผู้ บังคับสุนัขเป็นผู้ให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวก และปฏิบัติตามคำสั่งแนะนำของสัตวแพทย์ หรือ เจ้าหน้าที่สัตวรักษ์เพื่อให้การรักษาได้ผลดีอันเป็นผลให้สุนัขสามารถปฏิบัติงานได้สมความมุ่งหมายของทาง ราชการ

๒. การปฏิบัติของผู้บังคับสุนัขในด้านสัตวรักษ์

๒.๑ หน้าที่ของผู้บังคับสุนัขตามระเบียบปฏิบัติประจำของศูนย์

๒.๑.๑ ผู้บังคับสุนัขมีหน้าที่ต้องช่วยเหลือสัตวแพทย์ในการรักษาสุนัขประจำตัวและต้องปฏิบัติ ตามคำสั่งและคำแนะนำของสัตวแพทย์โดยเคร่งครัด

๒.๑.๒ ผู้บังคับสุนัขต้องไปดูแลสุนัขประจำตัวในระหว่างเข้ารับการรักษายาบาลที่ สถานพยาบาลสุนัขเป็นประจำไม่น้อยกว่าวันละ ๑ ครั้ง เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับสุนัขมิได้ประจำอยู่ ณ ที่นั้น

๒.๑.๓ ผู้บังคับสุนัขมีหน้าที่ต้องรายงานผู้บังคับบัญชาให้ทราบเมื่อครบกำหนดปลูกภูมิคุ้มกันโรค เช่นการฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้หัดสุนัขโรค ตั๊กแตนติดต่อนในสุนัข โรคແລໂຕສໄປໂຣຊີສ และโรคพิษสุนัขบ้า

๒.๑.๔ เมื่อปฏิบัติงานพักผ่อนในสนามในพื้นที่ซึ่งเสี่ยงต่อโรค ให้ผู้บังคับสุนัขพ่วงเล็งเอาใจใส่ ดูแล สุขภาพของสุนัขประจำตัวเป็นพิเศษ และหาโอกาสรายงานขอให้มีการบริการสายสัตวรักษ์ตามความ เหมาะสม

๒.๑.๕ ห้ามผู้บังคับสุนัขฉีดยาให้กับสุนัขประจำตัวนอกจากอย่าระงับความเจ็บปวดจากบาดแผล และขณะปฏิบัติงานอิสระ

๒.๑.๖ ผู้บังคับสุนัขมีหน้าที่และความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามหลักการบริการสายสัตว์รักษุ์ชั้นที่ 1 ซึ่งเป็นการดำเนินการโดยผู้บังคับสุนัข คือ

๒.๑.๖.๑ ให้การรักษาสุนัขประจำตัวของตนรวมทั้งช่วยการรักษาพยาบาลสุนัขประจำตัวของผู้บังคับสุนัขในหน่วยงานเดียวกันเกี่ยวกับการให้น้ำ ยาเม็ด และตรวจบันทึกอุณหภูมิของร่างกายของสุนัขตามคำสั่งของสัตวแพทย์

๒.๑.๖.๒ ตรวจและรายงานอาการเปลี่ยนแปลงสภาพร่างกาย และจิตใจของสุนัข

๒.๑.๖.๓ ให้การปฐมพยาบาลสุนัขต่อการอันเกิดจาก งูกัด แมลงต่อย กระจกหัก กระตุกเคลื่อน

๒.๑.๖.๔ รักษาสุขภาพสุนัขตามเวลาที่กำหนด (ได้แก่ การให้ยาถ่ายพยาธิตามคำแนะนำของสัตวแพทย์)

๒.๑.๖.๕ ปฏิบัติงานด้านสุขาภิบาลตามข้อกำหนดของสัตวแพทย์

๒.๑.๗ ระมัดระวังรักษาความสะอาดของตนเอง สุนัขประจำตัว คอกสุนัข และอุปกรณ์ประจำตัวสุนัข สำหรับคอกสุนัขต้องหมั่นทำความสะอาด กวาดถู ตรวจซ่อมแซมทุกวัน รวมทั้งที่นอนของสุนัขด้วย กระสอบปูนอนของสุนัขต้องซักตากแดดอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง การใช้ยาฆ่าเชื้อโรคในคอกให้อยู่ในความกำกับดูแลของสัตวแพทย์ อุปกรณ์ประจำตัวสุนัข ได้แก่ แปรงชน โซล้าม ปลอกคอ สายจูง ผ้าเช็ดตัว ต้องหมั่นดูแล และให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยรักษาความสะอาด และไม่ให้ปะปนกัน

๒.๑.๘ กำจัดพยาธิภายนอก แมลงสัตว์อื่น ๆ ตลอดจนสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่จะเป็นตัวการให้เกิดการแพร่เชื้อโรครวมทั้งการอาบน้ำฆ่าพยาธิภายนอกตามคำสั่งของสัตวแพทย์

๒.๑.๙ รักษาความสะอาดของอาหาร และน้ำ ตลอดจนภาชนะที่ใส่อาหาร และใส่น้ำให้สุนัข

๒.๑.๑๐ เก็บอาหารให้พ้นจากการรบกวนของสัตว์ต่าง ๆ และแมลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนูและแมลงสาบและใช้อาหารที่ได้รับอนุมัติให้ใช้เท่านั้น

๒.๒ ก็ควรปฏิบัติอื่น ๆ ของผู้บังคับสุนัข

๒.๒.๑ มีสมุดบันทึกต่าง ๆ เกี่ยวกับสุนัขประจำตัว เช่น กำหนดฉีดวัคซีน ถ่ายพยาธิ หรือการตรวจสุขภาพ

๒.๒.๒ ชั่งน้ำหนักสุนัขประจำตัวทุกสัปดาห์

๒.๒.๓ นำสุนัขออกฝึก และออกกำลังกายทุกวัน

๒.๒.๔ เมื่อสุนัขป่วยให้รีบส่งสุนัขให้สัตวแพทย์ตรวจรักษา และปฏิบัติตามคำแนะนำของสัตวแพทย์อย่างเคร่งครัด

๒.๒.๕ ตรวจสอบสุขภาพสุนัขและแปรงขนสุนัขทุกวัน เพื่อค้นหาสิ่งผิดปกติอันแสดงออกว่าสุนัขป่วย และจะได้นำเข้ารับรักษาเสียแต่แรกโดยการตรวจ

๒.๒.๕.๑ ตรวจลักษณะทางกายได้แก่การตรวจดูอวัยวะต่าง ๆ ของสุนัข เช่น ตา หู จมูก ปาก ผิวหนังขน เท้า อวัยวะเพศ ทวารหนัก ฯลฯ

๒.๒.๕.๒ การตรวจลักษณะทั่วไปได้แก่ดูท่าทางการนั่งการยืนการเดินและการสนใจต่อสิ่งแวดล้อม

๒.๒.๕.๓ ตรวจการทำงานของร่างกาย เช่น อุณหภูมิของร่างกาย การหายใจ ชีพจร การกินอาหาร การถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ

๒.๓ การนำสุนัขเข้ารับการรักษายาบาล

๒.๓.๑ สวมขลุ้มปากสุนัขก่อนนำไปสถานพยาบาล

๒.๓.๒ ขอรับประวัติการรักษาพยาบาลจากเจ้าหน้าที่ หรือถ้ายังไม่เคยเข้ารับการรักษาสถานพยาบาลมาก่อน ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ทำประวัติให้ เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉิน หรือสุนัขป่วยหนักหรือมีอาการนำวิตกให้นำสุนัขเข้าสถานพยาบาลเลย เมื่อมอบสุนัขให้สัตวแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สัตวรักษ์พร้อมกับอธิบายย่อ ๆ เกี่ยวกับการเจ็บป่วยของสุนัขแล้วจึงย้อนมาขอรับ หรือทำประวัติจากเจ้าหน้าที่แล้วนำสมุดประวัติไปมอบให้สัตวแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สัตวรักษ์

๒.๓.๓ รับการรักษาพยาบาลตามลำดับ ก่อน หลัง ยกเว้นในกรณีที่สุนัขป่วยหนัก หรือมีเหตุฉุกเฉินให้แจ้งสัตวแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สัตวรักษ์ทราบเพื่อจะได้รักษาโดยทันที

๒.๓.๔ ขณะที่อยู่ในสถานพยาบาลให้ควบคุมสุนัขโดยวิธีจับสายจูงสั้นตลอดเวลา

๒.๓.๕ เมื่อนำสุนัขขึ้นโต๊ะตรวจโรคไม่ควรสั่งให้สุนัขกระโดดขึ้นโต๊ะเอง ให้ผู้บังคับสุนัขอุ้มสุนัขขึ้นโต๊ะโดยใช้อ้อมแขนข้างหนึ่งค้ำขาข้างหนึ่งไว้

๒.๓.๖ ผู้บังคับสุนัขต้องเป็นผู้ช่วยในการอำนวยความสะดวกในการรักษา โดยการบังคับสุนัข หรือให้ยาตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สัตวรักษ์

๒.๓.๗ ผู้บังคับสุนัขจะต้องนำสุนัขมารักษายาบาลที่สถานพยาบาลทุกวัน จนกว่าสัตวแพทย์ลงความเห็นว่างานหายป่วย

๒.๓.๘ ในกรณีที่สัตวแพทย์สั่งให้ส่งสุนัขป่วยเข้ารับการรักษาที่สถานพยาบาล ให้ผู้บังคับสุนัขทำใบส่งป่วยไว้ที่สถานพยาบาลกับเจ้าหน้าที่ และผู้บังคับสุนัขจะต้องมาดูแลสุนัขประจำทุกวัน เช่น จูงสุนัขประจำตัว

จากคอกพักสุนัขป่วยมารับการรักษาให้อาหารและปฏิบัติอื่น ๆ ตามที่สัตวแพทย์สั่ง เก็บสุนัขเข้าคอกนอกในตอนเย็น และต้องสังเกตอาการเปลี่ยนแปลงของสุนัขประจำตัวทุกวัน เพื่อบำรุงให้สัตวแพทย์ผู้ทำการรักษาทราบ

๒.๓.๙ เมื่อสุนัขที่ส่งป่วยไว้ที่สถานพยาบาลหายป่วยโดยสัตวแพทย์ลงความเห็นว่ายสมควรส่งกลับต้นสังกัดได้ผู้บังคับสุนัขต้องเซ็นรับสุนัขกลับจากเจ้าหน้าที่ที่ทะเบียนประวัติของสถานพยาบาล

๓. โรคติดต่อและโรคธรรมดาในสุนัข

๓.๑ โรคติดต่อ ได้แก่ โรคซึ่งเกิดจากการได้รับเชื้อโรคซึ่งอาจจะได้รับจากสุนัขป่วยโดยตรง หรืออาจมีสัตว์อื่นเป็นตัวนำโรค หรืออาจได้รับเชื้อโรคที่มีอยู่ในอากาศ ในน้ำ หรือในอาหาร โรคติดต่อโดยทั่วไป ได้แก่ โรคไข้หัดสุนัข โรคพิษสุนัขบ้า โรค ทีซีพี โรคผิวหนัง โรคตับอักเสบติดต่อในสุนัขโรค และโรคแลปโตสไปโรซิส

ตามระเบียบปฏิบัติประจำของศูนย์กำหนดให้สุนัขทุกตัวต้องได้รับการปลูกภูมิคุ้มกันโรคโดยการฉีดวัคซีนได้แก่โรค ดังต่อไปนี้

๓.๑.๑ โรคไข้หัดสุนัข

๓.๑.๒ โรคตับอักเสบติดต่อในสุนัข

๓.๑.๓ โรคแลปโตสไปโรซิส

๓.๑.๔ โรคพิษสุนัขบ้า

๓.๑.๔.๑ โรคไข้หัดสุนัข

สาเหตุ เกิดจากเชื้อไวรัส

อายุที่เกิดโรค มักเกิดกับสุนัขที่มีอายุต่ำกว่า ๑ ปี ลูกสุนัขที่เป็นโรคนี้นี้มักจะตาย สุนัขโตก็อาจเป็นโรคนี้ได้แต่ไม่ค่อยพบ

การติดต่อถึงคน โรคนี้ไม่ติดต่อถึงคน

การติดต่อโรค ติดต่อกันจากน้ำมูก น้ำลาย หรืออุจจาระของสัตว์ป่วย ดังนั้นการติดโรคอาจติดโรคจากสุนัขป่วยโดยตรง หรือจากภาชนะที่ใส่อาหาร และน้ำดื่มของสุนัขที่เปื้อนสิ่งขับถ่ายของสุนัขป่วย

อาการ ที่พบโดยทั่วไปคือซึมไม่กินอาหารมีไข้สูงมีอาการทางระบบหายใจ ได้แก่ ไอ มีน้ำมูกน้ำตาเกราะกรัง อาเจียนเป็นเสมหะสีเหลืองเหนียว ๆ ต่อมามีอาการท้องร่วง มีต่อมหนองเกิดขึ้นตามท้อง ขาหนีบมีอาการทางประสาท คือ ชักและตาย

การรักษา โรคนี้ไม่มีการรักษาได้โดยตรง การรักษาทำได้เพียงรักษาตามอาการ การเอาใจใส่ดูแลสุนัขให้มีสุขภาพดีขึ้น และป้องกันโรคแทรก

การป้องกัน เป็นวิธีปฏิบัติที่สุดอันได้แก่การฉีดวัคซีน ดี เฮช แอล

ข้อพึงปฏิบัติของผู้บังคับสุนัข

เมื่อสุนัขแสดงอาการที่น่าสงสัยว่าจะเป็นโรคนี้ ให้รายงานด่วนต่อผู้บังคับบัญชา และนำสุนัขส่งให้สัตวแพทย์ทางการแพทย์

๓.๑.๔.๒ โรคตับอักเสบติดต่อในสุนัข

สาเหตุ เกิดจากเชื้อไวรัส

อายุที่เกิดโรค ทั้งสุนัขอายุน้อย และสุนัขอายุมากอาจเป็นโรคนี้ได้ แต่เมื่อสุนัขเล็กเป็นโรคนี้นี้จะมีอัตราการตายสูง

การติดต่อถึงคน โรคนี้ไม่ติดต่อถึงคน

การติดโรค ติดต่อจากน้ำมูก อุจจาระของสัตว์ป่วย

อาการ อาการของโรคนี้คล้ายกับโรคหัดสุนัข แต่มีอาการเจ็บปวดที่ท้องมากเมื่อเป็นแผล และมีโลหิตออกจะห้ามโลหิตได้ยากกว่าปกติ

การรักษา ไม่สามารถรักษาได้โดยตรงได้แต่รักษาตามอาการและป้องกันโรคแทรก

การป้องกันโรค ได้แก่การฉีดวัคซีน ดี เฮช แอล

ข้อพึงปฏิบัติของผู้บังคับสุนัข

เหมือนโรคไข้หัดสุนัข

๓.๑.๔.๓ โรคแลปโตสไปโรซิส

สาเหตุ เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย

อายุที่เกิดโรค เกิดโรคได้ในสุนัขทุกวัย

การติดต่อถึงคน โลกนี้ไม่สามารถติดต่อถึงคนได้

การติดโรค ติดต่อจากน้ำปัสสาวะของสุนัขป่วย และอาจติดต่อกันโดยมีหนูเป็นตัวนำเชื้อ

อาการ อาการทั่วไปคือซึมไม่กินอาหารอ่อนเพลียมีไข้สูงเจ็บปวดตามกล้ามเนื้อมีแผลที่เหงือกและมีกลิ่นเหม็นอาเจียนและท้องผูก หรือท้องร่วง ร่างกายขาดน้ำ ถ่ายอุจจาระมีเลือดปนดีซ่าน และสุนัขจะตายในที่สุด

การรักษา การรักษาในระยะเริ่มต้นจะรักษาได้ ถ้าป่วยหนักแล้วการรักษาจะไม่ได้ผล

การป้องกันโรค ได้แก่การฉีดวัคซีน ดี เฮช แอล

ข้อพึงปฏิบัติของผู้บังคับสุนัข

เหมือนโรคไข้หัดสุนัข

๓.๑.๔.๔ โรคพิษสุนัขบ้า

โรคนี้เป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่เกิดได้ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิด

สาเหตุ เกิดจากเชื้อไวรัส

อายุที่เกิดโรค เกิดโรคได้กับสุนัขทุกอายุ

การติดต่อถึงคน โรคนี้ติดต่อถึงคนได้

การติดโรค ติดต่อทางน้ำลายสัตว์ป่วยอาจเนื่องจากถูกสุนัขบ้ากัด หรือน้ำลาย สุนัขป่วยซึมเข้าสู่เส้นเลือดทางบาดแผลที่ผิวหนัง

อาการ อาการของโรคนี้แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด

๑. ชนิดคุ้มคลั่ง ชนิดนี้พบมาก สุนัขจะมีอาการตื่นเต้นกระวนกระวายจำเจ้าของไม่ได้กัดไม่เลือก ในระยะท้าย ๆ จะมีอาการอัมพาตที่ขากรรไกร ทำให้ขากรรไกรแข็ง อ้าปาก น้ำลายฟูมปาก ดับแข็ง หางตก ต่อมาจะยืนไม่ได้ และตาย

๒. ชนิดซึม หรือชนิดอัมพาต สุนัขจะแสดงอาการซึมชอบนอนซุกในที่มืดและเย็นเกิดอัมพาตที่ขากรรไกร หลดเสียง และหลอดคอ สุนัขจะเอาขาตะกุกคอทำให้เจ้าของสงสัยว่ามีอะไรติดคอซึ่งถ้าเจ้าของเปิดปากออกตรวจก็จะติดโรคได้ระยะท้าย ๆ จะเป็นอัมพาตทั้งตัวและตาย

การรักษา โรคพิษสุนัขบ้านี้หากสุนัขแสดงอาการแล้วจะรักษาไม่ได้เลย ดังนั้นจะต้องตายทุกรายและจะตายหลังจากเริ่มแสดงอาการไม่เกิน ๑๐ วัน

การป้องกันโรค เป็นวิธีการที่ดีที่สุด ได้แก่ การฉีดวัคซีนป้องกันพิษสุนัขบ้า

ข้อพึงปฏิบัติของผู้บังคับสุนัข

๑. เมื่อสุนัขประจำตัวถูกสุนัขบ้า หรือสงสัยว่าสุนัขบ้ากัดให้รายงานผู้บังคับบัญชาโดยด่วนที่สุด
๒. สุนัขที่สงสัยว่าบ้า อย่าทำลาย หรือนำไปปล่อย ให้กักไว้ดูอาการไว้ ๑๐ วัน แล้วถ้าสุนัขยังปกติดีแสดงว่าไม่ใช่สุนัขบ้า ถ้าสุนัขตายอาจแสดงว่าเป็นสุนัขบ้า ให้รายงานผู้บังคับบัญชาโดยด่วน
๓. หากสุนัขตาย อาจตายเอง หรือถูกทำให้ตาย ให้ตัดหัวสุนัขห่อด้วยถุงพลาสติกให้เรียบร้อย แช่น้ำแข็งแล้วรีบส่งไปตรวจที่กรมปศุสัตว์ สถานเสาวภา หรือสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์โดยด่วน

๔. ในกรณีที่สุนัขหนีไป ให้แจ้งผู้บังคับบัญชาทราบเพื่อพิจารณาดำเนินการ

๓.๑.๔.๕ โรคลำไส้อักเสบจากเชื้อไวรัสในสุนัข

สาเหตุ เกิดจากเชื้อไวรัส

อายุที่เกิดโรค เกิดได้ทุกอายุ ลูกสุนัขเป็นโรคนี้มักจะตาย

การติดต่อถึงคน โรคนี้ไม่ติดต่อถึงคน

การติดโรค	ติดต่อกับอูฐและอาเจียนของสัตว์ป่วย
อาการ	สุนัขมีไข้สูง ซึม ท้องเสีย อาเจียนสีเหมือนน้ำดี หรือสีเทาปนเลือด อูฐจะสีเทาปนเหลือง หรือมีเลือดปน บางทีมีเยื่อของลำไส้ปนออกมากับอุจจาระกลิ่นเหม็นคาว สุนัขมีอาการขาดน้ำ และอาจจะตาย
การรักษา	ยังไม่มียารักษาโดยเฉพาะ ได้แต่รักษาตามอาการ และป้องกันโรคแทรก และอาการขาดน้ำของร่างกาย
การป้องกันโรค	ฉีดวัคซีนป้องกันโรค
ข้อพึงปฏิบัติของผู้บังคับสุนัข	เมื่อสงสัยว่าสุนัขประจำตัวเป็นโรคนี้ให้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ
๓.๑.๔.๖ โรคเม็ดเลือดน้อยในสุนัขของเมืองร้อน	
สาเหตุ	เกิดจากเชื้อโรคชนิดหนึ่งซึ่งมีขนาดใหญ่กว่าเชื้อไวรัสแต่เล็กกว่าแบคทีเรีย เรียกว่า เชื้อริคเกตเซีย
อายุที่เกิดโรค	มักพบในสุนัขนุ้ยและสุนัขโต และมักพบในสุนัขพันธุ์แท้
การติดต่อถึงคน	โรคนี้ไม่ติดต่อถึงคน
การติดโรค	เห็บเป็นตัวนำเชื้อ
อาการ	สุนัขที่เป็นโรคนี้มักจะมีเห็บมาก ขนหยาบ เบื่ออาหาร น้ำหนักลดอย่างรวดเร็วขีดความสามารถในการทำงานลดต่ำลงมาก ไม่เชื่อฟังตามคำสั่ง อาการอื่น ๆ ได้แก่ มีไข้สูง โลหิตจางอย่างรุนแรงอาจมีเลือดกำเดาออกซึ่งออกข้างเดียว หรือสองข้าง หรืออาจไม่มีเลือดกำเดาออกก็ได้แต่จากการตรวจเลือดพบว่าโลหิตจางอย่างรุนแรง มีอาการบวมที่ขาและอุ้งอ้นตะ
	สำหรับสุนัขที่มีเลือดกำเดาออกในรายที่รุนแรงอาจตายภายใน ๓ - ๗ วัน หรืออาจมีเลือดกำเดาออกอย่างเรื้อรังเป็นเวลาหลายสัปดาห์แล้วจึงตาย สุนัขที่มีอาการป่วยอย่างเรื้อรังตาจะฝ้า
การรักษา	โรคนี้เป็นโรคที่รักษาหาย แต่การที่สุนัขจะหายป่วยผู้บังคับสุนัขต้องปฏิบัติตามคำสั่งของสัตวแพทย์อย่างเคร่งครัด การให้ยาสุนัขจะต้องให้ติดต่อกันเป็นเวลานานระยะแรก ต้องให้ยาติดต่อกันเป็นเวลา ๑๔ วัน ซึ่งจะขาดไม่ได้เลย หลังจากนั้นต้องให้ยาต่อแต่ลดจำนวนยาลง การให้ยาต่อไปนี้ต้องทำเป็นระยะเวลานานหลายเดือนซึ่งหากขาดการให้ยาจะมีผลให้สุนัขกลับเป็นโรคอื่นและเมื่อกลับมาเป็นโรคจะรักษายาก เพราะเชื้อโรคจะดื้อยา จึงเป็นหน้าที่ของผู้บังคับสุนัขจะต้องเอาใจใส่ให้ยาสุนัขประจำตัวให้ครบตามกำหนดที่ สัตวแพทย์สั่งโดยไม่ขาดตอน

การป้องกันโรค ก. กำจัดเห็บซึ่งเป็นตัวนำเชื้อโรค

ข. ให้ยาป้องกันโรคตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ เมื่อพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นโรคนี้ระบาด หรืออยู่ในพื้นที่มีเห็บจำนวนมาก ซึ่งน่าสงสัยว่าอาจจะมีโรคนี้ระบาด

ข้อพึงปฏิบัติของผู้บังคับบัญชา

ก. เมื่อสุนัขมีอาการที่สงสัยว่าจะเป็นโรคนี้ให้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

ข. เมื่อออกปฏิบัติงานในพื้นที่ที่สงสัยจะเกิดโรคนี้ให้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบเพื่อหาหนทางในการปฏิบัติเพื่อป้องกัน

๓.๑.๔.๗ โรคผิวหนัง

โรคผิวหนังมีหลายประเภท บางประเภทก็เป็นโรคติดต่อ บางประเภทก็ไม่เป็นโรคติดต่อ สุดแล้วแต่สาเหตุที่ทำให้เกิดโรคผิวหนัง

สาเหตุ

ก. เกิดจากพาราไซต์ที่อาศัยอยู่ใต้ผิวหนังหรือในรูขุมขน

ข. เกิดจากเชื้อรา

ค. เกิดจากพาราไซต์ภายนอกซึ่งอยู่บนผิวหนัง เช่น เห็บ หมัด ฯลฯ กัดที่ผิวหนังแล้วสุนัขเกิดอาการคันจึงเกา หรือถูกับคอก หรืออื่น ๆ ทำให้เกิดบาดแผลที่ผิวหนัง ซึ่งเมื่อได้รับเชื้อโรคก็จะเกิดการอักเสบหรือเป็นแผลหนอง

ง. เกิดจากการแพ้สารบางอย่างชนิดจากสิ่งแวดล้อม

จ. เกิดจากการขาดธาตุ หรือวิตามินบางชนิดเนื่องจากกินอาหารไม่ครบส่วน
เกิดได้ทั้งสุนัขเล็กและสุนัขโต

อายุที่เกิดโรค

การติดต่อถึงคน

โรคผิวหนังที่เกิดจากพาราไซต์ใต้ผิวหนังหรือในรูขุมขนของโรคผิวหนังที่เกิดจากเชื้อราติดต่อถึงคน

การติดโรค

ติดต่อจากการสัมผัสโดยตรง หรือใช้อุปกรณ์ในการอาบน้ำ หรือแปรงขนร่วมกัน

อาการ

อาการของโรคผิวหนังทั่วไปที่พบคือ จะมีอาการเปลี่ยนสีของผิวหนัง อาจมีสีแดง ขนร่วง มีผื่นแดง อักเสบ บวม มีตุ่มเกิดขึ้นที่ผิวหนัง ซึ่งที่แรกอาจเป็นตุ่มมีน้ำใส ๆ อยู่ภายใน ต่อมาตุ่มนั้นจะโตขึ้นน้ำใสภายในตุ่มกลายเป็นหนอง เมื่อตุ่มหนองแตกออกจะกลายเป็นแผลและ ขนจะร่วงมากขึ้น เมื่อหนองแห้งจะกลายเป็นสะเก็ดและรังแคปกคลุมอยู่เหนือบริเวณที่เป็นโรคผิวหนัง ถ้ามีการแทรกซ้อนของเชื้อโรคการอักเสบที่ผิวหนังจะมากขึ้นและมีอาการใช้ร่วมด้วย

การรักษา การรักษาโรคผิวหนังจะให้ได้นั้นสิ่งสำคัญที่สุดคือการเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่เลี้ยงสุนัขและผู้บังคับสุนัข เนื่องจากการรักษาโรคผิวหนังต้องทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอเป็นเวลานานและจะต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของสัตวแพทย์โดยเคร่งครัด ผู้ไม่มีความรู้เพียงพอไม่ควรเสี่ยงทำการรักษาด้วยตนเองเพราะโรคผิวหนังเกิดขึ้นได้หลายสาเหตุจึงซึ่งวิธีการรักษาก็ต่างกันออกไป และแม้แต่สาเหตุเดียวกันการตอบสนองต่อยาของสุนัขแต่ละตัวก็ต่างกัน การให้ผู้ไม่มีความรู้ไม่เพียงพอทำการรักษาอาจมีผลให้โรคลุกลามมากขึ้น

การเตรียมตัวสุนัขก่อนการรักษาควรเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เลี้ยงสุนัขหรือผู้บังคับสุนัขเพื่อเป็นการช่วยให้การรักษามีความสะดวก และได้ผลดีเร็วขึ้น ได้แก่

- ก. การขลิบขนบริเวณที่เป็นโรคผิวหนัง
- ข. การทำความสะอาดผิวหนัง หรืออาบน้ำเพื่อกำจัดสิ่งสกปรกบริเวณที่เป็นโรคผิวหนังออกให้หมดควรใช้น้ำอุ่น ๆ และสบู่อ่อน ๆ ล้างให้ทั่ว และนวดผิวหนังบริเวณนั้นด้วยเป็นการกระตุ้นการไหลเวียนของโลหิตบริเวณนั้นด้วย

ค. ก่อนจะทายาใหม่ที่ผิวหนังต้องเช็ดยาเก่าออกให้หมดเพื่อไม่ให้คาบยาเก่าปกคลุมผิวหนังอยู่ทำให้ยาใหม่ไม่สามารถแทรกซึมไปออกฤทธิ์ได้

การวินิจฉัยยาที่จะใช้ เป็นหน้าที่ของสัตวแพทย์

การป้องกันโรค

- ก. มีการสุขาภิบาลที่ดี เช่น คอกสะอาดแห้งปราศจากพยาธิภายนอก
- ข. อุปกรณ์ประจำตัวสุนัขไม่ใช่ปะปนกัน
- ค. เมื่อมีสุนัขเป็นโรคผิวหนังให้แยกออกจากสุนัขปกติ

ข้อพึงปฏิบัติของผู้บังคับสุนัข

เมื่อจับตัวสุนัข หรือทายาสุนัขที่เป็นโรคผิวหนังแล้ว ต้องล้างมือให้สะอาดทุกครั้ง

๓.๒ โรคธรรมดา ได้แก่โรคซึ่งไม่ได้ติดต่อโดยการแพร่เชื้อ เช่น

๓.๒.๑ โรคในระบบทางเดินอาหาร

โรคในระบบทางเดินอาหาร เกิดได้จากหลายสาเหตุทั่ว ๆ ไปจะแสดงอาการต่อไปนี้อาการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอาการประกอบกันได้แก่

๓.๒.๑.๑ เบื่ออาหาร

๓.๒.๑.๒ อาเจียน

๓.๒.๑.๓ ท้องเดิน

๓.๒.๑.๔ ท้องผูก

เมื่อพบอาการดังกล่าว ให้สังเกตโดยละเอียดเพื่อรายงานให้สัตวแพทย์ทราบจะได้สะดวกในการวินิจฉัยและรักษาโรค เช่น อาการเบื่ออาหาร เบื่ออาหารมานานเท่าไร มีอาการอื่นร่วมด้วยหรือไม่ เช่น มีแผลในปาก ซึมมีไข้

อาการอาเจียน ให้สังเกตว่าอาการอาเจียนเกิดขึ้นหลังจากกินอาหารนานหรือไม่ นานเพียงใด สิ่งที่สุนัขอาเจียนออกมามีลักษณะอย่างไร

อาการท้องเดิน ให้สังเกตการถ่ายอุจจาระว่าถ่ายออกมามีลักษณะเป็นอย่างไร เช่น ถ่ายมาเป็นน้ำ ถ่ายมาเป็นมูก หรือมูกปนเลือด หรือปนเลือดลักษณะเป็นเลือดสด หรือเลือดแห้ง สีของเลือด ฯลฯ นอกจากนี้มีสิ่งแปลกปลอมอื่น ๆ ออกมาด้วยหรือไม่ ถ้ามีมีอะไร เช่น พยาธิ เศษอาหารที่ไม่ย่อยหรืออื่น ๆ

อาการท้องผูก สังเกตว่าเป็นรุนแรงหรือไม่ ช่องท้องขยายใหญ่หรือไม่ การรักษาให้เป็นหน้าที่ของสัตวแพทย์วินิจฉัยและทำการรักษา

โรคกระเพาะอาหารบิตตัว

สาเหตุ เกิดจากสุนัขออกกำลังกายและกระโดดหลังจากกินอาหารใหม่ ๆ ทำให้กระเพาะอาหารตอนปลายที่ติดกับลำไส้เล็กตอนปลายบิตตัว เกิดแก๊สในกระเพาะอาหารมาก กระเพาะอาหารขนาดใหญ่ขึ้นมากขัดขวางการไหลเวียนของกระแสโลหิต

อาการ สุนัขที่เป็นโรคนี้นักเป็นสุนัขขนาดใหญ่ สุนัขจะแสดงอาการกระสับกระส่าย ปวดท้อง ท้องพองโต ซีด และตายภายใน 8 ชั่วโมง

การรักษา เมื่อตรวจพบ ต้องมีการผ่าตัดทันทีเพื่อช่วยชีวิต แต่ส่วนมากมักจะไม่ว่าเป็นโรคนี้กว่าจะรู้สุนัขก็มีอาการหนักเกินกว่าจะช่วยเหลือได้

การป้องกัน ไม่ให้สุนัขออกกำลังกายทันทีหลังจากกินอาหาร ควรพักอย่างน้อย 1-2 ชั่วโมงแล้วจึงให้ออกกำลังกาย

๓.๒.๒ โรคหุอักเสบ

การอักเสบของหู มี ๓ ชนิด

๓.๒.๒.๑ การอักเสบของหูส่วนนอก

๓.๒.๒.๒ การอักเสบของหูส่วนกลาง

๓.๒.๒.๓ การอักเสบของหูส่วนใน

สาเหตุ ก. อาการแพ้

ข. มีสิ่งแปลกปลอมเข้าหู

ค. มีพยาธิภายนอกเข้าหู สุนัขจะรำคาญหรือคัน สุนัขจะเกาหรือเกิดบาดแผลทำให้เชื้อโรคแทรกเกิดการอักเสบเป็นหนอง นอกจากนี้หูอักเสบอาจเกิดจากเชื้อราก็ได้

อาการ กระวนกระวาย เจ็บสั่นหู เอาหูถูพื้น มีของเหลวหรือหนองขังอยู่ในหู หรือมีแผลในหู หูเอียงไปข้างที่ถ้าที่เจ็บ ถ้าเป็นการอักเสบของหูชั้นในจะเสียสมดุลของร่างกาย

การรักษา การรักษาหูจะได้ผลเพียงใดขึ้นอยู่กับ การเอาใจใส่ของผู้บังคับสุนัขเป็นสำคัญ หากผู้บังคับสุนัขเอาใจใส่ดี ปฏิบัติตามคำแนะนำของสัตวแพทย์อย่างเคร่งครัด มีการรักษาอย่างต่อเนื่อง ก็จะหายเร็ว การรักษาหูควรเป็นหน้าที่ของสัตวแพทย์

๓.๒.๓ กระจกเลือดที่หู

สาเหตุ ๓.๒.๓.๑ การกระทบกระแทก

๓.๒.๓.๒ สะบัดหูแรง ๆ เนื่องจากหูอักเสบ หรือมีการระคายเคืองในหู

๓.๒.๓.๓ แผลเห็บ หมัดกัด

อาการ มีการบวมขึ้น ๆ ใต้ผิวหนังที่ใบหู ส่วนใหญ่มักเกิดกับที่หูด้านใน แต่หูด้านนอกก็อาจเกิดได้ อาจเป็นบริเวณเล็ก ๆ หรือกว้างก็ได้

การรักษา รักษาวิธีทางศัลยกรรม รักษาอาการหูอักเสบให้หาย

๓.๒.๔ โรคข้อสะโพกห่าง

เป็นโรคที่เกิดจากความเจริญที่ผิดปกติของข้อสะโพก พบได้ในสุนัขทุกพันธุ์ อาการจะแสดงตั้งแต่อายุ ๘ - ๑๐ สัปดาห์ แต่จากการตรวจโดยการเอกซเรย์จะเห็นเมื่ออายุ ๖ เดือน

สาเหตุ ๓.๒.๔.๑ กรรมพันธุ์

๓.๒.๔.๒ อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงของเส้นเลือด ในเนื้อเยื่อของกระดูก และอาจเป็นตั้งแต่อยู่ในท้อง หรือเกิดมาแล้ว

อาการ ถ้าเป็นน้อย ๆ จะสังเกตไม่เห็นนอกจากการตรวจโดยทางเอกซเรย์ ถ้าเป็นมากจะเดินช้ากว่าปกติขณะวิ่งขาหลังจะหย่อนต่ำกว่าปกติหัวเข่าของข้างที่เป็น จะบิดเข้าหาลำตัว ต่อมาอาจแสดงอาการชาลาก

การรักษา ไม่มีวิธีใดได้ผล

การป้องกัน เนื่องจากโรคนี้ติดต่อทางกรรมพันธุ์ สุนัขที่เป็นโรคข้อสะโพกห่าง ไม่ควรใช้เป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ เพราะลูกที่เกิดมาจะมีโอกาสเป็นโรคนี้มาก

๓.๒.๕ โรคปอดบวม คือการอักเสบของปอดอย่างเฉียบพลัน หรือเรื้อรังเฉียบพลันเรื้อรัง

สาเหตุ ๓.๒.๕.๑ ธรรมชาติและสารเคมี เช่น ความเย็น การสูดเอาสิ่งที่มีระคายเคืองเข้าไป

๓.๒.๕.๒ พยาธิจากหลอดลมบางอย่าง

๓.๒.๕.๓ เป็นโรคแทรก เมื่อร่างกายอ่อนแอ หรือเป็นโรคอื่นอยู่

อาการ ซึมไม่กินอาหาร มีไข้สูง อาจมีอาการไอ มีน้ำมูก หายใจเร็ว แต่ตื่น หายใจขัด ลมหายใจอาจมีกลิ่นเหม็น และใช้กล้ามเนื้อท้องช่วยหายใจ อาจถึงตาย

ในรายเฉียบพลัน จะตายใน ๒๔ ชั่วโมง

ในรายเรื้อรังอาจตายใน ๒ - ๑๐ วัน

ถ้าได้รับการรักษาอย่างถูกต้องทันที และมีการเอาใจใส่อย่างดี อาจหายจากโรคนี้ได้

การรักษา เมื่อสุนัขแสดงอาการดังกล่าว ให้รีบนำส่งให้สัตวแพทย์ทางการแพทย์รักษาโดยเร็ว

๔. การป้องกันโรคทั่วไป

๔.๑ ตัวสุขภาพประจำวัน และปรนนิบัติบำรุง เช่น แปรงขนสุนัขทุกวันเพื่อจะได้กำจัดพยาธิภายนอก และสังเกตความผิดปกติของสุนัขตั้งแต่เริ่มต้น

๔.๒ แยกสุนัขป่วยออกจากสุนัขปกติ

๔.๓ สร้างภูมิคุ้มกันให้แก่สุนัข ได้แก่ การฉีดวัคซีนป้องกันโรค

๔.๔ มีการกักกันสุนัข หลังจากกลับจากราชาการอย่างน้อย ๑๔ - ๒๑ วัน

๔.๕ มีสุขาภิบาลที่ดี ได้แก่

๔.๕.๑ ภาชนะที่ใช้ในการประกอบอาหาร ภาชนะที่ใส่น้ำ และอาหารให้สุนัขต้องล้างทำความสะอาดทุกวัน

๔.๕.๒ อุปกรณ์ประจำตัวสุนัขไม่ใช่ปะปนกัน

๔.๕.๓ ล้างคอกด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค ตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ อย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง

๔.๕.๔ กำจัดพยาธิภายในคอก อาจโดยวิธีใช้เตาฟู่พ่นไฟในคอกส่วนที่ทนไฟ หรือใช้น้ำยากำจัดพยาธิภายนอกพ่น และลราดคอกอย่างน้อย ๒ สัปดาห์ต่อ

อนึ่ง การใช้ยากำจัดพยาธิภายนอก ควรอยู่ในคำแนะนำของสัตวแพทย์ โรคติดต่อตามที่กำหนดไว้ในระเบียบปฏิบัติประจำของศูนย์

๕. การปฐมพยาบาล คือการรักษาพยาบาลขั้นต้นจะใช้ในกรณีที่เป็นสภาวะเร่งด่วนเพื่อป้องกันหรือรักษาชีวิตของสัตว์ไว้ซึ่งการปฐมพยาบาลกระทำเพื่อ

๕.๑ สงวนชีวิตของสัตว์

๕.๒ ป้องกันการบาดเจ็บเพิ่มขึ้น

๕.๓ ระวังความเจ็บปวด

เมื่อสุนัขได้รับอันตราย หรือได้รับความเจ็บปวด สุนัขจะมีอาการแสดงออกอย่างรุนแรง เช่น ดิ้นรน หรือพยายามกัดผู้ที่ใกล้ โดยมันจะไม่เข้าใจว่าผู้ที่เข้าไปใกล้นั้นจะพยายามช่วยเหลือมัน การกระทำของสุนัขเช่นนี้ เป็นการสนองตอบตามธรรมชาติและปกติของสุนัขเมื่ออยู่ในสภาวะเช่นนั้น ซึ่งการตอบสนองเช่นนี้ จะเป็นผลให้สุนัขได้รับอันตรายเพิ่มขึ้น และยังเป็นอันตรายแก่ผู้บังคับสุนัขและผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือ

ดังนั้น เมื่อสุนัขประจำตัวได้รับบาดเจ็บ ก่อนอื่น ผู้บังคับสุนัขจะต้องพยายามบังคับสุนัขให้ได้ก่อน เนื่องจากผู้บังคับสุนัขจะต้องเป็นผู้ที่ใกล้ชิดสุนัขประจำตัวมากที่สุด ผู้บังคับสุนัขจะต้องเข้าหาสุนัขด้วยความมั่นใจควรปลอบสุนัขด้วยเสียงแผ่วเบา แสดงความเมตตา การกระทำเช่นนี้ จะทำให้สุนัขหายหวาดกลัว และระแวง สุนัขจะเริ่มเข้าใจว่ามีการช่วยเหลือ

เมื่อสุนัขคอยลดอาการดิ้นรน หรือตกใจลงบ้างแล้ว นั้นหมายถึงว่าผู้บังคับสุนัขเริ่มจะควบคุมสุนัขได้ ต่อจากนั้นให้ผู้บังคับสุนัขใส่ขลุ่ยปากสุนัข หรือในกรณีฉุกเฉินถ้าไม่มีขลุ่ยปาก อาจใช้สายจูงทำเป็นขลุ่ยปากชั่วคราว โดยจับโซ่คอให้แน่น สอดมือซ้ายใต้โซ่คอ รับสายจูงจับไว้ให้แน่นแล้วพันสายจูงรอบคอสุนัข ๑ รอบ แล้วอ้อมลงมาทางซ้ายต่อไปพันรอบปากสุนัข ๒ รอบ เอาปลายสายรวมไว้ที่มือซ้ายจับไว้ให้แน่น

ข้อควรระวังในการใช้สายจูงเป็นขลุ่ยปากชั่วคราว คืออย่าให้ขลุ่ยปากแบบนี้ เมื่อสุนัขหายใจไม่สะดวกหรืออาเจียน อย่าใช้นานเกินควร เมื่ออากาศร้อนจัด

๕.๔ การห้ามเลือดในกรณีที่เกิดบาดแผลที่เท้าหรือขาและมีโลหะและมีโลหิตไหลควรปฏิบัติ ดังนี้

๕.๔.๑ กำหนดบริเวณปากแผลให้แน่นและนานพอสมควร แล้วรัดด้วยผ้าธรรมดาหรือผ้าพันแผล

๕.๔.๒ ถ้าวิธีดังกล่าวข้างต้นไม่ได้ผล ควรใช้การผูกเหนือบาดแผลให้แน่นด้วยเชือก เข็มขัด ผ้าผูกคอ หรือสายจูง ฯลฯ โดยผูกเหนือบาดแผลประมาณ ๓ - ๔ นิ้ว สำหรับรอยที่เกิดบาดแผลที่บริเวณอุ้งเท้า ให้ผูกในระดับเหนือหรือระดับใกล้เคียงกับข้อเท้า

๕.๕ งูกัด

เมื่อสุนัขถูกงูมีพิษกัด ต้องพยายามให้สุนัขอยู่ในที่สงบเงียบ และรีบนำส่งสถานพยาบาลให้เร็วที่สุดที่จะทำได้ อาจมีบางรายที่ถูกกัดบริเวณหน้าและลำคอให้รีบเอาโซ่คอ สายจูง ปลอกคอ หรือขลุ่ยปากออก เพราะอาจเกิดอาการบวมอย่างรวดเร็วหลังจากงูกัด สุนัขอาจหายใจไม่สะดวก

เมื่อนำสุนัขไปสถานพยาบาล ถ้าทำได้ควรนำซากงูที่กัดไปด้วยเพื่อสัตวแพทย์จะได้พิจารณารักษาได้ถูกต้อง

ในกรณีที่รอการรักษา หรือนำส่งสถานพยาบาล การปฐมพยาบาลที่ทำได้ คือ การผูกรัดระหว่างบาดแผลกับหัวใจ หรือใช้น้ำแข็งประคบบนบาดแผลเป็นการชั่วคราวก่อน

๕.๖ การบาดเจ็บภายใน

อาการที่พบในกรณีที่เกิดบาดเจ็บภายใน ได้แก่ มีอาการเลือดตกในและช็อคทำให้เยื่อเมือกต่าง ๆ ซีด การหายใจตื้น แต่หายใจถี่ อุณหภูมิของร่างกายลดลงจนต่ำกว่าอุณหภูมิปกติ ริมฝีปากเย็นซีด การปฐมพยาบาลได้แก่การให้สุนัขอยู่นิ่ง ๆ และให้ความอบอุ่นขณะที่นำส่งสถานพยาบาลให้ใส่เปลหาม และเคลื่อนที่อย่างระมัดระวัง

๕.๗ กระดูกหัก

สาเหตุของกระดูกหัก มักเกิดจากการถูกเตะ ถูกตี หกล้ม ถูกรถชน ตกจากที่สูง หรืออื่น ๆ เมื่อทราบว่าสุนัขกระดูกหัก หรือคาดว่ากระดูกหัก ให้รีบช่วยให้สุนัขอยู่นิ่ง ๆ ในท่าที่จะไม่เกิดการบาดเจ็บมากขึ้น พยายามให้สุนัขสงบมากที่สุด และควรให้ความอบอุ่นเพื่อป้องกันการช็อค แล้วติดต่อให้สัตวแพทย์มารับสุนัขไปทำการรักษาไม่ควรเคลื่อนย้ายสุนัขถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ

ก่อนทำการเคลื่อนย้ายสุนัข ควรเข้าเฝือกให้สุนัขเสร็จก่อน อาจใช้เฝือกแสงเครื่อง เช่น กิ่งไม้ แผ่นไม้ ฯลฯ แล้วผูกมัดด้วยเชือก ผ้าพันแผล หรือสายจูงก็ได้ ตำแหน่งที่ผูกก็คือ ตอนบนและตอนล่างของตำแหน่งที่กระดูกหักเพื่อป้องกันการเคลื่อนไหวของกระดูกหัก แต่ไม่ต้องเข้าเฝือกจนแน่นเกินไปจนเลือดเดินไม่สะดวก

ถ้าส่วนปลายกระดูกหักเริ่มทิ่มแทงทะลุออกมาภายนอก ให้ปิดบริเวณนั้นด้วยวัสดุที่นุ่มและสะอาด ก่อน เพื่อที่จะทำเฝือกและถ้าในกรณีที่เข้าเฝือกไม่ได้ ให้วางสุนัขบนแคร่หาม เพื่อเคลื่อนย้ายสุนัขส่งสถานพยาบาลต่อไปแคร่หามต้องมีขนาดใหญ่พอที่สุนัขจะนอนได้

ข้อสำคัญอย่าพยายามช่วยจัดกระดูกเข้าที่เองเพราะจะทำให้สุนัขได้รับความทรมานและอาจบาดเจ็บมากขึ้น

๕.๘ สิ่งแปลกปลอมปลอมในปาก

เมื่อสุนัขกินสิ่งแปลกปลอม หรือมีสิ่งแปลกปลอมติดอยู่ในปากหรือคอหอย สุนัขอาจแสดงอาการไอ กลืนลำบาก ใช้เท้าตะกุยปาก และน้ำลายฟูมปาก ซึ่งอาการเช่นนี้คล้ายกับอาการของโรคพิษสุนัขบ้าจึงควรระวังและสังเกตให้ดี

การปฐมพยาบาลได้แก่ ถ้าเราแน่ใจว่าสุนัขประจำตัวไม่เป็นโรคพิษสุนัขบ้าแน่ บังคับสุนัขให้ได้แล้ว ตรวจดูในปาก ถ้าสามารถมองเห็นสิ่งแปลกปลอม ให้พยายามช่วยเอาออกให้ได้ ถ้าผู้บังคับสุนัขไม่สามารถเอาสิ่งแปลกปลอมออกได้ให้รีบนำส่งสุนัขไปสถานพยาบาล

๕.๙ กลืนกินสิ่งที่เป็นพิษ

สิ่งเป็นพิษต่อสุนัขได้แก่ ยาเบื่อหนู สารตะกั่ว สารปรอท สังกะสี ไซยาไนด์ ยาฆ่าแมลง ยากำจัดวัชพืชและสตริกนิล ฯลฯ

อาการของสุนัขที่กินสารพิษ จะแตกต่างกันไปตามแต่ละชนิดของสารพิษที่กิน เช่น ปวดท้อง อาเจียน น้ำลายฟูมปาก กล้ามเนื้อกระตุก ชัก หายใจขัด ซีพจรอ่อน ชันสูตรท้ายก็คือนตาย

การปฐมพยาบาล มีหลักอยู่ว่า พยายามทำให้สุนัขอาเจียนเอาสิ่งมีพิษออกมาเสียก่อนแล้วจึงรับ นำสุนัขส่งให้สัตวแพทย์รักษาต่อไป การทำให้สุนัขอาเจียน อาจให้สุนัขกินน้ำเกลือเข้มข้น (ใช้เกลือแกง ๑ ช้อนโต๊ะต่อน้ำ ๑ แก้ว) หรือให้กินไข่ขาวดิบ เมื่อทำให้สุนัขอาเจียนแล้ว ให้สุนัขอยู่ในที่สงบและอบอุ่นจนกว่าสัตวแพทย์จะมาทำการรักษา

๕.๑๐ พิษความร้อนและแสงแดด

การแพ้พิษความร้อน และแสงแดด เกิดจากสุนัขได้รับความร้อนมาก และไม่สามารถระบายออกทัน มักเกิดขึ้นในระหว่างการฝึก การปฏิบัติงาน หรือเดินทางในขณะที่อากาศร้อน

อาการของสุนัขที่แพ้พิษความร้อนคือ อุณหภูมิของร่างกายสูงมาก อ่อนเพลีย เดินโซเซ อาเจียน หายใจไม่สะดวก ชัก ล้มพับ และตายในที่สุด

การปฐมพยาบาล ได้แก่

- รีบนำสุนัขหลบเข้าร่มในบริเวณใกล้เคียงโดยเร็วที่สุด

- พยายามลดอุณหภูมิของร่างกาย โดยการประคบด้วยน้ำเย็นที่บริเวณศีรษะ ตามลำตัว ขา หรือจุ่มสุนัขลงในลำธาร ห้วย หรือบ่อน้ำ (ถ้ามี) โดยให้ศีรษะอยู่เหนือน้ำ เพื่อป้องกันน้ำเข้าปอดใน กรณีที่มีน้ำแข็งให้ประคบตามตัวและขา ด้านในของขาหน้า และขาหลัง ตามบริเวณหัว

- ถ้าจำเป็นต้องมีการเคลื่อนย้าย ให้ใช้วิธีหาม หรือใช้ยานพาหนะ

การป้องกันพิษความร้อน

- พยายามหลีกเลี่ยงการฝึก และการออกกำลังกายหนัก ๆ ในสภาวะอากาศร้อนจัด

- ถ้าจำเป็นต้องฝึก หรือปฏิบัติงานเมื่ออากาศร้อนจัด พยายามให้มีการพักระหว่างการฝึก หรือปฏิบัติงานให้บ่อย ๆ ขึ้น

- เมื่อมีการเคลื่อนย้าย ควรให้อยู่ในสภาพที่มีการระบายอากาศดีพอ

- ให้กินเกลือแกงเม็ดก่อน, ระหว่างการฝึก, การใช้งานและการเคลื่อนย้าย

๕.๑๑ ท้องพอง

- เกิดจากมีแก๊ส น้ำ และอาหารมากเกินไปในกระเพาะอาหาร อาจเกิดขึ้นในเวลาใดก็ได้ แต่โดยทั่ว ๆ ไปมักเกิดภายหลังการออกกำลังกายหนัก ๆ แล้วกลับเข้าคอก และได้กินน้ำปริมาณมาก ๆ ไปแล้ว ๒ - ๓ ชั่วโมง

- อาการทั่วไป คือ สุนัขจากกระสับกระส่าย ปวดท้อง ท้องทางด้านซ้าย (ต่อจากกระดูซี่โครง) ขยายใหญ่ขึ้น พยายามอาเจียน อาการจะเป็นมากขึ้นจนกระทั่งทำให้กระเพาะอาหารแตก และทำให้สุนัขตายอย่างรวดเร็ว

การประคบพยาบาล

- หยุดให้อาหาร และน้ำเด็ดขาด ออกกำลังกายแต่พอควร เช่น เดินช้า ๆ จะทำให้อาการดีขึ้น เนื่องจากกระเพาะอาหารมีการเคลื่อนไหว หรือสามารถระบายแก๊สออกได้

- ถ้าอาการรุนแรงมาก รีบนำส่งสถานพยาบาลทันที

การป้องกัน

- จำกัดปริมาณน้ำดื่มของสุนัขช่วงเวลาหนึ่งภายหลังการกินอาหาร และภายหลังการออกกำลังกาย ไม่ควรให้อาหารแก่สุนัขหลัง และก่อนการฝึกโดยทันที

๕.๑๒ ไฟไหม้, น้ำร้อนลวก

- อาการของไฟไหม้ หรือน้ำร้อนลวก จะมากขึ้นเพียงใดขึ้นกับความลึกของแผล และพื้นที่ของร่างกายที่ถูกไฟไหม้ หรือน้ำร้อนลวก

การปฐมพยาบาล

- ใช้ผ้าก๊อชชุบน้ำดีเกลือฝรั่ง หรือโซดาไบคาร์บอเนต (๒ ช้อนชา ในน้ำครึ่งลิตร ทิ้งให้น้ำเย็น) ปิดปากแผลแล้วรีบนำส่งให้สัตวแพทย์รักษาต่อไป

๕.๑๓ ตาเจ็บ

- อันเกิดจากสิ่งแปลกปลอมเข้าตา สุนัขกัดกันตาหลุด หรือเป็นแผลฟกช้ำ ขูดข่วน

การปฐมพยาบาล

- กรณีสิ่งแปลกปลอมเข้าตา ให้ดึงหนังตาล่างออกพร้อมกับใช้ผ้าชุบน้ำมันปลึกเข้าเบ้าตา

- กรณีตาหลุดแล้วนำเข้าเบ้าตาไม่ได้ ให้ใช้ผ้าชุบน้ำมันปิดไว้

- กรณีตาหลุดไม่ว่าจะนำกลับเข้าเบ้าตาได้หรือไม่ก็ตาม ให้รีบนำส่งสัตวแพทย์

๖. การให้ยาเม็ดและยาน้ำแก่สุนัข

- เมื่อสุนัขประจำตัวของผู้บังคับสุนัขเจ็บป่วยในช่วงเวลาการรักษา ต้องมีการให้สุนัขกินยาตามที่สัตวแพทย์กำหนด และผู้บังคับสุนัขจะต้องเป็นผู้ให้ยาแก่สุนัข ซึ่งยาที่ให้สุนัขกินมีทั้งยาน้ำและยาเม็ด วิธีการให้ยาปฏิบัติ ดังนี้

๖.๑ การให้ยาเม็ด

๖.๑.๑ ผู้บังคับสุนัขใช้นิ้วมือซ้ายวางเหนือปากแล้วสอดนิ้วหัวแม่มือซ้ายเข้าไปข้างใต้ริมฝีปากระหว่างฟันบนและฟันล่างตรงหลังฟันเขี้ยวบนขวา ห้ามกดริมฝีปากสุนัขกับฟันของมันเพราะจะทำให้สุนัขเจ็บและเกิดการต่อต้าน

๖.๑.๒ ผู้บังคับสุนัขกดนิ้วหัวแม่มือซ้ายที่เพดานปากสุนัข ซึ่งวิธีนี้จะทำให้สุนัขอ้าปาก

๖.๑.๓ ผู้บังคับสุนัขป้อนยาเม็ดเข้าไปที่คอหอยสุนัขด้วยมือขวาวางยาในคอหอยตรงด้านหลังสุดของลิ้นเพื่อป้องกันสุนัขคายยาออกมา

๖.๑.๔ ผู้บังคับสุนัขรีบชักมือออกแล้วปิดปากสุนัขด้วยมือซ้ายทันที

วิธีการทั้งหมดนี้ต้องทำอย่างรวดเร็วและนุ่มนวล

๖.๒ การให้น้ำจะทำได้ดีเมื่อมีผู้ช่วย แต่ข้อสำคัญควรใส่ขลุ่ยปากเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้ช่วย

วิธีการให้ยาคือ ผู้บังคับสุนัขจับปากสุนัขรวมทั้งขากรรไกรบนและล่างผู้ช่วยดึงริมฝีปากของสุนัขออกมาห่างจากฟัน ผู้บังคับสุนัขจะต้องยกจมูกสุนัขให้สูงขึ้นข้างบน จะทำให้เกิดรูปรอยตามธรรมชาติ การยกจมูกสุนัขให้สูงขึ้นนี้ ให้ยกหัวสุนัขขึ้นท่ามุมเพียงเล็กน้อยกับแนวนอน ถ้ายกหัวสูงมากจะกลืนยายาก ผู้ช่วยค่อย ๆ รินยาลงในกรวยช้า ๆ เพื่อให้สุนัขมีเวลาพอในการกลืนยา ถ้ากรอกยาเร็วสุนัขซึ่งเป็นอันตรายแก่สุนัข

๗. ลักษณะสุขภาพที่ปกติและผิดปกติ

โดยทั่วไป ผู้บังคับสุนัขควรจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะสุขภาพที่ปกติและผิดปกติของสุนัขไว้เป็นพื้นฐานเพื่อจะได้นำความรู้เรื่องนี้ไปใช้ในการสังเกตสุขภาพสุนัขประจำตัว หากพบสิ่งผิดปกติเกิดขึ้นจะได้รายงานให้ สัตวแพทย์ทราบเพื่อทำการรักษาต่อไป

ผู้บังคับสุนัขจะต้องพยายามสังเกตความผิดปกติของสุนัขประจำตัว ยิ่งพบเร็วเพียงใดการรักษาของสัตวแพทย์ ก็จะได้ผลดีเพียงนั้น นอกจากนี้จะต้องพยายามสังเกตความผิดปกติของสุนัขประจำตัวให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อจะได้ตอบข้อซักถามของสัตวแพทย์ได้ถูกต้อง อันจะเป็นแนวทางให้วินิจฉัยโรคได้ถูกต้องแม่นยำ การรักษาก็ได้ผลดีและรวดเร็ว

๗.๑ ลักษณะสุขภาพของสุนัขมี ๓ ประการ

๗.๑.๑ ลักษณะทั่วไปได้แก่ลักษณะประจำพันธุ์ลักษณะท่าทางการนั่งการยืนการเดินตลอดจนความสนใจต่อสิ่งแวดล้อม

๗.๑.๒ ลักษณะทางกายภาพได้แก่ลักษณะรูปร่างของอวัยวะต่างๆ

๗.๑.๓ ลักษณะของการทำงานของร่างกายได้แก่การหายใจอุณหภูมิของร่างกายการเต้นของชีพจร และการกินอาหารการขับถ่ายปัสสาวะและอุจจาระ

๗.๑.๑.๑ ลักษณะทั่วไป

ก. ลักษณะมาตรฐาน

ลักษณะที่ปกติได้แก่ รูปร่างสันทันมีรูปร่างลักษณะตามมาตรฐานประจำพันธุ์ เช่น มีขนาดรูปร่างความสูงน้ำหนัก สีขน ฯลฯ ตามมาตรฐานประจำพันธุ์ นอกจากนี้จะต้องมีคุณสมบัติตามอุดมคติในการใช้งาน ตามแต่ละประเภทของการใช้งานสุนัข เช่น สุนัขยาม ควรมีรูปร่างใหญ่โตมากเกรงขาม ฯลฯ

ลักษณะที่ผิดปกติได้แก่ สุนัขที่มีลักษณะผิดไปจากมาตรฐานประจำพันธุ์ เช่น สุนัขเยอรมันเชพเพิร์ด มีหางอ หุดก ฯลฯ

ข. ลักษณะท่าทาง การนั่ง นอน และยืน

ลักษณะปกติ โดยปกติสุนัขจะไม่ชอบนอน นอกจากเวลานอนของมัน จะมักจะแสดงความดีใจเมื่อเจ้าของเข้าไปหา เวลายืนจะยืนขาตรง วางขาทั้ง 4 ขา ยืนได้อย่างมั่นคง เป็นฐานรูปสี่เหลี่ยม ขาหลังอาจจะล้ำหน้ามาข้างหนึ่ง เวลานั่งจะนั่งได้อย่างปกติ

ลักษณะผิดปกติ สุนัขจะมีอาการซึมเซา ชอบนอน แม้เจ้าของเข้ามาหากก็ไม่ยอมลุกขึ้นการยืนอาจยืนไม่ตรง ขาถ่าง อันเนื่องมาจากมาจากความเจ็บปวด หรือยืนขาสั้น ไม่มีแรงหรือยืนหลังโก่ง การนั่งนาน ๆ นั่งในท่าไม่ปกติ

ค. การเดิน

ลักษณะปกติ เวลาเดินขาทั้ง 4 จะรับน้ำหนักสมดุลกัน เท้าทั้ง 4 แตะพื้น ท่าทางเดินคล่องแคล่ว

ลักษณะผิดปกติ เดินกระเผลกกระเผลก หรือไม่มีแรง

ง. การสนใจต่อสิ่งแวดล้อม

ลักษณะปกติ สุนัขจะมีท่าทางแจ่มใสและมีความสนใจต่อสิ่งแวดล้อม เช่น มีการขยับหูกระตือรือร้น แสดงอาการระแวงระวัง เมื่อมีผู้หนึ่งผู้ใดเข้าใกล้

ลักษณะผิดปกติ สุนัขแสดงอาการซึม ไม่สนใจสิ่งแวดล้อม หรือในบางกรณีสุนัขเป็นโรคพิษสุนัขบ้าจะดุร้ายผิดปกติเจ้าของไม่ได้

๗.๑.๑.๒ ลักษณะทางกาย

ก. ตา

ลักษณะปกติ สุนัขที่มีสุขภาพสมบูรณ์ในตาแจ่มใส ปราศจากขี้ตาเกรอะกั้ง เยื่อรอบดวงตาเป็นสีชมพู เนื้อเยื่อในดวงตาเป็นรูปลิ้มบริเวณหัวตา (หรือที่เรียกว่า หนังตาที่สาม) จะปิดลูกตาเพียงเล็กน้อยลักษณะลูกตาไม่ถลน หรือจมลึกไปกว่าปกติ ไม่มีบาดแผลที่กระจกตา ตาไม่บอด

ลักษณะผิดปกติ ตาแฉะ กระจกตาขุ่น มีน้ำตาไหล กระพริบตาบ่อย ขี้ตาเกรอะกั้ง เยื่อลอกตามีสีแดงจัด หรือซีด หรือเหลือง ลูกตาถลน หรือจมลึกเข้าไปกว่าปกติ หนังตาบวม เมื่อเอามือโบกผ่านตาไปมาเบา ๆ ถ้าไม่กระพริบแสดงว่าตามองไม่เห็น อาจตาบอด

ข. จมูก

ลักษณะปกติ ปลายจมูกที่เป็นสีดำจะเป็นมันใส มีความชุ่มชื้น รูจมูกสองข้างมีขนาดเท่ากัน รูจมูกไม่มีน้ำมูกเกรอะกรัง

ลักษณะผิดปกติ ปลายจมูกแห้งมีน้ำมูก หรือเลือด หรือหนอง ออกจากรูจมูก จาม และหายใจดัง

ค. หู

ลักษณะปกติ หูทั้งสองข้างเท่ากัน ใบหูสะอาด มีขี้หูสีน้ำตาลเล็กน้อย ลักษณะหูเป็นไปตามมาตรฐานประจำพันธุ์

ลักษณะผิดปกติ ปกติใบหูบวม หรือมีบาดแผล ขนร่วง มีขี้หูมาก กลิ่นเหม็น บางทีมีหนองในรูหูสุนัขจะสะบัดหู เกา หรือตะกุกหู แสดงอาการเจ็บเมื่อจับหู

ง. ปากและคอดอย

ลักษณะปกติ ปกติสุนัขไม่มีกลิ่น ปากปิดสนิท เหงือกมีสีชมพู ฟันแน่นขาวเป็นเงา ลิ้นมีสีชมพู

ลักษณะผิดปกติ ลมหายใจมีกลิ่นเหม็น ปากเหม็น ปากยื่น หรือเปี้ยว เหงือกซีด หรือแดงจัด หรือมีแผล น้ำลายเหนียวและไหลมากกว่าปกติ ฟันมีคราบหินปูนเกาะมาก ลิ้นซีด หรือมีแผลตามของลิ้น

จ. ผิวหนังและขน

ลักษณะปกติ ขนเรียบเป็นมัน ขนไม่ร่วง ผิวหนังเรียบอ่อนนุ่มและหยุ่นตัวง่าย

ลักษณะผิดปกติ ขนร่วงหยาบกร้าน ผิวหนังแห้ง มีสะเก็ดหรือรังแค มีแผลหรือตุ่มหนองตามผิวหนัง

ฉ. ออกและท้อง

ลักษณะปกติ ข้างซ้ายและข้างขวาสมดุลกัน การเคลื่อนไหวของอกขณะหายใจสม่ำเสมอ กล้ามเนื้อขาไม่บวมหรือยุบเข้าไป หรือเล็กเกินไป

ลักษณะผิดปกติ ขาข้างซ้ายและขวาไม่สมดุลกัน ขณะที่หายใจกล้ามเนื้อที่บริเวณอกบวมหรือยุบเข้าไปท้องใหญ่กว่าปกติหรือเล็กกว่าปกติ

ช. ขาและเท้า

ลักษณะปกติ ขาตรงอุ้งเท้ามีสีดําเรียบอ่อนนุ่ม เวลาเดินเท้าทั้งสองรับน้ำหนักเสมอกัน เดินอย่างมั่นคงไม่กระเผลก

ลักษณะผิดปกติ ขากระเผลก อุ้งเท้าแข็ง แดง เล็บยาว

ซ. อวัยวะเพศ

ลักษณะปกติ ตัวผู้องคชาตต้องอยู่ในถุงหุ้ม มีสิ่งขับถ่ายสีเหลืองและเขียวปนออกมาเล็กน้อย ตัวเมียไม่มีสิ่งขับถ่ายออกมาทางช่องคลอดรอบอวัยวะเพศไม่มีแผล

ลักษณะผิดปกติ ที่อวัยวะเพศทั้งสองเพศมีหนองหรือเลือดปนหนองหรือก้อนเนื้องอกนอกจากนี้ตัวผู้ การมีลูกอัณฑะไม่ครบถือว่าเป็นความผิดปกติ

ณ. ทวารหนัก

ลักษณะปกติ ทวารหนัก และรอบอุ้งทวารหนัก ไม่มีแผลหรือรอยข้าบวม

ลักษณะผิดปกติ รอบทวารหนักข้าบวม หรือมีบาดแผลมีตุ่มหนอง สุนัขจะแสดงอาการโดยการนั่งถูไปกับพื้น

๗.๑.๑.๓ ลักษณะการทำงานของร่างกาย

ก. การหายใจ ปกติสุนัขหายใจ ๑๐ - ๓๐ ครั้งต่อนาที แต่ถ้าหากสุนัขตื่นเต้นเหนื่อย และอากาศร้อนก็จะหายใจเร็วกว่านี้

ข. อุณหภูมิของร่างกาย

อุณหภูมิปกติของสุนัข จะอยู่ระหว่าง ๑๐๑.๕ ถึง ๑๐๒.๕ องศาฟาเรนไฮต์ แต่ถ้าอากาศร้อนหรือหลังการฝึกใหม่ ๆ ถ้าวัดอุณหภูมิสุนัขก็จะมากกว่านี้ ควรพักสักระยะหนึ่งเพื่อให้สุนัขหายเหนื่อย อุณหภูมิก็จะลดลงตามปกติ

ค. ชีพจร

ปกติชีพจรสุนัข จะเต้นเร็วประมาณ ๗๐ ถึง ๑๒๐ ครั้งต่อนาที ถ้าสุนัขเหนื่อย หรือ ตื่นเต้นก็จะเร็วกว่านี้

ง. การกินอาหาร ปกติสุนัขจะกินอาหารหมดภายใน ๑๕ นาที โดยไม่อาเจียนหรือ เบื่ออาหาร

จ. การขับถ่ายปัสสาวะและอุจจาระ ปกติสุนัขจะถ่ายปัสสาวะวันละ ๓ - ๔ ครั้ง สีเหลืองใสจนถึงเหลืองข้น ซึ่งความเข้มข้นของน้ำปัสสาวะขึ้นอยู่กับอาหารด้วย สำหรับการถ่ายอุจจาระปกติ จะถ่ายวันละ ๑ - ๒ ครั้ง อุจจาระมีจำนวนพอเหมาะ ลักษณะไม่แข็งหรือเหลวเกินไป ไม่ควรมีเลือดหรือพยาธิ ในอุจจาระ

คณะผู้จัดทำ

๑. พันตำรวจเอก เชษฐวิทย์ นีระฮิง ผู้กำกับการ ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
๒. พันตำรวจโท ยอดยิ่ง ขมมี รองผู้กำกับการ ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน/หัวหน้าคณะทำงาน พัฒนาปรับปรุงเอกสารตำรา
๓. พันตำรวจโท สมศักดิ์ สุทธิชล สารวัตรกองกำกับการ ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน/คณะทำงาน พัฒนาปรับปรุงเอกสารตำรา
๔. ร้อยตำรวจเอก ณัฐกัญญา มุ่งมิตร รองสารวัตรกองกำกับการ ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน/คณะทำงาน พัฒนาปรับปรุงเอกสารตำรา
๕. ร้อยตำรวจโท กนก กิมฮวยไล่ รองสารวัตรกองกำกับการ ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน/คณะทำงาน พัฒนาปรับปรุงเอกสารตำรา
๖. ดาบตำรวจ สิทธิโชค จันทร์น้อย ผู้บังคับหมู่ ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน/คณะทำงานพัฒนา ปรับปรุงเอกสารตำรา
๗. ดาบตำรวจ ณัฐพล สายคำ ผู้บังคับหมู่ ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน/คณะทำงานพัฒนา ปรับปรุงเอกสารตำรา
๘. ดาบตำรวจหญิง ธรอร สาไชยยันต์ ผู้บังคับหมู่ ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน/คณะทำงานพัฒนา ปรับปรุงเอกสารตำรา

อผ.ตชด. ๑๐/๒๕๖๘

ผู้บังคับสื่อนั้ขตำรวจพ้ันฐาน

บก.กผ.บช.ตชด.
SPECIAL TRAINING DIVISION